

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 30 בספטמבר 2011
(בלתי מבוקרים)

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 30 בספטמבר 2011
(בלתי מבוקרים)

תוכן עניינים

1	דוח הדירקטוריון	.1
60	סקירת ההנהלה	.2
65	הצהרת המנהל הכללי	.3
66	הצהרת החשבונאי הראשי	.4
67	דוח סקירה של רואי החשבון	.5
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30.9.11 (בלתי מבוקרים)	.6
68	א. תמצית מאזן מאוחד	
69	ב. תמצית דוח רווח והפסד - מאוחד	
70	ג. תמצית דוח על השינויים בהון העצמי	
71	ד. תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד	
72	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים	.7

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2011

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 27 בנובמבר 2011, אושרו הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011. דוחות הביניים הנ"ל ערוכים לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010 והביאורים המצורפים אליהם.

התפתחויות עיקריות במשק הישראלי

כללי

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, נמשכה ההתרחבות בכלכלה המקומית, אולם בקצב נמוך בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ותוך מגמת האטה בקצב הצמיחה. ברבעון השלישי של השנה, צמח התוצר המקומי ב-3.4%, זאת לעומת צמיחה של 5% ברבעון השלישי של שנת 2010 וצמיחה של עד 4.7% במחצית הראשונה של השנה. הרבעון השלישי התאפיין בירידה חדה בסחר החוץ וירידה בצריכת מוצרים בני קיימה, לעומת זאת, ההשקעה בענפי המשק המשיכה להתרחב.

במקביל, נמשכה ירידה בשיעור האבטלה לרמה של 5.6% בחודש אוגוסט לעומת 6.2% בסוף שנת 2010 ו-6.5% בסוף הרבעון השלישי אשתקד.

התפתחות שערי חליפין ואינפלציה

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הושפע שער החליפין של השקל הן מהמגמות במסחר במטבעות המובילים בעולם והן מגורמים מקומיים בעלי כיווני השפעה מנוגדים. מחד, פערי הריביות בין ישראל למדינות המפותחות ומצבו הטוב של המשק תמכו בייסוס המטבע המקומי. מנגד, לאירועים הגיאו-פוליטיים, לרבות החשש מההשלכות של המהלך הפלסטיני ברבעון השלישי, הרגולציה על המשקיעים הזרים, צמצום רכישות המט"ח בידי בנק ישראל וצמצום העודף במאזן התשלומים, הייתה השפעה שלילית על השקל. בסיכום התקופה נחלש השקל מול הדולר בכ-6%, כאשר ברבעון השלישי פחת השקל בכ-10%. מול האירו נחלש השקל בכ-7% (בעיקר במחצית הראשונה של השנה), ואילו מול הסל האפקטיבי הנומינלי נרשם פחות של כ-4%.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן ב-2.2% (1.9% בתקופה המקבילה אשתקד). העליה האמורה התרחשה רובה ככולה במחצית הראשונה של השנה ונבעה מעליית מחירי המזון והאנרגיה בעולם. זאת, לצד המשך צמיחת המשק וסגירת פער התוצר. במהלך הרבעון השלישי של השנה, על רקע ההאטה העולמית, לצד ירידת מחירי הסחורות, כמו גם על רקע המחאה החברתית, שמר מדד המחירים על יציבות, תוך ירידת מחירי המזון והמשך עליית מחירי השכירות. מחירי הדירות, אשר לא כלולים במדד, המשיכו לעלות גם ברבעון השלישי, ומתחילת השנה עלו ב-6%.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

מדיניות פיסקלית. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם גרעון הממשלה (ללא מתן אשראי) ב-9.7 מיליארד ש"ח, כמחצית ממנו נרשם ברבעון השלישי של השנה. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד מדובר בצמצום הגרעון ב-4.3 מיליארד ש"ח, כתוצאה מעליה של 5.2% בהכנסות המדינה ממסים ואגרות. עם זאת, בהשוואה ליעדי גביית המסים והאגרות לשנת 2011, נצבר מתחילת השנה חוסר של 1.2 מיליארד ש"ח. זאת, כתוצאה מגרעון בגביית האגרות וגביית מסים עקיפים, שחלקו נבע מהירידות בשוק ההון. כמו כן, ברבעון השלישי של השנה הואט קצב הגידול הריאלי השנתי בגביית המסים בהשוואה למחצית הראשונה של השנה.

מדיניות מוניטרית. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הועלתה הריבית ארבע פעמים, מרמה של 2% בסוף שנת 2010 ל-3.25%. העלאת הריבית התרחשה רובה ככולה במחצית הראשונה של השנה. ההעלאה האמורה, היתה על רקע המשך צמיחת המשק, העליה באינפלציה בפועל ובציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון, בעיקר לקראת סוף הרבעון הראשון, והמשך עליית מחירי הדירות. ברבעון השלישי, על רקע התגברות סימנים להאטה בצמיחה וירידה באינפלציה בפועל ובציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון, נעצר תהליך הצמצום המוניטארי. במקביל, במטרה להתמודד עם התחזקות השקל, המשיך בנק ישראל ברכישת מטבע חוץ (בעיקר במחצית הראשונה של השנה) ונקט במספר צעדים רגולטוריים. כמו כן, במטרה להתמודד עם המשך עליית מחירי הדירות ומתוך דאגה ליציבות המערכת הפיננסית בתחום המשכנתאות, הוגבל שיעור המשכנתא בריבית משתנה.

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים אוקטובר- נובמבר 2011

הנתונים שפורסמו בישראל, הצביעו על מגמה מעורבת. בעוד שבגביית המסים בחודש אוקטובר נרשמה ירידה ריאלית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הרי שבמדד מנהלי הרכש לחודש אוקטובר חל שיפור והוא עמד על 50.7 נקודות. בתוך כך, החשש מהאטה כלכלית בעולם, אשר תשפיע על הפעילות במשק ובעיקר על הייצוא, הוביל את בנק ישראל להוריד את הריבית לחודש אוקטובר ב-0.25% לרמה של 3% ולהותירה ללא שינוי בחודש נובמבר. האינפלציה בחודש אוקטובר הסתכמה ב-0.1%, כאשר לראשונה מאז סוף 2008, נרשמה ירידה במחירי הדירות (אינם כלולים במדד המחירים).

המסחר בבורסה של תל אביב, התנהל בדומה למגמה בעולם, כאשר בסיכום התקופה עלו מדדי ת"א 25 ו-ת"א 100 בעד כ-4%, כמו כן נרשמה עלייה של 0.6% במדד התל-בונד 20. באגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות הארוכות נרשמה ירידת תשואות או יציבות.

התפתחות ענף המגורים

קיימים מספר גורמים, בעיקר מכיוון הביקוש, התומכים בתהליך של ירידת מחירי הדירות, אולם בטווח הקצר התרחיש הסביר הוא התייצבות עם סבירות לירידת מחירים מתונה וזאת מאחר ובמצב הנוכחי עדיין קיים מחסור מצטבר בדירות. בטווח הבינוני עד שנתיים, נראה כי צעדי בנק ישראל והממשלה ובעיקר הגידול בהיצע יחד עם העלאת הריבית במשק וציפיות הציבור עשויים להביא לירידת מחירים ממוצעת לא חדה (עד כ-10% נומינלית). באזורי ביקוש עם היצע גבוה ואזורי פגיעות (פריפריה, מוטי סיכון ביטחוני, דירות יוקרה בפלח התחתון) תהיה ירידה בשיעור גבוה יותר. נוסף לכך, מסתמנת מגמת ירידה בביקוש לדירות חדשות. בחודשים מאי-אוגוסט נרשמה ירידה של כ-14% בכמות המבוקשת של דירות חדשות, בהשוואה לארבעת החודשים הראשונים של השנה. ברבעון השני חלה האצה נוספת בהשקעות בבניה למגורים לקצב של 23%. עם זאת, לאחרונה מתקבלים דיווחים על הקפאת התחלות בנייה ע"י קבלנים לאור קשיים בקבלת מימון לענף מהבנקים והמתנה להתאוששות השוק מהמחאה החברתית הנמשכת שגרמה לירידה בביקושים. מנתוני משרד האוצר עולה כי חלה ירידה ברמת הפעילות בשוק הנדל"ן:

ירידה של כ-8% בסך הדירות (חדשות+ יד שנייה) שנרכשו בחודש יולי בהשוואה ליולי אשתקד ועליה של פחות מ-4% לעומת חודש יוני. ירידה של כ-25% בסך הדירות שנרכשו להשקעה בחודש יולי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עפ"י נתונים ארעיים שפורסמו ע"י הלמ"ס, ברבעון השלישי 2011, מחירה הממוצע של דירה עמד על סך של כ-1,081 א"ש. מחיר זה משקף ירידת מחירים בשיעור של כ-4.1% ביחס לרבעון הראשון 2011. המחיר החציוני של דירות חדשות ירד בחודש יולי ב-1.1%.

לסיכום, קיימים מספר גורמים, התומכים בתהליך של ירידת מחירי הדירות, אולם בטווח הקצר התרחיש הסביר הוא התייצבות עם סבירות לירידת מחירים מתונה. בטווח הבינוני עד שנתיים, נראה כי צעדי בנק ישראל והממשלה ובעיקר הגידול בהיצע יחד עם העלאת הריבית במשק וציפיות הציבור עשויים להביא לירידת מחירים מתונה.

שוק המשכנתאות והפעילות בו

שוק המשכנתאות מתאפיין בתחרותיות גבוהה ביותר בין הבנקים הפעילים בו. היקף האשראי לדיור מכספי בנק שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, גדל בכ- 5.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והגיע לסך של כ- 36,270 מיליון (לא כולל מיחזורים פנימיים), לעומת סך של כ- 34,270 מיליון (לא כולל מיחזורים פנימיים), בתקופה המקבילה אשתקד. היקף מתן אשראי מכספי מדינה, המשיך במגמת הקיטון הנמשכת מזה מספר שנים, וקטן בכ- 67.4% לסך של כ- 121.7 מיליון (כולל הלוואות עומדות ומענקים מותנים בסך של כ- 0.1 מיליארד ₪), בהשוואה לסך של כ- 373 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד (כולל הלוואות עומדות ומענקים מותנים בסך של כ- 0.1 מיליארד ₪). היקף סך האשראי שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 (לא כולל אשראי מכספי מדינה ומיחזורים פנימיים), גדל בכ- 3.2% והגיע לסך של כ- 41,019 מיליון ₪, לעומת כ- 39,745 מיליון ₪ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010.

אוכלוסיית לוקחי המשכנתאות

אוכלוסיית לוקחי המשכנתאות מהווה חתך רחב מאוד של האוכלוסייה: צעירים, משפרי דיור, רוכשי דירות להשקעה וכו'. האוכלוסייה מתאפיינת במודעות גבוהה מאוד למחירי המשכנתא. לקוח משכנתא ממוצע בודק הצעות מ-2 עד 3 גורמים נותני משכנתאות (עם עדיפות לבנק בו מתנהל חשבון העו"ש שלו). לאורך השנים מתאפיין שוק המשכנתאות ברמת נאמנות נמוכה של הלקוחות וחומות מעבר נמוכות מאוד בין הבנקים.

מתווה דיסקונט

מאז יולי 2007 פועל הבנק, ביחד עם חברת האם במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית ללקוחות חברת האם הזכאים. על פי המתווה קובעת חברת האם, בנק דיסקונט, את הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיקה להם אישור זכאות לקבלת תנאי ריבית המתווה. הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע בנק דיסקונט (נכון ליום 30 בספטמבר 2011 חשבון משכורת של 4,000 ₪ ומעלה או פאסיב בסך מינימלי של חצי מיליון ₪). הלקוח מחויב לעמוד בתנאים אלה במשך חמש שנים לפחות. במידה ולא עמד בתנאי הזכאות יעלה שיעור הריבית ללקוח בהתאם להנחיית בנק דיסקונט כמפורט בהסכם ההלוואה (ובמקביל תועלה ריבית הפיקדון באותו שיעור). אישור הזכאות על ידי בנק דיסקונט מאפשר ללקוח לפנות לבנק לקבלת הריבית האטרקטיבית, אך אינו מחייב את הבנק לאשר מתן הלוואת משכנתא במסלול המתווה או בכלל מאחר והבנק הוא הנושא בסיכון האשראי. חברת האם מעמידה לבנק מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה (back to back) בניכוי מרווח שנקבע מראש (להלן: הפיקדון). הוסכם כי במקרים של פירעון מוקדם או מחזור האשראי, יפרע או ימוחרר במקביל הפיקדון שהועמד על ידי חברת האם. בתחילת שנת 2010, נוכח עודפי המקורות שהחלו להיווצר בבנק, הוסכם כי הבנק יוכל לתת אשראי במסגרת מתווה דיסקונט גם ממקורותיו. הטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בדוחותיו הכספיים בקשר עם המתווה האמור הינו בהתאם לטיפול החשבונאי אותו נוקט הבנק בעסקאות של מתן הלוואות אחרות לדיור ובעסקאות של קבלת פיקדונות אחרים מבנקים. א. סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט ובגינו התקבלו פיקדונות Back to back בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם בכ- 2,372.6 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
1,311.9	1,037.2	23.5	2,372.6

סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט מכספי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם בכ- 121.1 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
121.1	-	-	121.1

סך האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה הסתכם בכ- 127.7 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
85.4	37.0	5.3	127.7

סך הפיקדונות שהתקבלו מבנק דיסקונט במסגרת המתווה הסתכמו בסך של 2,329.1 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
1,285.3	1,023.5	20.3	2,329.1

סך נוסף של 43.5 מיליון ₪ התקבל בתחילת חודש אוקטובר 2011, מזה 26.6 מיליון ₪ במגזר צמוד המדד, 13.7 מיליון ₪ במגזר הלא צמוד בריבית משתנה ו-3.2 מיליון ₪ במגזר צמוד מט"ח.

ב. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד היה 2.45%. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה היה 3.57%.

ג. המקורות שהתקבלו הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

חברות בנות

דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ - נועדה לגייס כספים למימון פעילות הבנק באמצעות הנפקת כתבי התחייבות שתמורתם תופקד בבנק. ר' להלן בפרק "האמצעים ההוניים".

לחברה רווח נקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בסך של 544 אלפי ₪, בהשוואה לרווח נקי בסך של 144 אלפי ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ - משמשת כסוכנות ביטוח למכירת ביטוח מבנה וביטוח חיים אגב מתן משכנתאות לדיור. ר' להלן בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים".

לחברה רווח נקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בסך של 2,348 אלפי ₪, בהשוואה לרווח נקי בסך של 1,762 אלפי ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינוי ריבית, שינויים במדיניות השיכון הממלכתית ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההיערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "צפוי", "מצפה", "ישקול", "ירחיב" וביטויים דומים להם. בנוסף, לשמות עצם כגון: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: הערכות בדבר יחס כסוי תפעולי, היקף הפירעונות המוקדמים, הערכות בדבר המרווח הפיננסי, היקף הפגיעה בהכנסות הבנק עקב קיטון בעמלות מתן הלוואות ולזכאים, עמלות הטיפול של הבנקים לזכאים, תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים, וכן ביחס להשפעת הוראות תקינה ורגולציה בתחומים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעת הבנק והמבוסס על מקורות ממלכתיים וכלכליים שונים וכן מהערכות כלכליות של קבוצת דיסקונט ומידע הנאגר בידי הבנק עקב פעילותו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק במועד עריכת הדוחות הכספיים במועד לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות, כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התוכניות העסקיות או להביא לשינוי בתוכניות אלה.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המאוחד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם ב- 34.1 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 24.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 41.2%.

הרווח הנקי המאוחד ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב-13.8 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 8.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 68.5%.

התשואה נטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לשיעור של 4.1%, על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 2.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 2.8% בכל שנת 2010.

התשואה ברוטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים לבין ההון העצמי הממוצע הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לשיעור של 6.5% על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 4.8% בתקופה המקבילה אשתקד ושיעור של 4.4% בכל שנת 2010.

הרווח הנקי למניה בת 1 ש"ח ע.ג. הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-22.09 ש"ח, בהשוואה לסך של 15.65 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וסך של 19.62 ש"ח בכל שנת 2010.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הם:

א. הכנסה מהפרשה ספציפית להפסדי אשראי בסך של כ-17.8 מיליון ש"ח, הנובעת בעיקרה מגביית חובות בעייתיים, ר' עמוד 9 לדוח הדירקטוריון.

ב. גידול בהכנסות המימון במגזר הצמוד למדד בסך של כ-3.4 מיליון ש"ח בעקבות עליית מדד המחירים לצרכן, ר' עמוד 7 לדוח הדירקטוריון.

ג. קיטון בהכנסות המימון בסך של כ-4.6 מיליון ש"ח עקב השפעת FAS 133, ר' להלן.

ד. גידול בהכנסות מימון אחרות בסך של כ-3.2 מיליון ש"ח, ר' עמוד 9 לדוח הדירקטוריון.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-103.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 92.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-11.5%.

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הושפע מהגורמים הבאים:

במגזר צמוד מט"ח

על פי הוראות המפקח על הבנקים בדבר טיפול חשבונאי במכשירים פיננסיים נגזרים (FAS 133) נדרשים התאגידים הבנקאיים במקרים מסוימים, להפריד מכשירים פיננסיים נגזרים המשובצים בנכסים והתחייבויות הנכללים במאזן ולמדוד את מכשירים נגזרים אלו על בסיס השווי ההוגן.

לטיפול החשבונאי האמור השפעה על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי, השפעה המתבטאת בתוצאת הרווח מפעילות מימון הנובע מנכסים והתחייבויות ובתוצאת הרווח מפעילות מימון הנובע ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הבנק נוהג בהתאם לכללים האמורים ובהתאם לכך הופרדו אופציות מטבע הגלומות בהלוואות ופקדונות הצמודים למטבע חוץ.

להלן פרטים על השפעת הטיפול החשבונאי האמור על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2011	2010	2011	2010	2010
(2.0)	(5.5)	(6.8)	(10.8)	(6.7)
0.8	4.7	1.4	10.0	2.1
(1.2)	(0.8)	(5.4)	(0.8)	(4.6)

השפעה על הרווח מהלוואות
ופיקדונות*
השפעה על הרווח ממכשירים
פיננסיים נגזרים**
סך הכל

* נכלל בסך הכל הכנסות (הוצאות) המימון במגזר צמוד מט"ח ובסך הכל הכנסות (הוצאות) מימון ובחישוב פער הריבית בסקירת ההנהלה - תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה, ר' עמודים 60-61.

** נכלל בהכנסות (הוצאות) מימון אחרות בגין מכשירים נגזרים ולא נכלל בחישוב פער הריבית בסקירת ההנהלה - תוספת א' כאמור לעיל.

במגזר צמוד מדד

מדד המחירים לצרכן הידוע, עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בשיעור של 2.8% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של 4.7 מיליון ₪. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 עלה המדד בשיעור של 1.6% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של כ- 1.3 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2011, מדד המחירים לצרכן הידוע, עלה בשיעור של 0.6% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של 0.6 מיליון ₪. ברבעון השלישי של שנת 2010 עלה המדד בשיעור של 1.2% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של כ- 1.8 מיליון ₪.

שיעורי הכנסה הוצאה

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמד פער הריבית הכולל על שיעור שלילי של 0.03%, בהשוואה לשיעור חיובי של 0.02% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בנטרול השפעת FAS133, ר' מגזר צמוד מט"ח בעמוד 6 לדוח הדירקטוריון, עמד על שיעור חיובי של 0.03% בהשוואה ל-0.11% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל ברבעון השלישי של שנת 2011 עמד על שיעור של חיובי של 0.02%, בהשוואה לפער ריבית שלילי בשיעור של 0.06% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בנטרול השפעת FAS133 ברבעון השלישי של שנת 2011 עמד על שיעור חיובי של 0.10%, בהשוואה לשיעור חיובי של 0.08% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למדד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמד פער הריבית על שיעור של 0.06%, בהשוואה ל-0.24% בתקופה המקבילה אשתקד. כ-60% מתיק האשראי של הבנק הינו במגזר זה.

פער הריבית במגזר הצמוד למדד ברבעון השלישי של שנת 2011 עמד על שיעור של 0.05%, בהשוואה ל-0.23% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למט"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמד פער הריבית על שיעור שלילי של 3.29%, בהשוואה לשיעור שלילי של 2.54% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית השלילי במגזר המט"ח נבע בעיקרו מהשפעת FAS133 שגרם לקיטון בהכנסות המימון בסך של 6.8 מיליון ₪, בהשוואה לקיטון בהכנסות המימון בסך של 10.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הצמוד למט"ח בנטרול השפעת FAS133 עמד על שיעור חיובי של 0.61%, בהשוואה ל-0.97% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הצמוד למט"ח ברבעון השלישי של שנת 2011 עמד על שיעור שלילי של 10.74%, בהשוואה לפער ריבית שלילי בשיעור של 0.84% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הצמוד למט"ח ברבעון השלישי בנטרול השפעת FAS133 עמד על שיעור שלילי של 1.37%, בהשוואה לשיעור חיובי של 4.54% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הלא צמוד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמד פער הריבית על שיעור של 0.40%, בהשוואה לפער ריבית בשיעור של 0.34% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הלא צמוד ברבעון השלישי של שנת 2011 עמד על שיעור של 0.46%, בהשוואה ל-0.29% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

להלן הרכב הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר						
2010				2011		
תרומה לרווח				תרומה לרווח		
שינוי בתרומה במיליוני ₪	היקף פעילות*	במיליוני ₪	ב- %	היקף פעילות*	במיליוני ₪	ב- %
19.6	30.7	28.4	34.0	46.6	48.0	38.1
(7.5)	24.2	22.4	63.4	14.5	14.9	59.9
3.9	(8.2)	(7.6)	2.6	(3.6)	(3.7)	2.0
16.0	46.7	43.2	100.0	57.5	59.2	100.0
(8.6)	10.8	10.0		1.3	1.4	
(0.2)	0.3	0.2		-	-	
3.4	42.2	39.0		41.2	42.4	
10.7	100.0	92.4	100.0	100.0	103.0	

מטבע ישראלי לא צמוד
מטבע ישראלי צמוד מדד
מטבע ישראלי צמוד מט"ח
בגין אופציות
עמלות מעסקי מימון
הכנסות מימון אחרות
סך הכל
* על פי היתרה הממוצעת של הנכסים.

לפרטים נוספים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

השפעת החובות הפגומים. אחד הגורמים המשפיעים השפעה ניכרת על הרווח מפעולות מימון הוא היקף החובות הפגומים. יתרת החובות כאמור ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב- 60.1 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 73.1 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010 לפי נתוני פרפורמה.

להלן פרטים על הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

במגזר השקלי הלא צמוד הסתכמו הכנסות המימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב- 48.0 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 28.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-69.0% ומשקלן מסך כל הכנסות המימון נטו עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 על שיעור של 46.6%, בהשוואה לשיעור של כ-30.7% בתקופה המקבילה אשתקד. היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה עלתה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בשיעור של כ-26.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. העליה נובעת בעיקרה מגידול במתן אשראי חדש במגזר זה, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר השקלי הצמוד למדד הסתכמו הכנסות המימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב- 14.9 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 22.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ומשקלן מכלל הכנסות המימון נטו עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 על שיעור של 14.5%, בהשוואה לשיעור של 24.2% בתקופה המקבילה אשתקד, ר' עמוד 7 לדוח הדירקטוריון, הכנסות והוצאות במגזר צמוד מדד.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, עלתה בשיעור של כ-6.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למטבע חוץ – הסתכמו הוצאות מימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בסך 3.7 מיליון ₪, בהשוואה להוצאות מימון נטו בסך של 7.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המימון במגזר כולל אופציות הסתכמו בהפסד מימוני של כ-2.3 מיליון ₪, בהשוואה לרווח מימוני בסך של 2.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ר' עמוד 6 לדוח הדירקטוריון. במגזר זה חלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ירידה בשיעור של כ-15.7% ביתרה הממוצעת של הנכסים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בגין מכשירים נגזרים – ר' התפתחות ההכנסות והוצאות במגזר צמוד מט"ח, עמוד 6 לדוח הדירקטוריון.

הכנסות מימון אחרות, נטו (לא כולל בגין מכשירים נגזרים), הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-42.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 39.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-8.2%.

הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בהכנסות של כ-10.1 מיליון ₪, בהשוואה להוצאות בסך של 4.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

הבנק מעריך את גובה ההפרשה הנדרשת להפסדי אשראי על בסיס שמרני. הבנק נוקט בשלוש שיטות להפרשה להפסדי אשראי: שיטת עומק הפיגור, שיטת ההפרשה הקבוצתית ושיטת ההפרשה הפרטנית.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור, מחושבת על פי נוסחת עומק הפיגור. ההפרשה על פי עומק הפיגור מחושבת על בסיס מדורג לפי עומק הפיגור בתשלומים. כל מדרגת הפרשה הינה בשיעור של 8% מהחוב, כאשר המדרגה הראשונה היא בעומק פיגור של מעל 6 חודשים. ההפרשה עולה ב-8% נוספים על כל העמקת עומק הפיגור ב-3 חודשים נוספים, עד להפרשה מירבית של 80% כאשר עומק הפיגור הינו 33 חודשים. ההפרשה לפי האחוזים שצוינו לעיל הינה על כל יתרת החוב של הלווה, לרבות סכומים שטרם הגיע זמן פירעונם.

שיטת ההפרשה הקבוצתית, שעיקרה בדיקת הביטחונות וההסתמכות תוך הפעלת מקדמי בטחון, חלה על האשראי המסחרי, ועל האשראי הניתן במסגרת ליווי פיננסי לפרוייקטי בניה.

שיטת ההפרשה הפרטנית חלה על האשראי לדיור שאינו נפרע לשיעורין ועל אשראי שאורגן מחדש.

הפרשה כללית והפרשה נוספת. בדוחות הכספיים נכללת הפרשה כללית בשיעור של 1% מחובות הלווים ליום 31 בדצמבר 1991 בערכים מותאמים ליום 31 בדצמבר 2004. כמו כן נערכת הפרשה נוספת בשיעורים שונים המתבססת על מאפייני סיכון של חביות לווים שאין לדיור, כפי שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים וכן בהלוואות לדיור בהתאם להוראה בנושא "סיכונים בגין הלוואות לדיור", ר' ביאור 12.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכמה ההפרשה הנוספת להפסדי אשראי בסך של 7.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 3.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, לא כולל הפרשה בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הסתכמה ליום 30 בספטמבר 2011 לסך של 240.6 מיליון ₪ והיוותה 1.3% מיתרת האשראי לציבור נטו. זאת בהשוואה ליתרת הפרשה להפסדי אשראי בסך של 244.9 מיליון ₪, לא כולל הפרשה בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, שהיוותה 1.4% מיתרת האשראי לציבור נטו ליום 31 בדצמבר 2010.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה להפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם ב-113.1 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 88.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 28.6%.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב-46.6 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 29.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 58.0%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-31.5 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 34.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.6%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ב-10.0 מיליון ₪ בהשוואה ל-11.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 16.0%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-90.5 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 83.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 8.7%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ב-35.5 מיליון ₪ בהשוואה ל-26.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ-33.4%.

הוצאות אלו כוללות כדלקמן:

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-58.0 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 52.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.6%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-21.7 מיליון ₪ בהשוואה ל-17.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ-21.9%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-10.6 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 10.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 1.3%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-3.8 מיליון ₪, בהשוואה ל-3.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 15.2%.

הוצאות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-21.9 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 19.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.3%.

הוצאות אחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-10.0 מיליון ₪ בהשוואה ל-5.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 81.8%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לשיעור של 35%, בהשוואה לשיעור של 42% בתקופה המקבילה אשתקד, ובהשוואה לשיעור של 40% בשנת 2010 כולה.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-54.1 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 39.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-36.7%.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-21.1 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 14.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-42.6%.

ההפרשה למסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-20.0 מיליון ₪ (המהווה שיעור של כ-36.9% מהרווח לפני מס), בהשוואה ל-15.4 מיליון ₪ (המהווה שיעור של כ-38.9% מהרווח לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למסים הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-7.3 מיליון ₪ (המהווה שיעור של כ-34.6% מהרווח לפני מס) בהשוואה ל-6.6 מיליון ₪ (המהווה שיעור של כ-44.6% מהרווח לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס הסטטוטורי (כולל מס רווח) עומד על 34.48% בהשוואה לשיעור של 35.34% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בשיעור המס הסטטוטורי נובעת מתיקון פקודת מס הכנסה, אשר הקטין את שיעור מס החברות החל על הבנק מ-25% בשנת 2010 ל-24% בשנת 2011.

התשואה ברוטו על ההון, המתבטאת ביחס שבין הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לשיעור של 6.5%, על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 4.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המאוחד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכמו ב-34.1 מיליון ₪, בהשוואה ל-24.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 41.2%.

הרווח הנקי המאוחד ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ב-13.8 מיליון ₪, בהשוואה ל-8.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 68.5%.

התשואה נטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לשיעור של 4.1%, על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 2.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה בת 1 ₪ ע.ג. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, הסתכמו ב-22.09 ₪, בהשוואה לרווח למניה של 15.65 ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב- 18,464.5 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 17,418.0 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, עליה בשיעור של 6.0%. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי * ב-%	31 בדצמבר 2010	30 בספטמבר 2011	נכסים
	מיליוני ₪		
(22.8)	218.3	168.6	מזומנים ופקדונות בבנקים
6.3	17,099.6	18,178.2	אשראי לציבור, נטו **
			התחייבויות
(14.7)	678.0	578.2	פקדונות הציבור
7.9	14,688.7	15,843.4	פקדונות מבנקים
(6.8)	26.0	24.2	פקדונות הממשלה **
(1.7)	748.6	736.2	כתבי התחייבות נדחים
1.9	1,120.5	1,141.7	הון עצמי

* השינוי באחוזים מתבסס על הנתונים בסכומם המלא.

** יתרות האשראי לציבור ויתרות פיקדונות הממשלה אינן כוללות אשראי לציבור מפיקדונות מיועדים שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה בסך של 1,295.8 מיליון ₪ ליום 30 בספטמבר 2011, בהשוואה לסך של 1,437.1 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010.

יתרת האשראי לציבור נטו ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב- 18,178.2 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 17,099.6 מיליון ₪ ביום 31 בדצמבר 2010, עליה בשיעור של כ-6.3%.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 העמיד הבנק אשראי מכספי בנק בהיקף של 2,731.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 3,061.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-10.8%.

סכומים אלה הינם בנטרול מיחזורים פנימיים, לגביהם ר' הסבר בפרק "פעילות הבנק לפי מגזרי פעילות".

ביצוע נתוני הלוואות על ידי הבנק כאמור לעיל אינם כוללים אשראי שניתן מפיקדונות מיועדים, שפירעונם מותנה במידת הגביה, בסך של 1.9 מיליון ₪ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, בהשוואה לסך של 3.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, אשר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים אינם כלולים ביתרות האשראי לציבור שבמאזן.

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור נטו לפי מגזרי הצמדה:

שיעור שינוי ב- %	31 בדצמבר 2010		30 בספטמבר 2011		
	% מסך האשראי לציבור	מיליוני ₪	% מסך האשראי לציבור	מיליוני ₪	
6.7	37.6	6,435.1	37.8	6,872.9	מטבע ישראלי לא צמוד
6.4	60.3	10,302.9	60.3	10,961.6	מטבע ישראלי צמוד מדד
(5.0)	2.1	361.6	1.9	343.7	מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
6.3	100.0	17,099.6	100.0	18,178.2	סך הכל

במונחים שקליים גדל סך האשראי ב- 1,078.6 מיליוני ₪ ליום 30 בספטמבר 2011 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2010.

באשראי מכספי אוצר, קטן, כאמור לעיל, סך האשראי ב-141.3 מיליוני ₪ ליום 30 בספטמבר 2011 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2010.

(1) יתרות נכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	יתרה ליום 30 בספטמבר 2011
במיליוני ₪	
-	-
46.3	42.0
-	-
-	-
46.3	42.0
-	-
46.3	42.0
26.8	18.1

1. נכסים שאינם מבצעים

אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית:

שנבדק על בסיס פרטני

שנבדק על בסיס קבוצתי

איגרות חוב פגומות צוברות הכנסות ריבית¹

חובות פגומים אחרים שאינם צוברים הכנסות ריבית¹

סך הכל חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית

נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו¹

סך הכל נכסים שאינם מבצעים

2. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית

3. סיכון אשראי בעייתי¹

סיכון אשראי מאזני בגין הציבור (אשראי לציבור)²

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור¹

סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור

סיכון אשראי מאזני בגין אחרים¹

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין אחרים^{3,1}

סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין אחרים¹

סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי

4. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

מזה: הלוואות לדיור בגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור

הלוואות לדיור בגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור⁴

איגרות חוב שאינן פגומות בפיגור של 90 ימים או יותר¹

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי מאזני (אשראי, איגרות חוב, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים פיננסיים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.
- (4) הלוואות לדיור אשר ההפרשה המזערית בגין מחושבת לפי עומק הפיגור, שנמצאות בפיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים, והלוואות לדיור אחרות, שאינן פגומות, אשר הין בפיגור של 90 ימים או יותר וההפרשה המזערית בגין לא מחושבת לפי עומק הפיגור.

(2) השפעה על מדדי סיכון האשראי.

להלן יובאו מספר מדדי סיכון אשראי, מחושבים ליום 30 בספטמבר 2011:

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר 2011	ב- %
0.26	0.23	
2.95	2.56	
1.33	1.31	
0.58	0.43	
-	-	
-	-	
-	-	

שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור

שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי

לציבור

שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור

שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מיתרת אשראי כולל בגין הציבור

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור

שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת

שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

הערה: לעניין חישוב היחסים דלעיל, יתרת האשראי לציבור חושבה לפי יתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור

(3) להלן נתונים על סיכון האשראי הכולל, בגין חובות בעייתיים:

יתרת חוב רשומה ליום		
31.12.2010	30.9.2011	
מיליוני ₪		
		חובות בעייתיים* לדיוור
398.1	347.2	שההפרשה בגינם נערכה לפי עומק פיגור
-	-	שההפרשה בגינם אינה לפי עומק פיגור
121.4	123.9	בפיגור זמני (פיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים)
		חובות בעייתיים* אחרים
73.1	60.1	חובות פגומים
1.2	1.2	חובות נחותים
26.2	18.8	חובות בהשגחה מיוחדת
620.0	551.2	סה"כ סיכון אשראי מאזני ללווים בעייתיים
191.3	97.0	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
811.3	648.2	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

(4) להלן ביאור חובות בעייתיים כנדרש עד ליום 31 בדצמבר 2010:

יתרה ליום		
30.9.2010	31.12.2010	
מיליוני ₪		
		חובות בעייתיים* לדיוור
137.8	130.4	שההפרשה בגינם נערכה לפי עומק פיגור
96.9	99.1	שההפרשה בגינם אינה לפי עומק פיגור
96.0	88.6	בפיגור זמני (פיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים)
		חובות בעייתיים* אחרים
59.0	57.5	שאינם נושאים הכנסה
28.3	27.0	שאורגנו מחדש
3.5	2.4	בפיגור זמני
26.2	26.2	בהשגחה מיוחדת
-	-	מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
447.7	431.2	סה"כ סיכון אשראי מאזני ללווים בעייתיים
218.7	191.3	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
666.4	622.5	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

* חובות בעייתיים בניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2011, הסתכמו ב- 578.2 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 678.0 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, ירידה בשיעור של כ- 14.7%.

להלן נתונים על הרכב פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

מטבעי ישראלי צמוד מדד	30 בספטמבר 2011		31 בדצמבר 2010		שיעור שינוי ב- %
	מיליוני ₪	% מסך	מיליוני ₪	% מסך	
מטבעי ישראלי צמוד לדולר	525.0	90.8	620.8	91.6	(15.4)
מטבעי ישראלי צמוד לא צמוד	1.3	0.2	3.6	0.5	(63.9)
מטבעי ישראלי לא צמוד	51.9	9.0	53.6	7.9	(3.2)
סך הכל	578.2	100.0	678.0	100.0	(14.7)

במונחים שקליים קטנו סך כל פיקדונות הציבור ב- 99.8 מיליון ₪ בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2010.

סך כל פיקדונות הציבור ביחס ליתרת אשראי לציבור נטו היווה ליום 30 בספטמבר 2011 כ- 3.2%, בהשוואה לכ- 4.0% ליום 31 בדצמבר 2010.

דירוג פיקדונות

בחודש ספטמבר 2008 העניקה חברת הדירוג "מידרוג" דירוג Aa2 לפיקדונות הבנק לזמן ארוך ודירוג P-1 לפיקדונות הבנק לזמן קצר. בחודש יוני 2011 תוקף דירוג הפיקדונות לזמן ארוך ולזמן קצר. דירוג הפיקדונות נותר ללא שינוי (אופק יציב).

פקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2011, הסתכמו ב- 15,843.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 14,688.7 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, עליה בשיעור של כ- 7.9%.

מזהה מחברת האם	סה"כ	יתרת פיקדונות		30 בספטמבר 2011
		מבנקים אחרים	מבנקים בקבוצה	
		מיליוני ₪		
	15,513.2	15,843.4	189.8	15,653.6
	14,290.7	14,688.7	219.5	14,469.2

האמצעים ההוניים

האמצעים ההוניים ליום 30 בספטמבר 2011, הסתכמו ב- 1,601.6 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 1,639.5 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, ירידה בשיעור של 2.3%.

הון העצמי ליום 30 בספטמבר 2011, הסתכמו ב- 1,141.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 1,120.5 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, עליה בשיעור של 1.8%.

יחס ההון העצמי לסך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2011, הגיע לשיעור של 6.2%, בהשוואה לשיעור של 6.4% ליום 31 בדצמבר 2010.

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2011, לפי כללי באזל 2, הגיע לשיעור של 12.0%, בהשוואה לשיעור של 12.5% ליום 31 בדצמבר 2010.

יחס הלימות ההון שהינו היחס בין ההון לרכיבי הסיכון כמוגדר על ידי בנק ישראל, הגיע ביום 30 בספטמבר 2011 על פי הנחיות באזל 2 ל-16.9%, בהשוואה לשיעור של 18.3% ליום 31 בדצמבר 2010. יחס הלימות ההון המזערי המדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 9.0%. ביום 21.11.2010 החליט דירקטוריון הבנק כי יחס הלימות ההון של הבנק, המחושב על פי הנחיות באזל 2, לא יפחת מ-13.0%. **הון משני**. ההון המשני של הבנק לצורך באזל 2 ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמו ב- 459.9 מיליון ₪, והוא כולל סך של 18.4 מיליון ₪ בגין הפרשה כללית להפסדי אשראי וסך של 441.5 מיליון ₪ כתבי התחייבות נדחים (כתבי התחייבות נדחים ליום 31.12.2010: 500.6 מיליון ₪). היקף כתבי ההתחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני בניכוי הקצאת ההון בגין סיכונים שוק. ליום 30 בספטמבר 2011 עמד היחס האמור על שיעור של 39.0% (31.12.2010: 44.8%).

הנפקת כתבי התחייבות נדחים באמצעות חברת בת - דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ - "חברת ההנפקות"

ביום 30 בנובמבר 2005 השלימה חברת הנפקות גיוס של 125 מיליון ₪ ערך נקוב כתבי התחייבויות נדחים סחירים (סדרה א') מתוך סדרה של 300 מיליון ₪ ערך נקוב.

תמורת ההנפקה הופקדה בבנק בפקדון בתנאים הזהים לתנאי כתבי ההתחייבויות.

במהלך שנת 2008 מכר הבנק את יתרת כתבי ההתחייבויות שהוקצו לו, מתוכם 103.1 מיליון ₪ ע.נ. נמכרו לבנק דיסקונט לישראל בע"מ (חברת האם). בכך השלים הבנק את מכירת יתרת כתבי ההתחייבויות הרשומים למסחר.

כתבי ההתחייבויות שנמכרו הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני של הבנק.

הנפקת כתבי התחייבות לחברה האם

ביום 21.9.08 הנפיק הבנק כתב התחייבות נדחה לא סחיר לחברת האם בסך של 250 מיליון ₪. כתב ההתחייבות הוכר כהון משני של הבנק ובכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין 202, "מדידה והלימות ההון – רכיבי ההון".

ביום 22.12.2009 הנפיק הבנק כתב התחייבות נדחה לא סחיר לחברת האם בסך של 100 מיליון ₪. כתב ההתחייבות הוכר כהון משני של הבנק ובכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין 202, "מדידה והלימות ההון – רכיבי ההון".

הקצאת מניות

ביום 31.12.2009 הקצה הבנק 228,225 מניות נוספות לחברת האם בתמורה ל- 160 מיליון ₪ שהתווספו להון הראשוני של הבנק.

דירוג כתבי התחייבויות נדחים לזמן ארוך

בחודש מאי 2008 דירגה חברת "מידרג" את כתבי ההתחייבויות הנדחים של הבנק בדירוג Aa2. הדירוג נסמך על פרמטרים עסקיים של הבנק וגובה בקשר עם חברת האם.

בחודש אוקטובר 2009 הורידה החברה את דירוג כתבי התחייבויות הנדחים של הבנק ל- Aa3 ובכך השוותה את הדירוג לכתבי התחייבויות של חברת האם.

השינוי מבטא שינוי במתודולוגית הדירוג, לפיה ניתן מלוא המשקל לקשר עם חברת האם על רקע עומק השילוב בין הבנק לחברת האם. כך, על אף שיפור בפרמטרים העסקיים שהיוו בסיס לדירוג בחודש מאי 2008 (יחס חובות בעייתיים, היקף תיק עסקי), הושווה הדירוג לזה של חברת האם והדירוג הורד בהתאם.

בחודש יוני 2011 תוקף דירוג כתבי ההתחייבויות הנדחים של הבנק. דירוג כתבי ההתחייבויות נותר ללא שינוי (אופק יציב).

דיבידנד

לבנק אין מדיניות חלוקת דיבידנד. הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו בשנים האחרונות.

מצב הנזילות וגיוס מקורות

תיק הפיקדונות שמחזיק הבנק גדל בשיעור של 6.8% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, מסך של 15,392.7 מיליון ₪ ביום 31 בדצמבר 2010, לסך של 16,445.8 מיליון ₪ ביום 30 בספטמבר 2011. תיק האשראי לציבור שמחזיק הבנק גדל בשיעור של 6.3% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, מסך של 17,099.6 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010, לסך של 18,178.2 מיליון ₪ ליום 30 בספטמבר 2011.

היקף הפיקדונות מבנקים ביחס לתיק הפיקדונות עומד על שיעור של 96.3% ליום 30 בספטמבר 2011, בהשוואה לשיעור של 95.4% ליום 31 בדצמבר 2010.

החל מהמחצית השנייה של שנת 2007, עם תחילת הפעילות במסגרת מתווה דיסקונט מעמידה חברת האם לבנק את כל המקורות למשכנתאות הניתנות במסגרת מתווה דיסקונט. האשראי המבוצע במסגרת זו מהווה חלק מהותי מסך האשראי הניתן על ידי הבנק ולכן מרבית המקורות שמגייס הבנק החל מהמחצית השנייה של שנת 2007 הינם מחברת האם.

גילוי על הלוואות לדיור

ביום 15 במאי 2011, פרסם המפקח על הבנקים הוראה, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין הלוואות לדיור, והפעולות שננקטו על ידם במסגרת ניהול סיכון זה.

1. כללי

הפעילויות שהבנק מבצע לצורך התמודדות עם התפתחויות בסיכונים האשראי בגין הלוואות לדיור מפורטות בפרק סיכונים האשראי, ר' עמוד 26 לדוח הדירקטוריון.

2. יתרת תיק האשראי

להלן מוצגת התפתחות יתרות האשראי בבנק לפי מגזרי פעילות וכשיעור מכלל האשראי (במיליוני ₪):

סה"כ	מסחרי		קבלנים		כל מטרה		דיור		
	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	
מתיק האשראי									
11,222.8	7.2	813.2	2.6	295.9	7.2	804.2	83.0	9,309.5	2007
13,761.0	5.5	754.6	1.3	175.6	5.6	776.8	87.6	12,054.0	2008
15,310.6	4.6	697.3	0.8	124.2	5.4	830.2	89.2	13,658.9	2009
17,119.6	3.9	669.5	0.6	96.9	5.4	916.3	90.2	15,436.9	2010
18,178.2	3.4	619.7	0.3	52.2	5.4	976.1	90.9	16,530.2	9.2011

התפתחות תיק האשראי של הבנק

יתרת תיק האשראי לדיור ולכל מטרה של הבנק הסתכמה ליום 30 בספטמבר 2011 ב-17,506 מ' ₪, סכום המהווה כ-96.3% מתיק האשראי של הבנק, וזאת בהשוואה לסך של 10,114 מ' ₪ בסוף שנת 2007, גידול של 73.1%, ובהשוואה לסך של 12,831 מ' ₪ בסוף שנת 2008, גידול של 36.4%.

הגידול בתיק האשראי נתקיים בין היתר על רקע השקתו של 'מתווה דיסקונט' שתרם לעלייה בהיקפי ביצועי האשראי בבנק (לפרטים נוספים ר' עמוד 4 לדוח הדירקטוריון).

הגידול בתיק האשראי נתקיים בעיקרו בתחום המשכנתאות שניתנו לדיור, כך שחלק מגזר פעילות זה עלה מ-83% מכלל תיק האשראי בבנק בתום שנת 2007 לכ-90.9% בתום הרבעון השלישי של שנת 2011. שיעור יתרות מגזר הלוואות לכל מטרה בתיק הבנק יציב בשנים האחרונות ועומד על כ-5.4% מכלל תיק האשראי בבנק. העלייה בשיעור המצרפי של המגזרים לעיל בתיק הבנק לוותה בירידה בשיעור האשראי שניתן לרכישת נכסים מסחריים וכן בירידה בחלק מגזר הקבלנים בתיק האשראי, על רקע הפסקת הפעילות במגזר זה.

יתרות האשראי לדיור וכל מטרה בחלוקה למגזרי ההצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק ליום 30.9.2011 (במיליוני ש"ח):

סה"כ	צמוד מט"ח משתנה		מדד משתנה- תדירות מועד שינוי ריבית- 5		מדד משתנה- תדירות מועד שינוי ריבית -		צמוד מדד ריבית						
			שנים ומעלה		קצרה מ-5 שנים		לא צמוד משתנה		לא צמוד קבועה				
	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה			
	ב-%	יתרה	ב-%	יתרה	ב-%	יתרה	ב-%	יתרה	ב-%	יתרה			
מתיק האשראי													
10,114	5	506	6	616	6	590	9	907		74	7,495	2007	
12,831	3	410	9	1,134	4	544	17	2,226		67	8,517	2008	
14,488	2	329	11	1,517	3	488	31	4,413		53	7,741	2009	
16,353	2	288	15	2,440	3	476	37	6,078		43	7,071	2010	
17,506	2	284	20	3,298	3	469	36	6,451	-	81	39	6,923	9.2011

שיעור ההלוואות צמודות המדד הניתנות בריבית קבועה מסך תיק האשראי ירד מכ-74% בתום שנת 2007, לכ-39% בתום הרבעון השלישי של שנת 2011. מנגד, נרשמה עלייה באותם שנים במגזר ההלוואות הניתנות במסלול הפריים מכ-9% מתיק האשראי בתום שנת 2007, לכ-36% בתום הרבעון השלישי של שנת 2011. כמו כן נרשמה עלייה מסוימת במרכיב ההלוואות צמודות המדד הניתנות בריבית משתנה בתדירות שינוי ריבית של חמש שנים ומעלה. נכון ליום 30.9.2011, מרכיב ההלוואות בריבית משתנה בהן תדירות שינוי הריבית קצרה מחמש שנים מהווה כ-41% מסך תיק האשראי לדיור וכל מטרה, מזה כ-36% ניתן במגזר הלא צמוד בריבית משתנה.

יתרות תיק האשראי לדיור וכל מטרה נכון ליום 30.9.2011 בפילוח לפי שיעורי מימון שניתנו:

שיעור מימון	יתרות אשראי	שיעור מסה"כ ב-%
עד 50%	5,994	34
בין 51% ל- 75%	9,317	53
מעל 75%	2,195	13
סה"כ	17,506	100

כ-13% מיתרת תיק האשראי של הבנק ליום 30.9.2011 ניתן בשיעורי מימון מקוריים (שיעור המימון שנקבע במועד העמדת ההלוואה) של מעל 75%. עיקר ההלוואות בטווח מימון זה ניתנו בהסתייע בביטוח משכנתאות EMI.

יתרת האשראי לדיור ליום 30.9.2011 (שניתן מיום 1.1.2008) בפילוח לפי שיעור החזר מהכנסה (במיליוני ₪):
הניתוח מתמקד בתקופה מיום 1.1.2008 ועד ליום 30.9.11, תקופה המאופיינת בעליית מחירי דירות וגידול מהיר בהיקף המשכנתאות.

להלן פילוח האשראי בהתאם לכושר החזר של הלווים. כושר החזר הינו היחס שבין ההחזר החודשי בהלוואה להכנסה הפנויה נטו בתיק האשראי.

שיעורי החזר מהכנסה	סה"כ יתרת אשראי	יתרת אשראי מצטברת	חלק יחסי ב-%	חלק מצטבר ב-%
עד 30%	7,984.5	7,984.5	69.2%	69.2%
בין 30% ל- 40%	2,229.7	10,214.2	19.3%	88.5%
מעל 40%	1,325.9	11,540.1	11.5%	100.0%
סה"כ	11,540.1		100.0%	

פילוח יתרות חוב לפי תקופות לפירעון

יתרות החוב של הבנק ליום 30.9.2011 בפילוח לפי תקופות לפירעון שנותרו מיום 30.9.2011 (במיליוני ₪) וכשיעור מיתרת האשראי הכוללת של הבנק:

צ. מט"ח משתנה		לא צמודה משתנה		לא צמודה קבועה		מדד משתנה עד 5 שנים		מדד משתנה מעל 5 שנים		מדד קבועה		סה"כ	
יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%	יתרה	שיעור ב-%
עד 10 שנים	114	1	800	5	21	0	82	0	125	1	2,091	12	3,233
מעל 10 ועד 15 כולל	96	1	852	5	16	1	119	1	309	2	1,752	10	3,144
מעל 15 ועד 20 כולל	73	0	1,753	10	27	1	102	1	643	4	1,709	10	4,307
מעל 20 ועד 25 כולל	1	0	3,046	16	17	1	88	1	1,004	6	1,370	7	5,526
מעל 25 ועד 30 כולל	0	0	0	0	0	0	78	0	1,217	7	1	0	1,296
סה"כ	284	2	6,451	36	81	3	469	3	3,298	20	6,923	39	17,506

הלוואות בהן קיימת דחיית קרן ו/או ריבית

לבנק היקף הלוואות מצומצם, בהן קיימת דחיית קרן או ריבית. מרכיב הלוואות שניתנות בתנאי גרייס קרן, כאשר הריבית משולמת באופן שוטף, מהווה כ-1.8% מתיק האשראי ליום 30.9.2011. בהפחתת הלוואות מסוג זה שניתנו לקבוצות רכישה מסתכם שיעור הלוואות מתיק האשראי בכ-1.5%. יתרת הלוואות שניתנו בתנאי בלון, דהיינו יתרת הקרן והריבית שנצברה משולמת ביום אחד, וכן הלוואות בהן מתאפשר תשלום ריבית תקופתי הנמוך מגובה הריבית המחוייבת בהלוואה, אינו עולה על 0.1% מתיק האשראי. הנתונים דלעיל משקפים את מדיניותו השמרנית של הבנק למתן הלוואות מסוג זה.

3. ביצועי אשראי שוטפים

להלן מוצגת התפתחות ביצועי האשראי לדיור וכל מטרה בבנק (מיליוני ₪) וכשיעור מכלל מתן האשראי של הבנק:

שנים	סכום הביצוע	שיעור גידול / קיטון	שיעור מכלל מתן האשראי
2007	2,712		92.8%
2008	3,895	44%	95.8%
2009	3,491	(10%)	97.5%
2010	3,976	14%	97.9%
1-9.2010	3,007.1		
1-9.2011*	2,689.6	(10.6%)	98.4%

* בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד

כ-98.4% מביצועי האשראי בבנק מבוצעים במגזר הדיור וכל מטרה, דבר הנובע ממיקוד הבנק בפעילות באשראי קמעונאי. לעניין סגירת פעילות ליווי הפרויקטים, ר' עמוד 47 לדוח הדירקטוריון.

פילוח ביצועי האשראי לדיור לפי מסלולי ההצמדה השונים (במיליוני ₪) וכשיעור מסה"כ הביצוע:

שנה	מדד משתנה - תדירות מועד שינוי ריבית - קצרה מ-5 שנים		מדד משתנה - תדירות מועד שינוי ריבית - 5 שנים ומעלה		ריבית לא צמודה קבועה		ריבית צמודה משתנה		ריבית צמודה מדד		ריבית משתנה צ. מט"ח		סה"כ
	שיעור %	יתרה	שיעור %	יתרה	שיעור %	יתרה	שיעור %	יתרה	שיעור %	יתרה	שיעור %	יתרה	
2008	0.5	17.9	15.0	572.8	38.4	1,460.9	45.7	1,737.2	15.6	15.6	0.4	0.4	3,804.4
2009	0.4	11.6	13.8	451.5	71.5	2,338.0	13.9	453.7	12.9	12.9	0.4	0.4	3,267.7
2010	1.5	54.3	27.1	1,008.8	58.9	2,188.8	11.6	430.2	34.2	34.2	0.9	0.9	3,716.3
1-9.2011	0.9	22.8	35.1	876.8	40.1	1,001.9	19.9	497.8	28.8	28.8	1.1	1.1	2,500.3

בשנים 2008 ו-2009 ירד שיעור הביצוע שניתן בריבית קבועה, ומנגד חל גידול בשיעור הביצועים במגזר הלוואות הפריים והלוואות צמודות מדד בריבית משתנה. החל משנת 2010 מתקיימת מגמת קיטון במרכיב הלוואות הפריים ועליה במרכיב הלוואות הניתנות בריבית קבועה צמודת מדד. מתמהיל ביצועי האשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עולה כי כ-42% מהאשראי הניתן על ידי הבנק מועמד בריבית שתדירות שינוי הריבית בה קצרה מחמש שנים.

התפלגות ביצועי האשראי לדיור שניתן בשנים 2008 – 2011
בפילוח לפי שיעורי מימון (במיליוני ₪) וכשיעור ממתן האשראי:

1-9.2011		2010		2009		2008		
שיעור %-ב	יתרה	שיעור %-ב	יתרה	שיעור %-ב	יתרה	שיעור %-ב	יתרה	
8	202.2	7	276.8	9	286.1	7	283.7	עד 30%
58	1,439.1	40	1,465.3	39	1,296.0	36	1,385.1	בין 31% ל- 60%
12	302.8	24	898.7	29	933.1	27	1,021.0	בין 61% ל- 70%
10	255.9	22	802.1	20	657.5	16	602.8	בין 71% ל- 75%
12	300.3	7	273.4	3	95.0	13	511.8	מעל 75%
100	2,500.3	100	3,716.3	100	3,267.7	100	3,804.4	סה"כ

חלק הלוואות שניתן בבנק במהלך בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בשיעור מימון של מעל 75% הינו כ- 12%, לעומת כ-7% בשנת 2010. העלייה נובעת מחזרת הבנק למתן אשראי בסיוע ביטוח עזר EMI. לעניין תיאור הפעילות עם חברת EMI ר' עמודים 28-29 לדוח הדירקטוריון).

1-9.2011	2010	2009	2008	
706	673	613	583	סכום הלוואה (באלפי ₪) ממוצעת
56.6%	58.8%	57.1%	60.6%	שיעור מימון ממוצע לדיור
32.9%	35.2%	34.9%	34.8%	שיעור מימון ממוצע לכל מטרה

סכום ההלוואה הממוצע עלה מכ-583 א' ₪ בשנת 2008 ל- 706 א' ₪ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011. שיעורי המימון הממוצעים בבנק בתחום ההלוואות לדיור ירדו מכ-60.6% בשנת 2008 לכ-56.6% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011. הירידה בשיעורי המימון נובעת ממדיניות ניהול סיכונים שמרנית המלווה במדיניות תמחור תואמת נכסי סיכון.

שיעורי המימון הממוצעים בבנק בתחום ההלוואות לכל מטרה ירדו ממוצע של כ- 35% בשנים 2008-2010 לכ- 33% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011.

תקופה ממוצעת להלוואה *

שנה	תקופה בשנים לדיור	תקופה בשנים לכל מטרה
2008	19.6	14.9
2009	19.7	15.1
2010	20.8	15.3
1-9.2011	21.3	14.7

* התקופה הממוצעת להלוואה מחושבת על פי התקופה המקורית שניתנה בכל הלוואה

תקופת ההלוואה הממוצעת בתחום הדיור התארכה בכ- 8.7% מכ-19.6 שנים בשנת 2008 ל-21.3 בתום הרבעון השלישי בשנת 2011.

תקופת ההלוואה הממוצעת בהלוואות לכל מטרה התארכה מ- 14.9 שנים בשנת 2008 ל- 15.3 שנים בשנת 2010 והתקצרה שוב ל- 14.7 שנים בתום הרבעון השלישי בשנת 2011.

4. היקף החוב הבעייתי

הבנק רושם ירידה מתמשכת בהיקפי החוב הבעייתי, הן בשיעור חלקו מכלל תיק האשראי והן בהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

יתרת החוב הבעייתי (במיליוני ₪) וכשיעור מיתרת האשראי המאזני :

אשראי לדיור ולכל מטרה			
שנה	יתרת אשראי	יתרת חוב בעייתי	שיעור חוב בעייתי
2007	10,114	383	3.8%
2008	12,831	378	2.9%
2009	14,488	353	2.4%
2010	16,353	317	1.9%
9.2011	17,506	245	1.4%

הפרשה ספציפית השנתית (במיליוני ₪):

שנה	הפרשה שוטפת	שיעור ההפרשה מיתרת האשראי
2007	9.8	0.10%
2008	3.9	0.03%
2009	0.5	0.00%
2010	0.4	0.00%
1-9.2011	(3.4)	(0.03%)

5. נתונים נוספים – יתרת חובות גדולים

יתרת האשראי בתיקי ההלוואות שיתרתם עולה על 5 מיליוני ₪, מסתכמת ליום 30.9.2011 בסך של כ-211 מיליוני ₪ המהווה שיעור של כ-1.16% מיתרת תיק האשראי, לעומת יתרה בסך של 204 מיליוני ₪ ליום 30.6.2011 המהווה 1.14% מיתרת תיק האשראי.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

פעילות הבנק כמתווך פיננסי כרוכה בנטילת סיכונים. הסיכונים הינם סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. מדיניות ניהול הסיכונים נועדה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת החשיפה לסיכונים שונים, הערכת ההפסד שיכול לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה, גידור הסיכונים ברמות שונות, קביעת כלי בקרה ותכנון פעילות עתידית בהתאם לרמת הסיכון והתשואה. במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים מתבסס הבנק על תחזיות והערכות שונות באשר להתפתחות מדדים שונים במשק ובשוקי הכספים וההון. ניהול הסיכונים מתבצע בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין שמוציא בנק ישראל. בבנק קיימת ועדת ניהול סיכונים שבראשה מנהל הסיכונים הראשי וחברים בה המנכ"ל וחברי ההנהלה. מנהל הסיכונים הראשי של הבנק – מר משה הלפרין, סמנכ"ל, מנהל האגף הפיננסי וניהול הסיכונים המשמש גם כמנהל הסיכונים הפיננסיים.

מנהל סיכונים אשראי – מר זאב דקל – סמנכ"ל בכיר, מנהל אגף אשראי, קצין אשראי ראשי. מנהל סיכונים תפעוליים – מר אלדד זרחיה – סמנכ"ל, מנהל אגף תפעול. מנהל הסיכונים המשפטיים – עו"ד יגאל בורוכובסקי, סמנכ"ל, היועץ המשפטי ומזכיר הבנק. הוועדה עוסקת בגיבוש מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק בתחומים השונים, זיהוי תחומי סיכון חדשים ומוקדי סיכון במטרה לטפל בהם, יזום שינויים, מעקב ואמידה של הסיכונים והחשיפות. בנוסף, כל מנהל סיכונים מנהל תת ועדה לניהול הסיכונים בתחומו ואחראי על הסיכונים התפעוליים שבתחומו. מנהל הסיכונים הראשי אחראי גם על כלל הסיכונים התפעוליים של הבנק.

סיכונים פיננסיים

ניהול הסיכונים הפיננסיים הינו בכפוף למדיניות והחלטות הדירקטוריון. אחת לרבעון מובא בפני הדירקטוריון דוח ניהול סיכונים על פי הנחית ניהול בנקאי תקין 339, ואחת לשנה מובא בפני הדירקטוריון דוח ניהול סיכונים על פי הנחית ניהול בנקאי תקין 301, הכולל בין היתר נושאים הכרוכים בניהול הסיכונים הפיננסיים, מגבלות שנקבעו והחשיפות לסיכונים בפועל. כמו כן מובאות לדיון המלצות בנוגע לשינוי המגבלות לחשיפה, פעילות במכשירים פיננסיים חדשים, ונושאים שונים המתעוררים מעת לעת.

סיכונים שוק

סיכון שוק, כהגדרתו בניהול בנקאי תקין מס' 339: סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת המחירים בשווקים השונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחיר מניות וסחורות). הבנק מנהל את סיכונים השוק ככלל ביחס לחשיפה החשבונאית. סיכונים השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הינם סיכון בסיס וסיכון ריבית.

סיכון בסיס

סיכון הנובע מחשיפה בגין הפער שבין הנכסים לבין ההתחייבויות בבסיסי ההצמדה השונים. החשיפה לסיכון בסיס באה לידי ביטוי בהפסד שיכול להיגרם עקב הפער האמור משינוי שער החליפין או במדד המחירים לצרכן. הבנק מודד את החשיפה בכל אחד ממגזרי ההצמדה: צמוד מדד, שקלי לא צמוד, צמוד דולר וצמוד אירו. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות חשיפה לסיכון הבסיס במגזרי ההצמדה השונים, כאחוז מההון הפעיל. המעקב אחר חשיפת הבסיס מבוצע על ידי בחינה חודשית של הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים. להלן המגבלות שנקבעו:

<u>מגזר הפעילות</u>	<u>מגבלה</u>	<u>חשיפה בפועל 30.9.11</u>
צמוד מדד	130% - (30%)	5.20%
צמוד דולר	8% - (8%) מההון הפעיל;	4.54%
צמוד אירו	4% - (4%) מההון הפעיל;	2.11%
שקלי לא צמוד	(42%) - 142% (לא נקבעה מגבלה ספציפית)	88.15%

היקף הפעילות נגזר מהפוזיציות במגזרים אחרים.

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 במגבלות שנקבעו.

כמו כן, נקבעו מגבלות לפעילות מתן אשראי בכל מגזר הצמדה כדלקמן:

<u>מגזר הפעילות</u>	<u>מגבלה</u>	<u>יתרות ליום 30.9.11 במיליוני ₪</u>
במגזר הצמוד למדד	ללא הגבלה;	10,961.6
במגזר השקלי הלא צמוד	ללא הגבלה;	6,872.9
במגזר צמוד הדולר	עד כ- 696 מיליון ₪;	292.1
במגזר צמוד האירו	עד כ- 173 מיליון ₪;	51.6

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 במגבלות שנקבעו.

להלן הרגישות לשינויים בשערי חליפין של המטבעות העיקריים על הון הבנק ליום 30 בספטמבר 2011:

	<u>דולר</u>	<u>אירו</u>
	<u>אלפי ₪</u>	
עלייה של 5% בשע"ח	(438)	705
עלייה של 10% בשע"ח	(832)	1542
ירידה של 5% בשע"ח	539	(582)
ירידה של 10% בשע"ח	1211	(1055)

סיכון ריבית

סיכון הנובע מהחשיפה לשינוי בעתיד בשיעור הריבית כתוצאה מפער בזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות והשפעתם על הרווח העתידי של הבנק ושחיקת הונו העצמי, פוזיציות המתומחרות בריבית קבועה מול משתנה, והשפעה שונה של שיעור הריבית על מכשירים פיננסיים שונים.

החשיפה העיקרית לסיכון ריבית בבנק הינה במגזר צמוד המדד היות ומרבית האשראי הינו בריבית קבועה וקיים פער מח"מ בין הנכסים להתחייבויות.

הבנק מנהל את החשיפה לסיכון הריבית על ידי שינוי פער במשך החיים הממוצע (מח"מ) בהתבסס על רמת הריבית הצפויה בשוק. דירקטוריון הבנק קבע את המגבלות הבאות לסיכון בגין שינוי מרווחי הגיוס של הבנק:

א. מגזר הפעילות מגבלה

צמוד מדד פער מח"מ חשבונאי של עד שנה (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);

שקלי לא צמוד פער מח"מ חשבונאי של עד שנתיים (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי).

צמוד דולר פער מח"מ חשבונאי בהלוואות חדשות של עד שנה וחצי (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);

צמוד אירו פער מח"מ חשבונאי של עד שנה וחצי (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);

דירקטוריון הבנק קבע את המגבלה לסיכון הריבית:

ב. מגזר הפעילות מגבלה

צמוד מדד פער מח"מ כלכלי של עד שנה (בהנחת פירעונות מוקדמים של אשראי).

לשיעור הפירעון המוקדם השפעה מהותית בקביעת גובה החשיפה, היות והפירעון המוקדם מקצר את משך החיים הממוצע של הנכסים. הערכת הפירעונות המוקדמים מתבצעת על בסיס נתונים היסטוריים שיעור הפירעון המוקדם שלקח בסיכוי שוק מתבסס על ממוצע הפירעון המוקדם בכל המגזרים הפיננסיים בחמש השנים האחרונות.

שיעור הפירעון המוקדם הממוצע בשנים 2006 עד רבעון שלישי של שנת 2011 (ממוצע חמש שנתי) עמד על 8.54%. שיעור הפירעון המוקדם הממוצע בתשעת החודשים של שנת 2011 עמד על 8.46% ובתקופה המקבילה אשתקד עמד על 8.57%.

ליום 30 בספטמבר 2011, בהנחת פירעון מוקדם בשיעור של 3.67%, יתקבל שוויון בין מח"מ הנכסים וההתחייבויות. בהנחת פירעון מוקדם של 8.54%, פער המח"מ האפקטיבי כלכלי יעמוד על 0.08 חלקי שנה.

ג. הפסד מקסימלי של עד 10% מהון הבנק כתוצאה משינוי מקביל של העקום לכל אורכו ב-1%.

ההשפעה של עליה ב-1% בשיעור הריבית על התיק הכולל ליום 30 בספטמבר 2011 ובהנחת פירעון מוקדם בשיעור של 8.54%, הינה הקטנת הערך הכלכלי של תיק הבנק בסך של כ-39.2 מיליון ₪, המהווה כ-3.48% מההון הכלכלי.

השפעה של ירידה ב-1% בשיעור הריבית על התיק הכלכלי ליום 30 בספטמבר 2011 ובהנחת פירעון מוקדם של 8.54%, הינה הגדלת הערך הכלכלי של תיק הבנק בסך של כ-45.1 מיליון ₪ המהווה כ-4.00% מההון הכלכלי.

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 במגבלות שנקבעו.

למידע נוסף ר' עמוד 24 לדוח הדירקטוריון ותוספת ב', סקירת ההנהלה, עמוד 62.

ד. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

חישוב יתרות ואומדני שווי הוגן נערך בהתאם להנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כאמור בביאור 16'ה' בדוח הכספי לשנת 2010.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים במאוחד

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)**

30.9.2010					31.12.2010					30.9.2011				
מטבע חוץ*			מטבע ישראלי		מטבע חוץ*			מטבע ישראלי		מטבע חוץ*			מטבע ישראלי	
סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
17,475.9	57.6	327.0	11,098.1	5,993.2	17,774.0	53.8	301.8	11,036.6	6,381.8	18,359.6	50.9	284.8	11,180.7	6,843.2
-	(30.8)	(222.4)	-	253.2	-	(29.1)	(200.1)	-	229.2	-	(17.0)	(128.5)	-	145.5
16,358.9	67.2	294.2	11,061.8	4,935.7	16,613.2	66.7	287.6	11,068.0	5,190.9	17,231.9	26.2	233.9	11,146.7	5,825.1
-	(49.1)	(193.3)	-	242.4	-	(50.4)	(189.0)	-	239.4	-	(4.6)	(101.8)	-	106.4
1,117.0	8.7	3.7	36.3	1,068.3	1,160.8	8.4	3.1	(31.4)	1,180.7	1,127.7	12.3	24.2	34.0	1,057.2

נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים
נגזרים וחוזי מאזניים
התחייבויות פיננסיות
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים
נגזרים וחוזי מאזניים
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

שווי מאזני של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

30.9.2010					31.12.2010					30.9.2011				
מטבע חוץ*			מטבע ישראלי		מטבע חוץ*			מטבע ישראלי		מטבע חוץ*			מטבע ישראלי	
סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	סה"כ	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
16,884.5	59.1	328.5	10,295.4	6,201.5	17,326.5	55.0	306.8	10,323.8	6,640.9	18,363.4	51.6	292.3	10,961.6	7,057.9
-	(30.8)	(222.4)	-	253.2	-	(29.1)	(200.1)	-	229.2	-	(17.0)	(128.5)	-	145.5
15,766.8	68.8	296.2	10,257.5	5,144.3	16,195.4	68.0	291.8	10,391.4	5,444.2	17,232.4	27.4	240.1	10,894.6	6,070.3
10.6	(49.1)	(193.3)	10.6	242.4	10.6	(50.4)	(189.0)	10.6	239.4	7.4	(4.6)	(101.8)	7.4	106.4
1,107.1	8.6	3.2	27.3	1,068.0	1,120.5	8.3	3.9	(78.2)	1,186.5	1,123.6	11.8	25.5	59.6	1,026.7

נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים
נגזרים וחוזי מאזניים
התחייבויות פיננסיות
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים
נגזרים וחוזי מאזניים
שווי מאזני נטו של מכשירים פיננסיים

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים במאוחד, למעט פריטים לא כספיים***

****30.9.2011							
במיליוני שקלים חדשים				שינוי בשווי ההוגן			
מטבע ישראלי		מטבע חוץ*		סה"כ	במיליוני ₪	באחוזים	
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו				
1,017.1	(4.0)	50.8	24.6	1,088.5	(39.2)	(3.48)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
1,018.0	30.0	50.9	24.7	1,123.6	(4.1)	(0.37)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
1,019.2	77.8	51.0	24.8	1,172.8	45.1	4.00	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד
1,018.2	38.1	50.9	24.7	1,131.9	4.2	0.37	קטון מיידי מקביל של 0.1 אחוז
**** 31.12.2010							
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו				
1,190.8	(64.7)	14.2	(13.0)	1,127.3	(33.5)	(2.88)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
1,191.4	(35.3)	14.2	(12.9)	1,157.4	(3.4)	(0.30)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
1,191.7	13.9	14.2	(12.9)	1,206.9	46.1	3.98	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד
1,191.4	(28.1)	14.2	(12.9)	1,164.6	3.8	0.33	קטון מיידי מקביל של 0.1 אחוז
**** 30.9.2010							
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו				
1,056.8	8.0	32.8	(9.5)	1,088.1	(28.9)	(2.59)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
1,057.4	33.2	32.8	(9.6)	1,113.8	(3.2)	(0.29)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
1,058.2	83.1	32.8	(9.7)	1,164.4	47.4	4.23	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד
1,057.5	39.4	32.8	(9.6)	1,120.1	3.1	0.28	קטון מיידי מקביל של 0.1 אחוז

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סה"כ שווי הוגן של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים).
*** בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי הצמדה.
**** השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית המוצגת הינה על יתרות השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים.
ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ר' ב'אור 16 ה' בדוח הכספי לשנת 2010.

סיכון אופציות גלומות

מרבית הנכסים וההתחייבויות של הבנק במגזר צמוד המט"ח כוללים רצפה של שער חליפין המהווה אופציה על פי הגדרת FAS-133. אופציה זו הינה מכשיר המשוּבץ בנכס הבסיס ואינה משמשת לצרכי גידור. הסיכון נובע מאופציות הגלומות בנכסים או בהתחייבויות: הסיכון נובע משינוי בשווי ההוגן של האופציה, כתוצאה משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי האופציות (כגון: סטיית תקן, שיעורי הריבית, מחיר בשוק של נכס הבסיס וכו'). דירקטוריון הבנק קבע מגבלות להיקף הפעילות במגזרי ההצמדה השונים, אך לא נקבעו מגבלות ספציפיות להיקף הפעילות בנכסי הבסיס של האופציות הגלומות. הבנק הפסיק את פעילותו בנכסי בסיס הכוללים אופציות גלומות בשנת 2009.

סיכון מזילות

סיכון מזילות, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342: הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי ולהונם הנבע מאי יכולתו לספק את צרכי המזילות שלו. הבנק מנהל את סיכון המזילות על פי ההוראה האמורה. ההוראה דורשת לקיים יחס של נכסים מזילים להתחייבויות לתקופה של עד חודש, שלא יפחת מ-1. ההוראה מאפשרת לבנקים המנהלים את סיכון המזילות באמצעות מודל פנימי מבוסס היטב, להגדיר את יחס המזילות האמור תוך התחשבות בנכסים הנוספים לנכסים המזילים ותוך התאמת ההתחייבויות לתקופת פירעון עד חודש. הבנק פועל במסגרת מדיניות מזילות אשר הותוותה על ידי הדירקטוריון, במסגרת מודל פנימי. המדיניות קובעת מגבלות לחשיפה לסיכון המזילות על פי טווחי זמן שונים, תוך התחשבות בהתנהגות התזרים בתרחישים שונים. תזרים המזומנים של הבנק הינו ארוך טווח, כאשר תזרים המזומנים הנבע מהנכסים ארוך יותר מתזרים המזומנים הנבע מההתחייבויות. תזרים המזומנים של הנכסים כולל בתוכו מרכיב של אי ודאות עקב ביצוע פירעונות מוקדמים. הפירעונות המוקדמים מקצרים את משך החיים הממוצע של תזרים הנכסים. הבנק אומד את מצב המזילות על בסיס יומי ובפרקי זמן שונים ביחס למגבלות שמקבעו. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לטווחי הזמן השונים, כדלקמן: המגבלות מתייחסות לאומדי הסיכון ולתרחישי המזילות השונים. להלן אומדי הסיכון:

- **יחס המזילות** - יחס הנכסים המזילים להתחייבויות לתקופת פירעון עד חודש.
- **פער המזילות** - הפער בין תזרים הפירעון של הנכסים לבין זה של ההתחייבויות, בתקופות זמן שונות.
- **אופק הישרדות** – משקף את הזמן (בחודשים) שהבנק יכול לפעול מבלי שסיכון המזילות יתממש. (אומד סיכון חדש מפברואר 2011) להלן תיאור תרחישי המזילות:

מצב עסקים רגיל (ירוק) - יישום תכנית העבודה השוטפת של הבנק ויעדיו: גידול בהיקף האשראי הניתן ע"י הבנק. **תרחיש ביניים (צהוב)** - מסמל עליה מסוימת בסיכון המזילות במצב עסקים רגיל. בשל העלייה ברמת הסיכון, קיים חשש שבעוד פרק זמן מסוים הבנק יעבור לתרחיש קיצון. **תרחיש קיצון (אדום)** - משבר מזילות בחברת האם (הנובע ממשבר מערכתי).

להלן מגבלות המזילות:

מגבלות	מהות המגבלה
לא יפחת מ- 1 בכל שלושת תרחישים	יחס מזילות
12 חודשים בתרחיש ירוק, חודש אחד בתרחיש אדום	אופק הישרדות
לא יתקיים תזרים שלילי בתרחיש ירוק	פער מזילות
לא יתקיים תזרים שלילי בתרחיש ירוק	יום עד שבוע
ללא מגבלה	עד שנה
	מעל שנה

נכון לתאריך 30.9.2011 עמד הבנק בכל מגבלות המזילות.

בתאריך 01.08.2011 פרסם בנק ישראל טיוטת עדכון לנב"ת 342 הדן בניהול סיכון הנזילות. בין עיקרי העדכונים, שינוי בהגדרת יחס הנזילות לתקופה של חודש ימים והגדרת יחס נזילות חדש לתקופה של מעל שנה - יחס מימון יציב. הבנק בוחן את ההיבטים השונים של יישום ההוראה על ניהול סיכון הנזילות של הבנק. תחולת ההוראה בתאריך 01.04.2012 למעט סעיף 17 הדן ביחס המימון היציב אשר תחולתו בתאריך 01.07.2012. על רקע האמור, הבנק נערך ליישום ההוראה במועדים שנקבעו בהוראה.

סיכויי אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון לרווחי הבנק ולהונם של הבנק הנובע מחדלות פירעון של לווה או אי עמידה בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי נגזר מחומרת ההפסד הצפויה בהינתן מצב של התממשות הסיכון. איתור סיכויי האשראי, וגידורם, נמצאים באחריותו הניהולית של קצין האשראי הראשי של הבנק. קצין האשראי אחראי להתוויית מדיניות האשראי של הבנק והגשתה לאישור דירקטוריון הבנק. ביום 23.09.2009 מונה מנהל האגף הפיננסי כמנהל הסיכונים הראשי. מנהל הסיכונים הראשי אחראי לניהול סיכון האשראי של הבנק, הגדרת שיטות מדידה לסיכון האשראי, במטרה להבטיח יישום גישות מיטביות (Best Practice), וכן אחראי לניתוח פרופיל הסיכון והכנת דו"ח מסכם בתדירות רבעונית עבור ההנהלה הבכירה של הבנק ודירקטוריון הבנק בדבר שינויים באיכות האשראי.

מדיניות האשראי של הבנק מגדירה את הקריטריונים הנדרשים להבטיח איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנבעים ממנו, לרבות הפרמטרים לסיכון ומיון לזווים ובקשות אשראי, בחינת יכולת ההחזר של הלווים והערבים לחוב, סוגי הביטחונות שישמשו להבטחת האשראי, מקדמי הביטחון, תמחור האשראי, וכן עקרונות לניהול, מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות. המדיניות כוללת פירוט מקיף בדבר מערך סמכויות האשראי בבנק הכולל סמכויות אישיות, פורום הנהלה עסקית, ועדת אשראי של הדירקטוריון והדירקטוריון. מדיניות הבנק מגדירה מגבלות לפעילות הבנק במגזרים מסוימים, ובהם קבוצות רכישה, תושבי חוץ, הלוואות בסיוע ביטוח עזר (EMI) לרבות מגבלה לגבי חשיפה מצרפית לחברה המבטחת.

מסמך המדיניות חל, ללא יוצא דופן, על כל מוצרי האשראי המוצעים ע"י הבנק. מסמך המדיניות לניהול סיכויי אשראי מגדיר את אופן העמדת האשראי ע"י היחידות העסקיות של הבנק העוסקות בהענקת וניהול אשראי, וזאת על מנת לוודא כי אשראי זה מוענק בהתאם לקיבולת הסיכון של הבנק, ולתיאבון לסיכון שהוגדר ע"י דירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מיועד להבטיח כי:

- כל עסקאות האשראי מוערכות בצורה הולמת ועקבית, ובהתאם להשפעתן הפיננסית על תוצאותיו העסקיות של הבנק.
 - האשראי מוקצה ומאושר בהתאם למסגרות ותהליכי האצלת סמכויות ברורים וידועים.
 - תיק האשראי הכולל מנהל תחת מגבלת ריכוז והון, והניהול הכולל נתון לבקרה נאותה בתדירות הולמת.
- מדיניות האשראי מאושרת אחת לשנה על ידי דירקטוריון הבנק. מדיניות האשראי לשנת 2011 אושרה בדירקטוריון הבנק משיבתו ביום 16 בדצמבר 2010.

הבנק מבצע מעקב אחר "אינדיקטורים מצביעי סיכון" (KRI) לעניין סיכון האשראי. הבנק קבע ספים למעקב, שבהתקיימם, נדרשת בחינת התאמת מדיניות האשראי לשינוי שנתקיים. במסגרת האינדיקטורים מבוצע מעקב אחר שינוי במחירי הדירות, בתוצר הלאומי הגולמי, שיעורי האבטלה והיקף פיגורי התשלומים בבנק ובמסגרת. בשנת 2010, וברבעון המדווח, לא נתקיימו תנאי הסף, כאמור.

מדיניותו של הבנק בשנים האחרונות הינה התמקדות בפעילות בתחום המשכנתאות הן בהלוואות המיועדות למימון רכישת דירות מגורים, לרבות מימון בניית צמודי קרקע, והן בהלוואות לכל מטרה כנגד שעבוד דירת מגורים שבבעלות החייב. מדיניות זו תורמת לפיזור תיק האשראי הקיים בין מספר רב של לווים, בפיזור גיאוגרפי ניכר. בנוסף, מממן הבנק גם אשראי לרכישת נכסים ביעוד למשרדים למסחר ולתעשייה קלה באזורי ביקוש, הן לשימוש עצמי והן למימון רכישת נכסים כנכסים מניבים המשמשים כהשקעה. הבנק אינו מעניק מימון חדש לבתי מלון, אולמות שמחה, מדל"ן לתעשייה כבדה או מרכזי מסחר גדולים.

בנוסף, מכיל התיק הקיים אשראי שמקורו מפעילות עבר בתחום ליווי הבניה - פעילות שהופסקה בחודש יוני 2009, תוך מכירת תיק הליוויים הפעיל באותו מועד לחברת האם. עיקר האשראי הנותר הינו ערבות חוק מכר בגין פרויקטים שבנייתם הושלמה. כמו כן, מממן הבנק קבוצות לווים בדרך של "קבוצת רכישה", בעיקר למגורים. קבוצת יחידים הנה התאגדות של מספר גורמים (פרטיים או עסקיים) לצורך רכישת קרקע לשם בניה עצמית משותפת, או התאגדות של בעלי קרקע לצורך בניה עצמית משותפת על קרקע הנמצאת בבעלותם.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למגזרי הפעילות הבאים:

א. שיעור מרכיב מגזר האשראי המסחרי בכלל התיק - 8%.

ב. שיעור האשראי לתושבי חוץ בתמהיל ביצועי הבנק - 8%.

ג. היקף מסגרות מצרפי למסגרות האשראי המוקצות לקבוצות רכישה - 10% מהיקף תיק האשראי.

ד. חשיפה לחברת EMI – ר' עמודים 28-29 לדוח הדירקטוריון.

נכון ליום 30 בספטמבר 2011 הבנק עמד במגבלה שנקבעה בכל אחד מהתחומים דלעיל.

כמו כן, הבנק הגדיר מגבלות פנימיות לחשיפה ללווה בודד (10%) ולקבוצת לווים (25%), מעבר למגבלות הרגולטוריות. הבנק עמד במגבלות אלו.

הבנק מעניק אשראי בעיקר למשקי בית, דבר המקנה לו פיזור ענפי נרחב של מקורות החזר ללא ריכוז ענפי בענף מסוים. הביטחונות הניתנים כנגד תיק האשראי בבנק הנם נכסי דלא-נידא, מרביתם יחידות מגורים ברחבי הארץ ומקצתם נכסים מסחריים. כמו כן, מקבל הבנק כבטוחות גם פיקדונות חילים וערבויות בנקאיות במסגרת פעולות של גרירת הלוואה.

מדיניות האשראי של הבנק קובעת מרווחי ביטחון על סוגי הנכסים השונים, בהתאם לסיכוי מימושם וסיכוי תנודתיות בשווי השוק שלהם לאורך הזמן.

ההלוואות בבנק ניתנות באמצעות יועצי משכנתאות הממוקמים ב-76 סניפים, הנמצאים בתחומי סניפי חברת האם, וב-4 סניפים עצמאיים. סניפי וסניפוני הבנק מחולקים לארבעה אזורים – צפון, ת"א, מרכז ודרום. אישור האשראי בבנק ניתנים ע"י מערך הסינוף, לרבות מינהלות אזורים, ומטה המשכנתאות.

הבנק מפעיל בקרת איכות אשראי עוד בתהליך העמדתו, באמצעות מערך עורפי הכולל יחידות חיתום אשראי, חיתום משפטי ויחידת בחינה וביצוע.

יחידת חיתום האשראי מבצעת בקרה אודות התאמת המסמכים שהגיש הלקוח לעניין מצבו הכלכלי. אל מול הצהרותיו שעליהן התבסס האישור העקרוני שהונפק לו. יחידת חיתום הבטוחה, הנמצאת החל מחודש יוני 2010 באחריות האגף המשפטי, קובעת דרישות הבנק לרישום השעבוד בגין הנכס כבטוחה הולמת. ככל שהוכחו הצהרות הלקוח ונקבע כי הנכס המוצע הינו בר שעבוד בהתאם לנוהלי הבנק, מפיקות יחידות החיתום מסמך דרישה הכולל בין היתר מסמכי הבטוחה הנדרשים כתנאי להעמדת האשראי.

מחלקת הבחינה והביצוע, מקבלת את תיק ההלוואה לאחר השלמתו ע"י יועץ המשכנתאות, בהתאם להחלטת החיתום, ומוודאת כי קיומו מלא נוהלי הבנק בקשר עימו. במידה וכך, מושלמת העברת הכספים ע"י יחידת הביצוע שבאותה מחלקה.

בבנק יחידה לבקרת אשראי הפועלת במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 319. היחידה, הכפופה החל מיום 8.3.2011, למנהל הסיכונים הראשי, בוחנת מדגמית ותקופתית את עמידת תיק ההלוואה בנוהלי הבנק, לרבות בחינת כושר החזר של הלווה, טיב הביטחונות וחשיפת הבנק בה, ומהימנות דירוג העסקה.

הבנק סוקר מידי תקופה את תיקי האשראי הגדולים בהתאם למדרג שאישר דירקטוריון הבנק. בנוסף, מדרג הבנק את לקוחותיו, למעט הלוואות לדיור, בהתאם לדרישות והגדרות בנק ישראל. מערכת הדירוג כוללת ציון התנהגותי (Behavioral Score) המתקבל אחת לחודש. הבנק מפעיל מאמצים לשיפור מתמשך של מודל הדירוג.

הבנק אינו מפעיל מערכת דירוג טרם אישור האשראי. הבנק פועל לגיבוש העקרונות לפיתוחה של מערכת מסוג זה.

הבנק מבצע הליכי הפקת לקחים ומקיים הדרכות לעובדיו על מנת לשמר ולשפר את הרמה המקצועית בתחום האשראי. בבנק פועלת ועדת הפקת לקחים, ברשות מנהל מחלקת החיתום, הדנה בתיקי הלוואות שניתנו במהלך השנים האחרונות, והגיעו לכשל. בבנק פועל שמאי הבנק האמון על הקשר עם השמאים שאושרו לצורך מתן הערכת שווי לנכסים המשמשים כביטחונות לבנק, לרבות קיום בקורות אודות מתודולוגיית ההערכה, ורמתה המקצועית.

הבנק מפעיל מחלקת מעקב ביטחונות שתפקידה לבצע מעקב אחר השלמת רישום הבטוחות בתיק. המחלקה כפופה ליועץ המשפטי בבנק.

בבנק מחלקת גביה הפועלת אל מול לקוחות בפיגור. המחלקה פועלת הן בגיבוש הסדרים, לסוגיהם השונים, אל מול הלקוחות, והן באמצעות נקיטת צעדים משפטיים, ככל הנדרש. כמו כן אחראית המחלקה לסקירת תיק האשראי של הבנק, על מנת לבחון הצורך בסיווג חוב וביצוע הפרשות בעטיו.

בחודש יולי 2007 החל הבנק במתן אשראי קמעונאי בהתאם למתווה דיסקונט ("משכנתא מסובסדת") כפי שגובש ע"י הבנק וחברת האם. פעילות המתווה הביאה לגידול ניכר בהיקפי ביצוע המשכנתאות בבנק, לעומת שנות עבר. עיקר האשראי הניתן מתחילת הפעילות במתווה דיסקונט ניתן במוצר זה. להערכת הבנק, מתן הלוואות בתנאים אטרקטיביים מביא לשיפור מתמשך באיכות לווים חדשים, בדגש על כושר החזר.

הבנק מחיל מדיניות תמחור תואמת נכסי סיכון. מדיניות זו הביאה לירידת חלקו של הבנק במגזרים מסוימים, בדגש על הלוואות מעל 60% מימון.

הבנק מבצע בקרה שוטפת בין היתר אחר היקף האשראי הניתן במגזרי הפעילות השונים, שיעורי המימון ושיעורי כושר ההחזר בהם ניתן האשראי, שיעורי הכשל, ריכוזיות תיק הלווים, פיזור גיאוגרפי, התפלגות גיל לווים ודירוג הלווים (בתחום המסחרי). הבנק שוקד כיום על הרחבת תחולת ניתוח החשיפות הגלומות בתיק.

בבנק נוהלים מפורטים לעניין חישוב כושר ההחזר בתיקי הלוואות השונים. בהלוואות בריבית משתנה, כושר ההחזר מחושב לפי ריבית תוצאתית בשיעור מזערי של 4.5%.

הבנק מפעיל הפחתה במדרגי הסמכות בהלוואות הניתנות בנכסי יוקרה ובהלוואות הניתנות לתושבי חוץ, כך שאלו יאושרו במדרג סמכות הגבוה מזה הנדרש במגזר הכללי.

מדרג סמכויות האישור בבנק כולל התייחסות בין היתר, לנושאים הבאים:

- א. סכום ההלוואה
- ב. שיעור המימון
- ג. שיעור כושר החזר
- ד. הכנסה מזערית למשק בית ולנפש
- ה. תקופות גרייס
- ו. הכרה מהכנסה שאינה שכר עבודה
- ז. גיל הלווים
- ח. ויתור על ביטוח חיים

חברת אי.אם.אי. עזר - חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (להלן: "EMI")

בדיון שנערך בדירקטוריון הבנק בנושא ביום 28 באפריל 2010, אושרה החזרה לפעילות מול חברת EMI וביום 20 ביוני 2010 שב הבנק להציע ללקוחותיו הלוואות בשיעור מימון גבוה בסיוע ביטוח חברת EMI. חידוש הפעילות בוצע, בין היתר, על רקע רכישת החברה על ידי חברת הראל חברה לביטוח בע"מ, וזאת לאחר שביום 17 בספטמבר 2008 הפסיק הבנק מתן השירות האמור על רקע מצב קבוצת AIG, שהחזיקה בבעלות בחברה.

החזרה לפעילות בוצעה תוך הגבלת שיעור המימון המרבי ל-90% משווי הנכסים המשועבדים ללא התחשבות בפרמיית הביטוח וחלף 95% שהיה בעבר.

יתרת ההלוואות שניתנו במסגרת EMI בבנק עומדת ליום 30 בספטמבר 2011 על כ- 1.6 מיליארד ₪, כולל סך של כ- 0.2 מיליארד ₪ הלוואות לפי מידת הגביה שלא באחריות הבנק.

סך הכל אשראי המבטוח בביטוח זה ליום 30.9.11 מסתכם לסך של כ- 483.6 מיליון ₪.

באוגוסט 2011 אישרה חברה מעלות S & P את דירוג החוסן הפיננסי של חברת EMI לדירוג (מקומי) AA, תוך הותרת תחזית דירוג 'שלילית'. מעלות ציינה כי הדירוג הינו על רקע ההשתייכות לקבוצת הראל התורמת להערכתם באופן חיובי למעמד הפיננסי והעסקי של החברה. וכי תחזית הדירוג השלילית משקפת את חששותם באם יחולו צעדים רגולטורים נוספים על שוק המשכנתאות בישראל הדבר עשוי להשפיע לרעה על התפתחותה העסקית של החברה.

חברת EMI אינה עומדת כיום בתנאים הנדרשים לחברת ביטוח מוכרת על פי הוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל בדבר "מדידה והלימות הון", לצורך הפחתת סיכון האשראי.

באזל 2

בחודש יוני 2004 פירסמה הוועדה הבינלאומית לפיקוח על הבנקים (ועדת באזל) את המלצותיה החדשות, שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות שונות (להלן: "באזל 2"). הנוסח הסופי של המסמך פורסם על ידי הוועדה בחודש יוני 2006.

בנק ישראל אימץ את המלצות הוועדה במלואן וגיבש הנחיות ליישום. בהתאם להחלטת בנק ישראל, המלצות באזל 2 על כל נדבכיו מיושמות במערכת הבנקאית בישראל בגישה הסטנדרטית לפחות החל מסוף שנת 2009.

עקרונות באזל 2 נועדו לשפר את ניהול הסיכונים במערכת הבנקאות העולמית על מנת לחזק את יציבותה הפיננסית ומטרתם להסדיר פיקוח ומשמעת שוק מתקדמים הקושרים את הלימות ההון לסיכונים באופן מדויק מבעבר. ההוראות עוסקות בעיקר בשלושה סיכונים מרכזיים אליהם חשוף תאגיד בנקאי: סיכון אשראי, סיכון שוק, ולראשונה, אף בסיכונים תפעוליים והקצאת ההון בגינם. תאגידים בנקאיים נדרשים לפתח דרישות הון שתתאמנה לרמת הסיכון של כל בנק ספציפי.

המלצות באזל בנויות משלושה נדבכים (Pillars), כלהלן:

- נדבך 1 – דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. מטרתו להרחיב ולשפר את מסגרת המדידה הקיימת, שנקבעה בשנת 1988;
- נדבך 2 – הרחבת תהליכי הבחינה על ידי הפיקוח על הבנקים, כולל הלימות ההון של המוסד הפיננסי ותהליכי הניהול והערכת הסיכונים שלו;
- נדבך 3 – משמעת שוק – באמצעות הרחבה של המידע הפומבי בדבר הסיכונים להם חשוף הבנק.

נדבך 1

לצורך חישוב דרישות הון מזעריות משלב נדבך 1 גישות חדשות לאמידת הסיכונים איתם מתמודד הבנק, כך שישקפו טוב יותר את פרופיל הסיכון של הבנק;

הגישה הסטנדרטית – למדידת דרישות הון בגין סיכון אשראי מבוססת על דירוגים חיצוניים המבוצעים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות ומכירה באופן רחב יותר מבעבר בגורמים מפחיתי סיכון; בעוד מדידת דרישות הון בגין סיכונים תפעוליים לפי גישה זו, ולפי גישת האינדיקאטור הבסיסי, מתייחסת להכנסה גולמית; דרישות הון בגין סיכון שוק תואמות ברובן להוראות באזל 1 אשר פורסמו על ידי הוועדה ב- 1988 ומיושמות על ידי הבנק כיום.

גישת הדירוגים הפנימיים – מבוססת על מדידת סיכונים וחישוב ההון הנדרש באמצעות דירוגים פנימיים של התאגיד הבנקאי.

נדבך 2

נדבך זה עוסק בתהליך פנימי להערכת נאותות ההון המוקצה לסיכונים (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process), בין היתר, באמצעות ביצוע הערכת סיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון, ביצוע מבחני קיצון, בתהליך SREP - תהליך סקירה

והערכה פיקוחי של תהליך ה-ICAAP (תהליך ה-SREP יתבצע לאחר כניסה לתוקף של הוראות באזל 2 ועל בסיס דו"חות ה-ICAAP); בהנחיות לניהול סיכונים; בהתאמת המבנה הארגוני של הבנק לדרישות ניהול הסיכונים של באזל 2, אשר כוללות הפרדה בין שלושה גורמי מפתח: יחידות עסקיות, יחידת ניהול הסיכונים (ERM - Enterprise Risk Management) ויחידות בקרה וביקורת עצמאיות.

מדבר 3

נדבר זה כולל דרישות גילוי המיושמות בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות לציבור להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום המלצות באזל, ההון, חשיפת הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

כללי

בסוף חודש דצמבר 2008 הפיץ המפקח על הבנקים הוראת שעה בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" המבוססת על המלצות באזל 2 ומשקפת את עמדת המפקח בנושאים שונים המטופלים בשלושת הנדבכים, ובפרט בהתייחס, לגישות הסטנדרטיות לחישוב דרישות הון מזעריות בגין סיכונים אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי, כפי שקבעה ועדת באזל. בחודש יוני 2010 פורסמו הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "מדידה והלימות הון" הממזגות אליהם את תוכן הוראת השעה משנת 2008.

לשם השגת היעד, הבנקים ניהלו וממשיכים לנהל פרויקט רב שנתי חוצה ארגון שבאמצעותו מבוצעים השינויים הנדרשים בתפיסת הניהול, שינויים ארגוניים, שינויים בתהליכי עבודה, שינויים מיכניים ועוד. במקביל לדרישת הפיקוח על הבנקים ליישום הגישה הסטנדרטית, מעודד הפיקוח את התאגידים הבנקאיים להיערך באופן שיאפשר להם לאמץ בשלב הבא, במועד המתאים בעתיד, את הגישות המבוססות על דירוגים פנימיים בסיכונים אשראי. גישות אלו מהוות את ה-Best practice העולמי בתחום זה והחתירה ההדרגתית ליישומן חשובה לחיזוק איכות ניהול סיכונים האשראי בארץ.

עם זאת, ולאור היערכות מאומצת לעמידה בגישה הסטנדרטית והעלויות הכרוכות בכך, החליט הבנק לדחות לעת עתה בניית מודלי דירוג על פי הגישות המתקדמות ולהמשיך את ההיערכות לעמידה בגישה הסטנדרטית בלבד. במכתב מיום 30 ביוני 2010 הודיע המפקח על הבנקים כי התאגידים הבנקאיים נדרשים לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2010 ליחס הון הליבה שלא יפחת מ-7.5%.

ביום 1.8.2010 דירקטוריון הבנק החליט כי יחס הון הליבה לא יפחת מ-7.5%. יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2011 הינו 12.0%, לעומת 12.5% ליום 31 בדצמבר 2010 ו-12.4% ליום 30 ביוני 2010. ביום 21.11.2010 החליט דירקטוריון הבנק כי יחס הלימות ההון של הבנק, המחושב על פי הנחיות באזל 2, לא יפחת מ-13.0%.

ביום 22.5.2011, בעת אישור מסמך ה-ICAAP לשנת 2010, אישר דירקטוריון הבנק יחס הלימות הון מינימאלי של 13% ויחס הון ליבה מינימאלי של 7.5%, וזאת עד השלמת הליך ה-SREP. ליום 30 בספטמבר 2011 יחס הלימות ההון לפי באזל 2 נדבר ראשון הינו 16.9% לעומת 18.3% ליום 31 בדצמבר 2010.

יישום דרישות באזל 2

היערכות הבנק ליישום דרישות באזל 2 התבצעה וממשיכה בשיתוף פעולה עם החברה האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ. כמו כן, מסתייע הבנק בשירותי ייעוץ חיצוניים.

יישום העקרונות והדרישות הנכללים במסגרת ההוראה למדידה והלימות הון (הוראות באזל 2) הינו תהליך ארוך ועתיר משאבים. בין היתר, בוצעו ומבוצעים כיום שינויים והתאמות בתהליכי העבודה ובמערכות תשתית, תהליכי השלמת נתונים ואיסופם, בניית מאגרי נתונים, פיתוח מודלים שונים והטמעת מערכות חדשות ליישום דרישות ההון. בבנק הוקמה ועדת היגוי להובלת פרויקט באזל 2 בבנק.

קצין אשראי ראשי ומנהל סיכונים האשראי בבנק הוביל את היערכות הבנק לעמידה בהוראות באזל 2 עד סוף שנת 2009. בחודש ספטמבר 2009 מונה סמנכ"ל פיננסי כלכלי למנהל הסיכונים הראשי בבנק בכפיפות למנכ"ל. עם מינוי מנהל סיכונים ראשי, האחריות על יישום הוראות באזל 2 הועברה אליו.

כדי לעמוד בדרישות הדיווח, הוחל בחודש מרס 2008 בפיתוח ממשקי העבודה אל מול מערכת לניהול סיכונים שנבחרה לנושא.

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים מהבנקים בישראל, השלים הבנק בחודש פברואר 2008 סקר השפעה כמותית על הערכת הלימות ההון (Quantitative Impact Study - QIS) בגישה הסטנדרטית והגיש את תוצאותיו לבנק ישראל.

בחודש אוגוסט 2007 הוציא בנק ישראל דרישה לביצוע סקר פערים בנוגע ל-14 מסמכי BIS – Bank of International Settlements הנלווים לנדבך 2, אותם אימץ בנק ישראל. ביצוע הסקר הושלם. הבנק השלים בניית תכנית עבודה לצמצום הפערים שאותרו ופועל ליישומה.

במסגרת ההתארגנות ליישום באזל 2 ביצע הבנק סקר פערים בנוגע לסיכונים השוק המטופלים בנדבך 1. לא אותרו פערים רבים בפעילות הבנק בהשוואה לנדבך 1. כמו כן, בוצע סקר למיפוי כלל הסיכונים התפעוליים הנובעים מפעילות הבנק. הפחתת הסיכונים המהותיים שנתגלו בסקר בוצעה עד לסוף חודש ספטמבר 2009.

בתחילת שנת 2010 גיבש הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכונים ותוכנית עבודה לאישור מסמכי מדיניות לניהול כל אחד מהסיכונים אליהם הוא חשוף. עפ"י תוכנית העבודה, הבנק צפוי לסיים את גיבוש מסמכי המדיניות האמורים עד סוף רבעון ראשון של שנת 2012.

הבנק השלים גיבוש תהליך ICAAP עצמאי כנדרש ובחודש יוני 2011 הועבר לבנק ישראל דו"ח ICAAP הקבוצתי אשר מכיל דיווח בגין סיכונים הבנק כחלק מהקבוצה הבנקאית.

מעגלי בקרה במסגרת ניהול הסיכונים:

מעגל בקרה ראשון – כולל את יחידות הבנק השונות אשר נוטלות/יוצרות את הסיכונים עבור הבנק ואחריות לניהול השוטף של אותם סיכונים. היחידות (כוללות גם את מערך הביניים והמערך האחורי) מדווחות דיווחים שוטפים לגבי חשיפה לסיכונים עליהם הן אחראיות לוועדה לניהול סיכונים של ההנהלה. בבנק פועלים פורומים סיכונים אשראי, פיננסי, משפטי ותפעולי הכוללים במידת הצורך את קצינת הציות, נציגי האגפים והמחלקות השונות ומשתתפים נוספים בהתאם לנושא. הפורומים מתכנסים ודנים בסיכונים המתעוררים בבנק מעת לעת, מעקב זה הינו שוטף אחר החשיפה לסיכונים ומסקנות הפורומים מדווחות לפורום הסיכונים הכללי של הבנק.

מעגל בקרה שני – כולל מנהל סיכונים ראשי בעל אחריות כוללת לניהול הסיכונים, יחידת ניהול הסיכונים באמצעותה פועל מנהל הסיכונים הראשי האחראית לגיבוש המלצות למדיניות ניהול סיכונים, פיתוח מתודולוגיות וכלים לזיהוי ומדידת החשיפה לסיכונים, גיבוש המלצות ליעדי הלימות הון, הגדרת התיאבון לסיכון וכו'.

בנוסף כולל מעגל הבקרה השני את קצינת הציות והממונה על איסור הלבנת הון ואת בקרת האשראי.

דרישות גילוי לנדבך 3

טבלה 1 – תחולת היישום

קבוצת בנק דיסקונט למשכנתאות (להלן – הבנק) כוללת את הבנק ושתי חברות בנות: חברת דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות ביטוח 2005 בע"מ הוקמה והחלה לפעול בשנת 2005 כסוכנות ביטוח אשר מתווכת בין לווים של הבנק לבין חברות ביטוח לעניין עריכת ביטוחי חיים בקשר עם ההלוואות וביטוחי מבנה לנכסים המשמשים כבטוחות להלוואות שמעמיד הבנק. דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ הוקמה ביום 6 בנובמבר 2005 במטרה לגייס כספים למימון פעילות הבנק באמצעות הנפקת כתבי התחייבות שתמורתם תופקד בבנק.

טבלה 2 – מבנה ההון

הון הבנק לצורך הדיווח על יחס הלימות ההון ליום 30 ביוני 2011 מורכב מהון מניות, עודפים וכתבי התחייבות נדחים. ליום 30 ביוני נכללה בהון גם 1% מהאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 1991 ממודד עד ליום 31 בדצמבר 2004, ואשר נחשבת להון משני עליון על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, "מדידה והלימות ההון- רכיבי ההון". הון המניות הנפרע מורכב מ-1,547,428 מניות רגילות בנות 1 ש. שווי הון המניות הנפרע בתוספת קרנות הון ליום 30.9.2011 הינו 522.0 מיליון ש. העודפים הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 בכ- 619.7 מיליון ש. יתרת הפרשה הכללית ליום 30 בספטמבר 2011- 18.4 מיליון ש. להלן הרכב ההון הראשוני של הבנק ליום 30 בספטמבר 2011:

מיליוני ש	
522.0	הון המניות הנפרע וקרנות הון ופרמיה על מניות
619.7	עודפים
1,141.7	סה"כ הון ראשוני

הון משני. ההון המשני של הבנק לצורך באזל 2 ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב- 459.9 מיליון ש, והוא כולל סך של 18.4 מיליון ש בגין הפרשה כללית להפסדי אשראי וסך של 441.5 מיליון ש בגין כתבי התחייבות נדחים. ההון המשני ליום 31 בדצמבר 2010 הסתכם בסך של 519.0 מיליון ש, והוא כולל סך של 18.4 מיליון ש בגין הפרשה כללית להפסדי אשראי וסך של 500.6 מיליון ש בגין כתבי התחייבויות נדחים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני בניכוי הקצאת ההון בגין סיכונים שוק. ליום 30 בספטמבר 2011 עמד היחס האמור על שיעור של 39.0% (31.12.2010: 44.8%).

30 בספטמבר 2011	31 בדצמבר 2010	
במיליוני ש		
1.5	1.5	הון חובד 1
619.7	598.5	הון מניות רגילות נפרע
520.5	520.5	עודפים
1,141.7	1,120.5	קרנות הון אחרות ופרמיה על מניות
		סך הכל הון חובד 1
18.4	18.4	הון חובד 2
441.5	500.6	הפרשה כללית להפסדי אשראי
459.9	519.0	כתבי התחייבויות נדחים
		סך הכל הון חובד 2

טבלה 3 – הלימות ההון

להלן חלוקת דרישות ההון (במיליוני ₪):

31 בדצמבר 2010		30 בספטמבר 2011	
נכסי סיכון	דרישות הון	נכסי סיכון	דרישות הון
	9% ⁽¹⁾		9% ⁽¹⁾
במיליוני ₪			
4.6	51.5	3.2	35.4
103.0	1,144.0	104.1	1,157.1
20.4	226.6	20.3	225.5
641.1	7,123.0	683.5	7,593.9
7.4	82.6	9.6	106.8
776.5	8,627.7	820.7	9,118.7
2.5	28.2	5.2	57.9
27.6	306.3	28.0	311.8
806.6	8,962.2	853.9	9,488.4

נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות של:

תאגידים בנקאיים

תאגידים

קמעונאי ליחידים

משכנתאות לדירור

נכסים אחרים

סך נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי

נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק לפי הגישה הסטנדרטית
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי לפי גישת האינדיקטור
הבסיסי

סך הכל נכסי סיכון ודרישות הון

(1) דרישת ההון המינימלית הינה על פי דבכים 2-1.
8% בגין הוראות נדבך 1 ותוספת 1% בגין הוראות נדבך 2.

יחס ההון לרכיבי סיכון

באזל 2	
31.12.10	30.9.11
ב-%	
12.5	12.0
18.3	16.9
9.0	9.0

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

טבלה 4 – סיכונים אשראי – דרישות גילוי כלליות

טבלה 4ב: התפלגות חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

31.12.2010		30.9.2011	
חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת (1)	חשיפת סיכון אשראי ברוטו	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת (1)	חשיפת סיכון אשראי ברוטו
במשך שנת הדיווח	לתום תקופת הדיווח	במשך שנת הדיווח	לתום תקופת הדיווח
16,318.4	17,286.2	17,574.9	18,335.7
104.0	100.1	112.1	117.7
3,453.4	*2,853.1	2,669.3	*2,108.2
72.3	65.0	59.1	44.4
19,948.1	20,304.4	20,415.4	20,606.0

אשראי

אחרים (2)

ערביות והתחייבויות אחרות

על חשבון לקוחות (3)

עסקאות במכשירים

פיננסיים נגזרים (4)

סך הכל

1. הממוצע חושב על פי יתרות לסוף רבעון החל מיום 30.9.10 (ליום 31.12.10 הממוצע חושב על פי יתרות לסוף רבעון החל מיום 31.12.09).

2. בעיקרם: מזומנים, פיקדונות בבנקים, רכוש קבוע ונכסים אחרים.

3. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווא ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).

4. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווא ערך אשראי (לאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).

* כולל מחויבות הבנק למתן אשראי מותנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת נב"ת 451 – נהלים למתן הלוואות לדירור, בסך של 685.2 מיליון ₪ (ליום 31.12.10 - 1,577.4 מיליון ₪).

טבלה 4ד: התפלגות חשיפות לפי צד נגדי

ערבוביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות (2)					אחרים (1)	אשראי	
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (3)	סך הכל	במיליוני ₪					
30.9.2011							
-	3.2	-	-	-	3.2	ריבוניות	
-	165.4	-	-	-	165.4	תאגידים בנקאיים	
5.2	1,840.0	1,167.3	-	-	667.5	תאגידים	
-	227.1	2.4	-	-	224.7	קמעונאי ליחידים	
39.2	18,252.6	*938.5	-	-	17,274.9	משכנתאות לדירור	
-	117.7	-	117.7	-	-	נכסים אחרים	
44.4	20,606.0	2,108.2	117.7	-	18,335.7	סך הכל	
31.12.2010							
-	3.5	-	-	-	3.5	ריבוניות	
-	214.8	-	-	-	214.8	תאגידים בנקאיים	
10.8	1,609.7	872.1	-	-	726.8	תאגידים	
-	222.2	4.3	-	-	217.9	קמעונאי ליחידים	
54.2	18,154.1	*1,976.7	-	-	16,123.2	משכנתאות לדירור	
-	100.1	-	100.1	-	-	נכסים אחרים	
65.0	20,304.4	2,853.1	100.1	-	17,286.2	סך הכל	

1. בעיקרם: רכוש קבוע ונכסים אחרים.
2. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
3. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
- * כולל מחויבות הבנק למתן אשראי מותנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת נב"ת 451 – נהלים למתן הלוואות לדיר, בסך של 685.2 מיליון ₪ (ליום 31.12.10 1,577.4 מיליון ₪).

טבלה 4ה: פיצול התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

סך הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פירעון (2)	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	עד שנה	
במיליוני ₪					
30.9.2011					
24,493.7	35.5	15,836.2	6,568.5	2,053.5	אשראי
117.7	68.6	-	-	49.1	אחרים (3)
					ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון
2,108.2	428.4	-	738.9	940.9	לקוחות (4)
44.4	-	40.3	3.5	0.6	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (5)
26,764.0	532.5	15,876.5	7,310.9	3,044.1	סך הכל
31.12.2010					
22,671.0	43.2	14,432.3	6,185.4	2,010.1	אשראי
100.1	69.5	-	-	30.6	אחרים (3)
					ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון
2,853.1	412.9	-	424.0	2,016.2	לקוחות (4)
65.0	-	59.0	5.0	1.0	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (5)
25,689.2	525.6	14,491.3	6,614.4	4,057.9	סך הכל

1. בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין החשיפות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרימי הנכונים מוצגים בביכוי הפרשות להפסדי אשראי, אשר פריסתן לתקופות מתבצעת על-פי אומדן המתבסס על תקופות האשראי בגינו הן בוצעו.
2. כולל נכסים בסך 35.5 מיליון ₪ שזמן פירעונם עבר (ליום 31 בדצמבר 2010 – 43.2 מיליון ₪).
3. בעיקרם: רכוש קבוע ונכסים אחרים.
4. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF). כולל סך של כ-685.2 מיליון ₪ ליום 30.9.11 31.12.10 כולל סך של 1,577.4 מיליון ₪ (ליום 31.12.10).
5. מוצג לפי שווי מאזני בתוספת ערך נקוב (לפני המרה לשווה ערך אשראי).

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

טבלה 5 – סכומי חשיפה לפי משקלי סיכון

ליום 30 בספטמבר 2011								
סך הכל	אחר	150%	100%	75%	50%	*35%	20%	0%
במיליוני ₪								
חשיפה לפני הפחתת סיכון (1) (2)								
20,606.0	-	127.0	2,694.2	2,659.4	-	14,945.9	165.4	14.1
חשיפה לאחר הפחתת סיכון (1) (2)								
20,581.1		126.8	2,682.6	2,657.4	-	14,923.3	176.9	14.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-

ליום 31 בדצמבר 2010									
20,304.4	-	166.6	2,299.4	2,613.3	20.9	14,989.4	193.9	20.9	חשיפה לפני הפחתת סיכון (1) (2)
20,278.9	-	166.6	2,288.3	2,613.3	20.9	14,963.9	205.0	20.9	חשיפה לאחר הפחתת סיכון (1) (2)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סכומים מנוכים מההון

1. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
2. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
- * כולל סך של 685.2 מיליון ₪ מחויבות למתן אשראי שניתנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית", להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדירור" (ליום 31 בדצמבר 2010 – 1,577.4 מיליון ₪).

טבלה 7 – הפחתת סיכון האשראי

ליום 30 בספטמבר 2011			
חשיפת סיכון אשראי המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר (3) (4)	סך כל החשיפה (1) (2)	חשיפה המכוסה על ידי ערבויות (5)	
-	3.2	-	חובות של ריבוניות
-	165.4	-	חובות של תאגידים בנקאיים
-	1,840.0	11.5	חובות של תאגידים
-	227.1	-	קמעונאי ליחידים
24.9	18,252.6	-	משכנתאות לדירור(1)
-	117.7	-	נכסים אחרים
24.9	20,606.0	11.5	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010			
-	-	3.5	חובות של ריבוניות
-	-	214.8	חובות של תאגידים בנקאיים
11.1	-	1,609.7	חובות של תאגידים
-	-	222.2	קמעונאי ליחידים
-	25.5	18,154.1	משכנתאות לדירור (1)
-	-	100.1	נכסים אחרים
11.1	25.5	20,304.4	סך הכל

1. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
2. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
3. לאחר, כאשר רלוונטי, קיזוז מאזני או חוץ מאזני.
4. לרבות זהב.
5. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובות הצד הנגדי שנתן את הערבות.
- (1) כולל מחויבות הבנק למתן אשראי מותנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת נב"ת 451 – נהלים למתן הלוואות לדירור, בסך של 685.2 מיליון ₪ (ליום 31.12.10 – 1,577.4 מיליון ₪).

טבלה 8 – גילוי לגבי נגזרים מעבר לדלפק

ליום 30 בספטמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2010	
במיליוני ₪		
-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי של חוזים (1):
-	-	חוזי ריבית:
-	-	שקל-מדד
-	-	אחר
22.0	41.0	חוזי מטבע חוץ
-	-	חוזים בגין מניות
-	-	חוזי סחורות ואחרים
22.0	41.0	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי של חוזים
-	-	הטבות קיזוז
44.4	65.0	חשיפת אשראי נוכחית לאחר קיזוז (2)
-	-	ביטחון שמוחזק
44.4	65.0	חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

1. לפני קיזוזים ולרבות נגזרים משובצים.

2. חשיפת אשראי נוכחית הינה השווי ההוגן החיובי של חוזים בתוספת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית בגין מכשירים נגזרים (המחושבת על בסיס סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו מוכפל במקדם התוספת (Add-on)).

סיכונים סביבתיים

ביום 11 ביוני 2009, ניתנה הנחיה מאת המפקח על הבנקים לעניין הסיכונים הסביבתיים לפיה על התאגיד הבנקאי להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מהליך נאות של מערך הסיכונים של התאגיד הבנקאי, ולפעול לניהול הטמעת ניהול החשיפה לסיכון במכלול קבוצתי לרבות נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ושילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. על פי ההנחיה על דירקטוריון הבנק לאשר קריטריונים ליישום האמור, בתשומת לב להמלצות, ההנחיות והתקנים העולמיים בעניין זה במדינות מפותחות אחרות בעולם, בהתאמה לרגולציה הקיימת בישראל.

ביום 27 ביוני 2010 אושרה בדירקטוריון הבנק מדיניות לניהול הסיכונים הסביבתיים.

חשיפת הבנק לסיכון סביבתי עקיף הנובע מכשל לקוח הנגרם עקב נזק שנגרם לסביבה כתוצאה מפעולותיו, או מצב בו שווי הבטוחה פוחת נזק ו/או פוטנציאל לנזק שנוצר בעטיו לסביבה, הינה נמוכה.

המדיניות קובעת כללים לצמצום החשיפה לסיכון סביבתי בעת מימון קבוצות רכישה.

כמו כן, בוצעו שינויים למסמכי הבנק הכוללים התחייבות הלקוח כי הינו עומד, וכי יעמוד בעתיד, בכל התקנים במדינת ישראל, וככל שפעילות הלקוח מבוצעת מחוץ לישראל, אף בתקני חו"ל. כמו כן מתחייב הלקוח כי ידווח לבנק על כל אירוע בפעילותו שמעלה חשש לפגיעה סביבתית. הלקוח יתחייב לפצות את הבנק בגין כל הוצאה שתיגרם לבנק בגין גרימת נזק סביבתי על ידו.

במישור התפעולי, הנושאים בהם ננקטות פעולות על ידי הבנק לצורך ניהול הסיכונים הסביבתיים הינם: סביבת העבודה, חיסכון באנרגיה (מיזוג אוויר, חשמל), חיסכון במים, חיסכון בנייר, פסולת ומחזור וכן בהעלאת המודעות בקרב העובדים לאיכות הסביבה.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון התפעולי משיקה לסיכונים נוספים כסיכון המוניטין, הסיכון האסטרטגי, סיכונים הציות והרגולציה כך שקיימים מצבים בהם עקב התממשותו של סיכון תפעולי מתממשים סיכונים אחרים ובהם סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון מוניטין וסיכון משפטי.

מסגרת הסיכון התפעולי כוללת שבע קטגוריות עיקריות, כמפורט להלן:

הונאה פנימית

הונאה חיצונית

נוהגי עבודה ובטיחות סביבת העבודה

נוהגי לקוחות, מוצרים ועסקים

נזק לנכסים פיזיים

שיבושים עסקיים וכשל מערכות

ביצוע, הפצה וניהול תהליכים

פעילותו של הבנק כרוכה בפעולות רבות שכרוך בהן סיכון תפעולי. הבנק פועל לריכוז המידע אודות סיכונים תפעוליים ואירועים המהווים מימוש סיכון תפעולי ולצמצום הסיכונים.

במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים נקבע בבנק פורום סיכונים תפעוליים בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים המתכנס אחת לרבעון ובו מועלים הסיכונים התפעוליים.

הבנק מקיים סקר סיכונים תפעוליים אשר במסגרתו מוערך הסיכון התפעולי תוך התייחסות לרמת הסיכון השורשי ולרמת הסיכון השני. הסיכון השורשי הינו סיכון המובנה בתהליך בהתעלם מהבקורות הרלוונטיות. חומרת הסיכון מביאה בחשבון את הנזק הכספי הישיר העלול להיגרם מהתממשות הסיכון. הסיכון השני נקבע על פי רמתו הנכחית של הסיכון לאחר הערכת רמת הבקורות הקיימות.

מערכות המידע של הבנק הן ברובן בנות שנים רבות ותמיכתן בפעילות העסקית הנדרשת ובצרכים עתידיים הינה מוגבלת. בנוסף, קיים צורך במיכון של תהליכי עבודה ידניים, עתירי כ"א, שבגנים מפעיל הבנק מערך תהליכי בקרה שגם הוא עתיר כ"א. צמצום הסיכונים התפעוליים יתבצע באמצעות פרויקט "שמים" ומיקור חוץ של מערכות המיחשוב של הבנק (ר' עמודים 46-47 בדוח הדירקטוריון).

הושלם מסמך ניתוח פערים של נוהל בנקאי תקין מס' 357. ממצאי המסמך מדונו בהנהלת הבנק ובועדת הדירקטוריון. הבנק מצוי בתהליך של טיפול הפערים מנוהל בנקאי תקין 357 ביחד עם חברת האם לסגירתו.

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי והרגולטורי מבוססת על ההגדרה שבהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכונים ועל מסגרת העבודה של באזל. בהתאם להנחיות האמורות ניתן לזהות מספר מאפיינים של התממשות סיכון משפטי ורגולטורי הנובעים מאופי הפעילות העסקית השוטפת של הבנק ובכלל זה:

סיכון אכיפת הסכמים – משמעו הסיכון לקרות נזקים כספיים לבנק כתוצאה מהיעדר אפשרות משפטית לאכוף הסכמים שנכרתו בין הבנק ללקוחותיו ו/או היעדר יכולת משפטית למימוש בטוחות הבנק (להבדיל ממצב בו לא ניתן לממש הסכם בשל אי יכולת תשלום של החייב, או בשל ערכה/סחירותה הנמוך של הבטוחה). סיכונים אכיפת הסכמים יכולים לנבוע מהתממשות סיכונים תפעוליים, להבדיל ממשפטיים (כך לדוגמא במקרה של אובדן מסמכים או פעולה בניגוד לנהלי הבנק), או מסיכונים משפטיים (כך לדוגמא, במקרה בו ההנחיות המשפטיות הפנימיות בבנק קוימו אך לא התקבלו על ידי בית המשפט כמספקות או שמסמכי הבנק אינם מנוסחים כנדרש).

סיכוני רגולציה – סיכוני רגולציה משמעם הסיכון לקרות מזקים כספיים כתוצאה משינוי עתידי בהוראות הרגולציה (לרבות חוקים, תקנות, צווים ונהלי בנק ישראל) ובפסיקת בתי המשפט. הליכי חקיקה אלו, עלולים להטיל על הבנק חובות גם באופן רטרואקטיבי.

סיכוני ניהול הליכים משפטיים – התממשות כל אחד מהסיכונים בהם נושא הבנק (לרבות סיכוני אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים פיננסיים ועוד), עלול להיות כרוך בניהול הליך משפטי (תביעות של הבנק ותביעות כנגד הבנק). סיכוני ניהול הליכים משפטיים משמעו הסיכון לקרות נזק כספי כתוצאה מניהול לא מיטבי של ההליך המשפטי.

סיכון תחרותיות

ענף בנקאות המשכנתאות מאופיין בתחרות עזה בין הבנקים, שהביאה במשך השנים לירידה במרווחים הפיננסיים. בעבר, נהנה הענף מהכנסות תפעוליות גבוהות (בעיקר בגין מתן שירותים לאוצר ומכירת ביטוח אגב מתן משכנתא) ומיחס כיסוי תפעולי גבוה שאיפשר ירידה במרווחים הפיננסיים.

בשנים האחרונות נשחקו מהותית ההכנסות התפעוליות של הענף (בעיקר עקב מדיניות משרד האוצר) ויחס הכיסוי התפעולי הלך וקטן.

למרות ירידת יחס הכיסוי תחרות המחרים בענף נמשכת.

קצין ציות

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 308 מינה הבנק קצין ציות הכפוף למנהל הסיכונים הראשי.

קצין הציות בודק באופן מדגמי את קיום ההוראות הצרכניות להן כפוף הבנק וכן אחראי להדרכת עובדים בנושא זה.

קצין הציות אחראי ליישום תוכנית הציות, ותיאום בין המחלקות השונות התומכות בה. לצורך כך, מונתה ועדת תיאום המתכנסת פעם ברבעון.

קצין הציות פועל לאיתור סיכון ציות, אחת לרבעון מוגש ונידון בהנהלה דו"ח הסוקר את פערי הציות אשר נתגלו ברבעון, ומעקב אחר פערי ציות מדוחות קודמים.

אחת לשנה, מדווח קצין הציות לדירקטוריון על פערי הציות בבנק. כמו כן במסגרת דוח חשיפות הנדון רבעונית מדווחים פערי ציות מהותיים. החל משנת 2010 מתקיימת ישיבה של הדירקטוריון בנוכחות קצין הציות לבדו.

בשנת 2008 הושלם סקר ציות על פי הוראת נוהל בנקאי תקין 308. כל הליקויים אשר נמצאו הושלמו.

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים, בוצעו פעולות לטיוב ניהול סיכון הציות – בין היתר, נבנתה תוכנית עבודה רב שנתית מבוססת סיכון; מופו הוראות באזל 2 והוגדר מועד לסגירת הפערים; עודכן נוהל הדירקטוריון, כך שתוגבר חשיפתו של קצין הציות לדירקטוריון וועדותיו. בנוסף, החל מהרבעון הראשון 2010 נכללת בדוחות המוגשים להנהלה הערכה של רמת סיכון הציות בבנק.

השפעת השינויים בסביבה הכלכלית

במהלך הרבעון המדווח, התפשט משבר החוב באירופה למדינות גדולות בגוש האירו ובראשן איטליה. כפועל יוצא, הורידו חברות הדירוג הבינלאומיות את הדירוג של מדינות אירופאיות שונות (ובכלל זה יוון, אירלנד, פורטוגל וספרד). בנוסף, בתחילת אוגוסט הודיעה חברת דירוג האשראי הבינלאומית S&P על הורדת דירוג האשראי של ארה"ב ל-AAA- AA+. לאירועים המצויינים הייתה השפעה שלילית על שוקי ההון בעולם, לרבות על שוק ההון המקומי.

א. סיכונים פיננסיים

עיקר פעילות הבנק כיום מבוצעת במסגרת מתווה דיסקונט, ר' עמוד 4 לדוח הדירקטוריון, שינויים בסביבת הפעילות העסקית אינם משפיעים באופן מהותי על חשיפת הבנק לסיכונים השוק וסיכונים הנזילות שלו. בכפוף להמשך פעילות הבנק כמפורט בדוח הדירקטוריון מתווה דיסקונט.

ב. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים – לבנק אין חשיפה למוסדות פיננסיים זרים.

ג. חשיפה לגופים אחרים החשופים במישרין או בעקיפין למשבר

נכון למועד הדוח הכספי לא אותרה חשיפה מהותית לבנק בגין גופים אחרים החשופים במישרין או בעקיפין למשבר בשווקי ההון בעולם.

- השקעות בפיקדונות בבנקים:

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים הבנק מבצע את השקעותיו בפיקדונות בבנקים בישראל בלבד.

ד. חשיפה למדינות זרות – לבנק אין חשיפה למדינות זרות.

חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד", למשמעות המושג זה ר' לעיל בפרק "מידע צופה פני עתיד".

פעילות הבנק לפי מגזרי פעילות

הדיווח לפי מגזרי פעילות מתבסס על שימוש באומדנים, הנחות והערכות המשפיעים הן על הגילוי והדיווח והן על כל סכום כמותי שניתן בדיווח זה.

רקע

הבנק נותן אשראי מכספי הבנק במגזרי הפעילות הבאים:

1. הלוואות לרכישת או לבניית דור, לרבות קבוצות רכישה;
2. הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים;
3. הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי;
4. ליווי פיננסי לפרוייקטי בניה, ר' עמוד 47 לדוח הדירקטוריון.

כדי לאפשר את הפעילות במגזרי הפעילות האמורים, עוסק הבנק בגיוס מקורות למימון האשראי. במסגרת הלוואות לרכישת או לבניית דור מבצע הבנק עבור משרד הבינוי והשיכון גם מתן אשראי ומענקים לזכאים.

להלן ייסקרו מגזרי הפעילות האמורים.

יחוס ההכנסות וההוצאות למגזרים השונים

הכנסות מימון

הכנסות המימון יוחסו באופן ספציפי למגזרי הפעילות.

הוצאות מימון

הוצאות המימון יוחסו בהתחשב בקיזוז ההון שיוחס לכל מגזר ואשר חושב על בסיס יתרות נכסי סיכון בכל מגזר ביחס ליתרה הכוללת של נכסי הסיכון.

הכנסות תפעוליות

ההכנסות התפעוליות בעיקרן יוחסו באופן ספציפי לכל מגזרי הפעילות.

יתרת ההכנסות התפעוליות שלא יוחסו ספציפי, יוחסו על בסיס נפח יתרת אשראי בכל מגזר ביחס ליתרה הכוללת של האשראי.

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות כגון משכורת ונלוות, אחזקה, פחת והוצאות אחרות מיוחסות למגזרי הפעילות חלקן בהתאם לייחוס ישיר, חלקן לפי יחס יתרת האשראי וחלקן לפי יחס היקף הפעילות.

מתן אשראי חדש

מידע על הלוואות חדשות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים שבוצעו ומיחזורי הלוואות

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים ומיחזורי פנימיים בבנק (העמדת הלוואות חלופיות לפירעון הלוואות קיימות) במיליוני ₪:

אחוז השינוי	7-9/2010	7-9/2011	אחוז השינוי	1-9/2010	1-9/2011	
						הלוואות שבוצעו
(23.6)	1,079.4	825.1	(10.6)	3,007.1	2,689.6	כספי בנק
	0.2	0.2		2.0	0.9	כספי אוצר
	1.4	0.1		1.6	1.0	הלוואות עומדות
(81.3)	1.6	0.3	(44.4)	3.6	1.9	סה"כ כספי אוצר
(23.6)	1,081.0	825.4	(10.6)	3,010.7	2,691.5	סה"כ הלוואות חדשות
	84.5	49.1	10.8	205.4	227.6	הלוואות שמוחזרו
(21.5)	1,165.5	914.5	(9.2)	3,216.1	2,919.1	סה"כ הלוואות

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 נתן הבנק הלוואות חדשות (לא כולל מיחזורי) בסך של 2,691.5 מיליון ₪, לעומת סך של 3,010.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 10.6%. ביצועי ההלוואות על ידי הבנק כדלעיל כוללים אשראי שניתן מפיקדונות מיועדים שפירעונם מותנה במידת הגביה ומענקים בסך 1.9 מיליון ₪ (בתקופה המקבילה אשתקד – 3.6 מיליון ₪) אשר בהתאם להוראת המפקח על הבנקים אין לכלול אותם ביתרות האשראי לציבור שבמאזן. נתח השוק של הבנק במתן אשראי חדש לרכישת דיור מכספי הבנק (ללא מיחזורי פנימיים) עמד על 6.9% (בהשוואה ל-8.2% בשנת 2010).

אסטרטגית הבנק

עיקר פעילות הבנק הינה בתחום הקמעונאי ולטובתו מוקצים מרבית המקורות בשנים האחרונות. במסגרת המשך ההתמקדות בתחום הקמעונאי החליט בחודש יוני 2009 דירקטוריון הבנק כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים בתחום ליווי הבניה, ר' עמוד 47 לדוח הדירקטוריון.

הבנק רואה את עיקר פעילותו ואת מנוף ההתרחבות שלו לשנים הבאות בתחום האשראי לדיור: אשראי לרכישת דיור, אשראי לבניית דיור, אם בבניה עצמית ואם בקבוצות רכישה, אשראי לכל מטרה ומסחרי בשעבוד דירת מגורים / נכס מסחרי ועיקר מאמצי השיווק והמכירות של הבנק מוטים למגזרים אלו. הבנק שם לו כמטרה אסטרטגית להעמיד משכנתאות לדיור ללקוחות חברת האם ולשמר את לקוחותיו הוא בעת ביצוע מיחזור משכנתאות.

הבנק מעריך כי המרווח הפיננסי על מוצרי האשראי של הבנקים למשכנתאות הגיע לרמה נמוכה ביותר. זאת במקביל לפגיעה בהכנסות התפעוליות של הבנקים למשכנתאות בשל התחרות הקשה בין הבנקים למשכנתאות. הדרך שבה בחר הבנק להתמודד עם התחרות האמורה, הינה שיפור משמעותי בשירות לקיצור פרק הזמן להעמדת ההלוואה, ייעול השירות, המשך פעילות במסגרת מתווה דיסקונט והידוק הסינרגיה עם חברת האם, מימון קבוצות רכישה ושימור פעילותו במתן אשראי לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

מגבלות חקיקה

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזרים בהם פעל הבנק.

מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים - במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה שלפיה היקף החבות המותרת ללווה בודד לא תעלה על 15% מההון הראשוני והמשני, כהגדרתם בהוראות, ולקבוצת לווים על 30% מההון האמור. הבנק עומד במגבלות אלה.

ריכוזיות אשראי ענפית - על פי הוראות ניהול בנקאי תקין נדרשת הפרשה נוספת בגין ריכוזיות אשראי בהלוואות לדיור כאשר יתרת ההלוואות לדיור שבגין נעשתה הפרשה לפי עומק הפיגור, בניכוי ההפרשה, עולה על 1.5% מסך כל יתרת ההלוואות לדיור.

ליום 30 בספטמבר 2011 היחס האמור עמד על שיעור של 0.8% ולכן לא נדרשה הפרשה, בדומה ליום 31 בדצמבר 2010. **נכסי סיכון** - במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על היקף נכסי הסיכון של תאגיד בנקאי ברמה נתונה של הון (כהגדרתו בהוראה). יחס ההון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 9%. נכון ליום 30 בספטמבר 2011 יחס ההון של הבנק על פי הנחיות באזל 2 עמד על שיעור של 16.9%, בהשוואה לשיעור של 18.3% ב-31 בדצמבר 2010. **ביטוח אגב משכנתא** - בפברואר 2005 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה על מדיניות חדשה שגובשה בשיתוף המפקח על הביטוח בנושא ביטוח אגב משכנתא לדיור. (לפרטים ר' להלן בפרק "ביטוח אגב מתן משכנתא").

מגזר הלוואות לרכישת או לבניית דיור

מגזר זה עוסק במתן הלוואות לרכישת יחידות דיור או לבנייתן (על ידי פרטיים). ההלוואות ניתנות בעיקרן למשקי בית. זהו המגזר העיקרי בפעילות הבנק, ומהווה כ- 89.7% מכלל האשראי לציבור, לעומת 88.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם ב- 17.2 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 8.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 93.3%. הגידול ברווח הנקי נובע מהקיטון בהפרשה להפסדי אשראי, ר' להלן. **ההפרשה להפסדי אשראי** בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכמה בהכנסה של 4.5 מיליון ₪ בהשוואה להוצאה בסך של 7.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. **סך כל מתן האשראי** מכספי בנק וכספי אוצר הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 במגזר זה ל- 2,502.3 מיליון ₪, מזה 760.5 מיליון ₪ ברבעון השלישי של השנה, בהשוואה לסך של 2,824.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, מזה 1,016.2 מיליון ₪ ברבעון השלישי של שנת 2010. סך מתן האשראי מכספי בנק ומכספי אוצר אינו כולל מיחזורים פנימיים. לפירוט של הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

מתן שירותים למדינה

הבנק נותן אשראי ומענקים לזכאים מכספי תקציב המדינה לפי הנחיות משרד הבינוי והשיכון ואגף החשב הכללי במשרד האוצר. הבנק אינו מקיים פעילות שיווקית ייחודית לזכאים. בשנים האחרונות שוחק החשב הכללי במשרד האוצר את עמלות הטיפול של הבנקים בהלוואות לזכאים. החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים (שהוארכה לאחר מכן) בין הבנק לבין החשב הכללי במשרד האוצר בעניין מתן הלוואות ושירותים נוספים לזכאים. על פי ההסכם הבנק מקבל עמלת גביה בשיעור של עד 1.08% בגין הלוואות חדשות שניתנו החל מיום 1 ביולי 2004 במקום שיעור של עד 2.47% (שהיה בהסכם הקודם). ירידת שיעור העמלה, כאמור לעיל, גרמה לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מעמלת גביה. ההסכם בין הבנק לבין האוצר למתן הלוואות לזכאים מעל 1,700 נקודות שעמד לפוג ביום 30 ביוני 2011, הוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2012. בחודש פברואר 2008 האוצר הודיע לבנק כי בכוונתו לערוך מכרז חדש בנושא לגבי הלוואות לזכאים עד 1,700 נקודות והלוואות מקום עד 1,000 נקודות שיינתנו מכספי בנק. המכרז היה על שיעור המרווח שיקבל הבנק במסגרת ההסכם לביצוע הלוואות מכספי הבנק.

הבנק השתתף במכרז ובהתאם נחתם הסכם עם אגף החשב הכללי במשרד האוצר לביצוע הלוואות לזכאים, כאמור לעיל, מכספי בנק החל מיום 1 במאי 2008. ההסכם עמד לפוג ביום 30 באפריל 2011 והוארך בשנה נוספת עד ליום 30 באפריל 2012. להערכת הנהלת הבנק לא צפויה פגיעה מהותית בפעילות זו בהכנסות הבנק בעתיד מתחום מתן שירותים למדינה. חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' בפרק "מידע צופה פני עתיד".

אסטרטגיה ושיווק

הבנק שם לעצמו ליעד להיות הבנק המוביל בתחום המשכנתאות לדיור במתן השרות ובהתאמה לצרכי הלקוח. הבנק הרחיב את פעילותו באמצעות מוצר מתווה דיסקונט בשיתוף עם חברת האם (ר' עמוד 4 לדוח הדירקטוריון). במקביל המשיך הבנק בהכשרת יועצי משכנתאות, הקים מוקד לליווי הלקוחות בתהליך נתינת המשכנתא וביצע קמפיין פרסומי לתמיכה במוצג. החל מחודש יולי 2007 הבנק פועל במסגרת מתווה דיסקונט ומיקד את מירב מאמציו במגזר זה שגדל מהותית ביחס למגזרי הפעילות האחרים שבהם פועל הבנק, עם זאת החל משנת 2010 פועל הבנק להגדלת היקפי פעולתו גם בתחומים המשיקים כגון הלוואות לכל מטרה. הבנק מתכוון לשים דגש על:

- א. שיפור השירות – הבנק פועל לשיפור תודעת השירות וחווית הלקוח על ידי המשך הבניית מערך ההדרכה, התמקדות בהפקות לקחים, וקיום בקורות אחר איכות השירות הניתן, כמו כן, הרחיב הבנק את מוקד הישירים ותמיכה בלקוחות חדשים.
 - ב. פיתוח המשאב האנושי – הבנק ממקד מאמצים בפיתוח עובדיו לרבות הכשרות מקצועיות וניהוליות.
 - ג. פרסום ושיווק – הבנק ימשיך לפרסם את שירותיו על פי צרכי המשתנים.
 - ד. פיתוח מערכות טכנולוגיות תומכות – ר' עמודים 46-47.
- חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' בפרק "מידע צופה פני עתיד" לעיל.

מגזר הלוואות לכל מטרה בשיעבוד יחידת מגורים

מגזר זה עוסק בהלוואות הניתנות לכל מטרה כנגד שיעבוד דירת מגורים קיימת, שלא לשם רכישת או בניית יחידת המגורים. מגזר זה מהווה כ- 5.4% מכלל האשראי לציבור, לעומת 5.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-9.6 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 8.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-11.6%.

ההפרשה להפסדי אשראי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בהוצאה בסך של 1.2, בהשוואה להכנסה בסך של 1.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 במגזר זה ל-189.2 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 186.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ-1.5%.

הבנק מציע לציבור שדירתו פנויה ממשכנתא או שהיקף חוב המשכנתא בגינה נמוך יחסית, להשתמש בדירתו כבטוחה לגיוס הון לשימוש משק הבית לצרכיו השונים.

לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

מגזר הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי

מגזר זה עוסק בהלוואות לרכישת נכסים לשימוש מסחרי או עסקי או לבנייתם. מגזר זה מהווה כ-4.6% מכלל האשראי לציבור, לעומת 5.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-6.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 4.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-52.4%.

ההפרשה להפסדי אשראי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בהכנסות של 3.1 מיליון ₪, בהשוואה להכנסות בסך של 0.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק הגיע בתקופה הנסקרת במגזר זה ל-42.1 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 54.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-23.0%.

הבנק מעמיד הלוואות אלה תוך התמקדות במתן אשראי לרכישת נכס מסחרי לשימוש עצמי מתוך תפיסה שזהו מוצר משלים לצרכי משק הבית. כמו כן מעמיד הבנק אשראי לרכישת נכסים מניבים תוך בחינה מדוקדקת של טיב האשראי. לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, לדוחות הכספיים.

מגזר ליווי פיננסי לפרויקטי בניה

דירקטוריון הבנק החליט בחודש יוני 2009 כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים בתחום ליווי הבניה, ר' עמוד 47 לדוח הדירקטוריון. מגזר זה עוסק בליווי פיננסי סגור לפרויקטים של בניה למגורים.

מגזר זה מהווה כ-0.3% מכלל האשראי לציבור, לעומת 0.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

בעבר נקרא המגזר "הלוואות לקבלנים" ולכן כלולות בו גם הלוואות שניתנו בעבר לקבלנים שלא אגב ליווי פרויקטי בניה.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב-0.9 מיליון ₪. בהשוואה לרווח בסך של 2.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה להפסדי אשראי במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכמה בהכנסה של 3.7 מיליון ₪, בהשוואה להכנסה בסך של 0.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה הנסקרת ובתקופה המקבילה אשתקד לא ניתן אשראי מכספי בנק במגזר זה.

במסגרת מגזר זה ניתנות ערבויות על פי חוק מכר דירות לרוכשים, ערבויות בנקאיות וערבויות פיננסיות.

סך כל יתרת ערבויות על פי חוק מכר דירות ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב-409.0 מיליון ₪, בהשוואה ל-422.9 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010.

סך יתרת הערבויות הבנקאיות והפיננסיות ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב-19.4 מיליון ₪, בהשוואה ל-27.0 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2010.

ליום 30.9.11 הבנק מתפעל לחברת האם ערבויות לרוכשי דירות בסך של 28.7 מיליון ₪ וערבויות בנקאיות וביצוע לקבלנים בסך של 1.5 מיליון ₪ (ליום 31.12.10 – 242.2 מיליון ₪, 18.4 מיליון ₪, בהתאמה).

לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

פעילות תומכת לכלל המגזרים

מוצרי משכנתאות

הבנק נותן משכנתאות במגזרים הפיננסיים הבאים:

- הלוואות שקליות צמודות מדד בריבית קבועה;
- הלוואות שקליות צמודות מדד בריבית משתנה;
- הלוואות שקליות לא צמודות בריבית משתנה;
- הלוואות שקליות לא צמודות בריבית קבועה;
- הלוואות צמודות דולר בריבית משתנה;
- הלוואות צמודות יורו בריבית משתנה.

בכל אחד מהמגזרים הפיננסיים מוצעים ללקוחות מגוון גדול של מסלולים שונים, לרבות תקופת גרייס (דחיית תשלום קרן ההלוואה), וזאת מתוך רצון לתפור לכל לקוח את הפתרון המתאים לו.

שיווק מוצרי משכנתא

הבנק עוסק בשיווק ופרסום מוצריו המרובים והמגוונים בהתאמה לצרכים המשתנים של הציבור, לתנאים הכלכליים המשתנים ולמגמות במשק.

הבנק בוחן כל העת דרכים חדשות ומקוריות להתאמת מוצריו לצרכי הציבור במסגרת המהלך המקיף במסגרת "מתווה דיסקונט". במקביל, ממשיך הבנק להרחיב את פעילותו באוכלוסיות מגוונות כגון: קבוצות רכישה, תושבי חוץ, אחמ"ם ובוחן מוצרי פעילות נוספים שיהוו מוצר משלים לפעילות המרכזית של הבנק.

ביטוח אגב העמדת הלוואה

כבטוחה נוספת לאשראי שניתן על ידי הבנק, דורש הבנק מלקוחותיו ביטוח בגין הנכס המשועבד, וביטוח חיים בגין הלווים. במהלך שנת 2005 נקבעו הסדרים חדשים בתחום פעילות הבנקים למשכנתאות בשיווק ביטוח אגב מתן משכנתא לדיור. במשך שנים רבות הציע הבנק ללקוחותיו לבצע ביטוח זה באמצעותו, בעודו מהווה סוכן ביטוח לעניין זה. הלקוח היה רשאי לבחור לבצע את הביטוחים באמצעות הבנק או באמצעות כל סוכן/ חברת ביטוח אחרים. החל מ-1 בינואר 2006 חדל הבנק מלשווק את ביטוחי החיים והנכס אגב הלוואה לדיור. הבנק הקים חברת בת, "דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ", שהינה סוכנות ביטוח. סוכנות הביטוח פועלת באופן עצמאי ומשווקת את הביטוחים באמצעות מוקד טלפוני הנפרד מהמוקד הטלפוני של הבנק.

ההגבלות הכלולות בהוראות המפקח והחלתן על הסכמי הביטוח שנחתמו עם חברות הביטוח לשנת 2009 ו-2010, וכן, הפחתת שיעור הפרמיה לאורך השנים במסגרת ההסדרים האמורים, מביאות לפגיעה בהכנסות מפעילות זו, אך להערכת ההנהלה לפגיעה זו השפעה לא מהותית על הכנסות הבנק.

הכנסותיו של הבנק מעמלות מביטוח נכסים ומעמלות מביטוח חיים קטנות הן כתוצאה מהפסקת פעילות הבנק בנושא עריכת הביטוח ללווים חדשים החל מתחילת שנת 2006, והן כתוצאה מפדיונות שנעשו וייעשו בהלוואות בהן נערכו בעבר באמצעות הבנק ביטוח הנכס המשמש כבטוחה וביטוח החיים, זאת, במקביל לקיטון בפרמיה כתוצאה מתנאי שוק והוראות הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון במשרדי האוצר.

מבנה הארגון

סינוף ופריסה

הבנק פועל להתאמת פריסתו לצורכי לקוחותיו. הבנק פועל כיום ב-80 נקודות מכירה (סניפים וסניפונים), מהן ארבעה סניפים עצמאיים (סניף ראשי תל אביב, סניף פל ים חיפה, סניף הבורסה בר"ג וסניף מודיעין) ו-76 סניפונים מצויים בתוך סניפי בנק דיסקונט לישראל בע"מ או בסמוך להם.

מטה הבנק ממוקם בתל אביב, וכולל את הנהלת הבנק, המערך העורפי המספק שירותים מקצועיים לסניפי הבנק, ושאר יחידות המטה הנוספות.

כמו כן לבנק מוקד טלפוני המהווה שער הבנק לכל פניות הלקוחות, המחולק לשני מוקדים מתמחים: מוקד מכירתי המטפל בפניות של לקוחות המתעניינים בהלוואה חדשה, לרבות ליווי שוטף של הלקוח בתהליך העמדת ההלוואה, ומוקד קשרי לקוחות הנותן מענה ללקוחות קיימים.

חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' לעיל בסעיף "מידע צופה פני עתיד". מידע זה מתבסס על תוכניות הבנק והערכותיו למועד עריכת הדוחות. הערכות ותוכניות אלה עשויות להשתנות בשל שינוי בתנאי השוק, מגבלות רגולטוריות וכיוצ"ב.

מבנה ארגוני

לפרטים אודות המבנה הארגוני, ר' בדוח הכספי לשנת 2010, עמודים 44-45.

התארגנות העובדים במסגרת ההסתדרות

במהלך חודש מרץ 2010 התקבלה בבנק פניה מאת הסתדרות העובדים הכללית החדשה, לפיה למעלה משליש מעובדי הבנק הצטרפו להסתדרות. משכך התבקשה הנהלת הבנק להכיר בהסתדרות כארגון יציג. בין הצדדים התקיים תהליך לאימות העובדות הנ"ל, בסיומו הכירה הנהלת הבנק ביום 10.5.10 בהסתדרות כארגון יציג. ביום 13.3.11 נחתם הסכם קיבוצי.

הסכמים עם חברת האם

מיזוג

ביום 23 בנובמבר 2011 אישרו הדירקטוריונים של הבנק ושל חברת האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ("בנק דיסקונט"), מיזוג של הבנק עם ולתוך בנק דיסקונט ("המיזוג" או "עסקת המיזוג").

עיקרי התנאים בהסכם המיזוג מפורטים בדוח המיזוג שפרסם בנק דיסקונט ביום 24 בנובמבר 2011.

בשלב זה אין כל וודאות כי עסקת המיזוג תצא אל הפועל, שכן היא מותנית בתנאים מתלים ובכללם: קבלת אישור בכתב מאת המפקח על הבנקים לביצוע המיזוג, ככל שנדרש אישור כאמור; קבלת אישור ממס הכנסה להיות המיזוג פטור בהתאם להוראות פרק ה'2 לפקודה; קבלת אישורים מצדדים שלישיים, לפי נסיבות העניין, אם וככל שידרשו על פי כל הסכם שבנק דיסקונט ו/או בדמ"ש הינם צד לו, כמו גם קבלת אישורים נוספים, ככל שדרושים על פי דין; התקיימות כל התנאים למיזוג בהתאם להוראות הפרק הראשון לחלק השמיני של חוק החברות; וקבלת הודעה מבנק דיסקונט כי הושלמו הליכי המחשוב הנדרשים לתפעול הבנק הממוזג. ככל שיושלם המיזוג יכנס בנק דיסקונט בנעלי בנק דיסקונט למשכנתאות וישיא במלוא התחייבויותיו.

מתווה דיסקונט

מתוך הבנה של חשיבות המשכנתא כמוצר עוגן קמעונאי לגיוס לקוחות חדשים ולשימור לקוחות קיימים, יצאה קבוצת דיסקונט בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. חברת האם, בנק דיסקונט, קובעת מיהם הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיקה להם אישור זכאות למתווה דיסקונט. הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות אלו משכנתאות בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים של הבנק למתן אשראי. חברת האם מעמידה לבנק מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה בניכוי מרווח שנקבע מראש. הבנק נושא בסיכון האשראי ולפיכך נוקט הבנק בעסקאות ללקוחות בעלי אישור זכאות, באותם נהלים בהם הוא נוקט לגבי לקוחותיו האחרים בבואו לבחון את מתן האשראי בכל עסקה.

מיקור חוץ של מערכת המיחשוב של הבנק (לרבות פרויקט שמים)

הבנק התקשר עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובדל שרותי מחשוב ומנהלה בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, (בסעיף זה להלן ביחד: "בנק דיסקונט") למיקור חוץ של שרותי המחשוב הכולל את כל מערכות המיחשוב, לרבות פרויקט שמים, בחודש דצמבר 2008.

על פי ההסכם שנחתם יקבל הבנק מבנק דיסקונט, את מלוא השירותים המאפשרים ביצוע של כל סוגי העסקאות הבנקאיות עצמן וביצוע פעולות נלוות על פי דרישות הגורמים המפקחים והחוקים השונים החלים על הבנק. בשלב הראשון יינתנו השירותים תוך השענות על המערכות הנוכחיות של הבנק (להלן: "המערכות הקיימות"). בשלב השני השירות יינתן על בסיס מערכות המחשוב של בנק דיסקונט. השלמת המעבר לשימוש מלא במערכות דיסקונט תוכננה לחודש מרס 2011. במהלך תיקוף תוכנית העבודה לבחינת תאריך היעד יחד עם חברת האם, נדחה מועד המעבר לשימוש מלא לשנת 2012. ההסכם מתייחס גם לאתר הגיבוי.

בנק דיסקונט רכש מהבנק את מלוא זכויות הבעלות בפרויקט שמים שנרכשו ו/או פותחו על ידי הבנק, בהתאם לעלות שנצברה עד סוף שנת 2008, בסך של כ- 15 מיליון ₪.

הבנק שילם לבנק דיסקונט סכום כולל של 25 מיליון ₪ תמורת הזכות להשתמש במערכות בנק דיסקונט. בנוסף, לאחר השלמת המעבר לשימוש במערכות דיסקונט, הבנק ישלם לבנק דיסקונט תשלומים שוטפים שיחושבו לפי חלקו היחסי של

הבנק בפעילות הכוללת של מערך המיחשוב של בנק דיסקונט בהתאם לעלויות בפועל. עד ליום 1.3.11 ישא הבנק בעלויות השוטפות של המערכות הקיימות על פי עלותן בפועל.

החל מיום 1.3.11 משלם הבנק לבנק דיסקונט לישראל בע"מ בגין הוצאות המיחשוב בהתאם להסכם מחודש דצמבר 2008. הנושאים שנכללים בהסכם מתייחסים לתכולת השירות, רמת השירות, שיטה לשילוב דרישות הבנק בתוכנית העבודה, תקופת ההתקשרות ואופן סיומה וכן מודל תמחור לקביעת עלויות.

שלב ראשון של פרויקט שמים – פיתוח מערכת לתהליך העמדת ההלוואה הסתיים והושלמה הטמעת המערכת בכל הסניפים ובמחלקות הרלוונטיות במטה הבנק.

סמנ"ל טכנולוגיות של הבנק ימשיך לשאת באחריות על כל המיחשוב בבנק, כולל בקרה על רמת השירותים שתספק החברה האם.

ליווי פיננסי לפרויקטי בניה

במגזר הליווי הפיננסי לפרויקטי בניה העמיד הבנק הלוואות ואשראי חוץ מאזני לקבלנים לליווי סגור של פרויקטים בתחום הבניה. דירקטוריון הבנק החליט בחודש יוני 2009 כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים.

בחודש ספטמבר 2009 חתם הבנק עם חברת האם הסכם להעברת מספר פרויקטים בהיקף אשראי כספי של כ-26.3 מיליון ₪, ערבויות בהיקף של כ-511.3 מיליון ₪ והתחייבויות למתן אשראי כספי וערבויות בהיקף של כ-175.6 מיליון ₪, סה"כ במונחי נכסי סיכון כ-399.6 מיליון ₪.

יתרת האשראי, ערבויות חוק מכר וערבויות בנקאיות שניתנו על ידי הבנק בגין פרויקטים שהסתיימו או הנמצאים בשלבי סיום וכן יתרת החובות הבעייתיים במגזר הכוללים אשראי כספי, ערבויות חוק מכר וערבויות בנקאיות בגין פרויקטים שסווגו כבעייתיים, ימשיכו להיות מנוהלים בבנק, עד לסיומם.

ליום 30.9.2011 הבנק מתפעל לחברת האם ערבויות לרוכשי דירות בסך של 28.7 מיליון ₪, ערבויות בנקאיות וביצוע לקבלנים בסך של 1.5 מיליון ₪.

דוח הוועדה לשינוי כלכלי וחברתי

ביום 26 בספטמבר 2011, הוגש לראש הממשלה דוח של הוועדה לשינוי כלכלי וחברתי, בראשות פרופ' טרכטנברג.

דוח הוועדה מציע עקרונות מנחים למדיניות הכלכלית חברתית של הממשלה.

מעבר לעקרונות כאמור, דוח הוועדה עוסק בארבעה תחומים הקשורים ישירות לשורשי המחאה החברתית בישראל: דור, יוקר המחיה ותחרותיות, שירותים חברתיים ותמהיל מסים. בתחומים אלה גיבשה הוועדה המלצות פרטניות.

דוח הוועדה נגע בתחומים רבים ומגוונים ואימוצו המלא עשוי להוביל לשינוי עמוק בתפיסת יסוד במדיניות הכלכלית של הממשלה, לשינויים מבניים מהותיים ולהשפעות כלכליות רחבות היקף. בשלב זה לא ניתן להעריך אילו מבין המלצות הוועדה תאומצנה על ידי הממשלה ותבשלנה כדי חקיקה, וממילא לא ניתן להעריך את ההשפעות שיהיו לכך.

לפי שעה, הממשלה אימצה את פרק המיסוי בדוח הוועדה והחלה מהלכי חקיקה בנושא. (לפרטים נוספים, ר' בפרק המיסוי להלן).

מיסוי

בישיבת הממשלה מיום 30 באוקטובר 2011, הוחלט לאמץ את פרק המיסוי בדוח ועדת טרכטנברג. במסגרת תיקון דיני המס ייכללו, בין היתר, התיקונים הבאים:

(א) עצירת מתווה ההפחתה של מס החברות לתאגידים, שנקבע בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009. שיעור מס חברות יוגדל, ויעמוד החל משנת 2012 על 25%. בהחלטה נקבע, בין היתר, כי מתווה ההפחתה של שיעור מס חברות לתאגידים יישקל מחדש לא יאוחר משנת 2014, בשים לב לתנאים הכלכליים והפיסקליים של המשק הישראלי ולמצב בשווקים הגלובליים באותה תקופה.

(ב) להטיל על שר האוצר לקבוע בצו כי המס המוטל על מוסדות כספיים יהיה בשיעור של 16%, גם לאחר יום 1 בינואר 2013, מועד תום הוראות השעה שנקבעו בענין זה, וכן לבטל את ההפחתה שהיתה צפויה במועד זה לשיעור של 15.5%, עם סיום הוראת השעה. ביום 22 בנובמבר 2011, פורסמה הצעת חוק מטעם הממשלה, "הצעת חוק לשינוי חברתי-כלכלי (מסים) (תיקוני וחקיקה), התשע"ב-2011", במסגרתה מוצע לעגן בחקיקה את החלקים בפרק המיסוי האמור שמצריכים שינויי חקיקה. למועד סמוך למועד פרסום הדוח טרם הושלמו הליכי החקיקה ובכלל זה, טרם נחתם הצו האמור בסעיף (ב) לעיל. להערכת הבנק, השלמת הליכי החקיקה צפויה להגדיל את המסים הנדחים לקבל. במקביל, תיקוני החקיקה צפויים להגדיל, החל משנת 2012 ואילך, את תשלומי המס השוטפים (מס חברות, מס רווח ומס שכר).

חקיקה ופיקוח

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים בפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את הפעילות המותרת לבנק ואת גבולותיה, את תנאי השליטה והבעלות בחברות בת, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח ולציבור. חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לענין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני הערבות, את דיני ההוצאה לפועל, את דיני פירוקים וכינוסים, את חוקי המס השונים ועוד. להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

1. הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון מס' 12) (הלוואה נוספת והשתתפות בהחזרי הלוואה), התשע"א-2011

במהלך שנת 2010 הונחו על שולחן הכנסת הצעת חוק הלוואות לדיור (הלוואה והשתתפות בהחזרים לרוכשי דירה ראשונה), התשע"א-2010 והצעת חוק הלוואות לדיור (הלוואה והשתתפות בהחזרי משכנתא באזור פיתוח), התש"ע-2010. שתי ההצעות עברו בקריאה טרומית ביום 5.1.11. הצעות החוק נועדו להקל על חסרי דיור לרכוש דירה משלהם, ולתת תמריץ למשיכת אוכלוסיה חזקה לאזורי הפריפריה. הסיוע יינתן למי שירכשו דירה ראשונה בבניה רוויה. רוכשי הדירות יקבלו הלוואה בנקאית נוספת על זו אשר מגיעה לזכאי משרד השיכון אבל בריבית עד 3%. לרוכשים באזורי עדיפות לאומית המדינה תסבסד את החזרי המשכנתה כל עוד הזכאי יחזיק בדירה, או יגרור את ההלוואה לנכס אחר באזור דומה. ביום 15.3.2011 ההצעות כאמור אוחדו תחת הצעת החוק שבכותרת והועברו למליאה לקריאה ראשונה. למען שלמות התמונה נוסיף, כי ביום 30.3.11 הוגשה הצעת חוק נוספת, הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – מענק לרכישת דירת מגורים מזכה באזור עדיפות לאומית), התשע"א - 2011. מציעה לקבוע מענק והלוואה עומדת לזכאים באזורי עדיפות לאומית. כמו-כן, מוצע לקבוע שרוכש דירת מגורים מזכה יהיה חייב בשיעור של מחצית מהשיעור הקבוע למס רכישה.

2. חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א – 2011

ביום 7.3.2011 התקבל בקריאה שנייה ושלישית תיקון מס' 16 לחוק החברות, ליישום עקרונות הממשל התאגידי, אשר גובש על ידי משרד המשפטים ורשות ניירות ערך. מטרת התיקון הוא לייעל את הממשל התאגידי בישראל ולהתאימו למציאות הישראלית ולעקרונות הנהוגים בתחום זה בעולם. התיקון נועד לייעל את מנגנוני קבלת ההחלטות בחברות הציבוריות בארץ, להגביר את השקיפות בהחלטות ולחזק את מנגנוני הפיקוח והבקרה על אופן ניהול חברות אלה. במסגרת התיקון הושם דגש מיוחד על עקרונות עצמאותו של הדירקטוריון בכלל והדירקטור החיצוני בפרט, וחיזוק מעמדם של הגופים המוסדיים ובעלי מניות המיעוט בחברות הציבוריות במינוי דח"צים, במטרה להחליש את כוחו של בעל השליטה בחברה להשפיע על הנהלתה ולכוון את פעילותה לאור מטרותיו האישיות. מרבית הדרישות, הכלולות בהצעת החוק בתחום הממשל התאגידי, מיושמת כבר על ידי הבנק, מכוח הוראות ניהול בנקאי תקין החלות עליו ועולות בקנה אחד עם עקרונות הממשל התאגידי שאושרו על ידי הבנק. התיקונים לחוק יכנסו לתוקף בתוך 60 יום ממועד פרסומם.

3. הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים חוזר בעניין "הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים". במסמך מובאות הנחיות שעל הנהלת התאגיד הבנקאי, בפיקוח הדירקטוריון, לבצע במסגרת מכלול הפעולות הנדרשות לצורך חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים:

- שיתוף אקטוארי מוסמך - זכויות עובדים המחושבות על בסיס אקטוארי יוערכו על ידי אקטואר מוסמך, בעל ניסיון מעשי בעבודה אקטוארית בישראל, החבר באגודה האקטוארית הבינלאומית. לא יועסק אקטואר שהינו בעל עניין או שיש לו תלות בתאגיד בנקאי.
- זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים - כל ההתחייבויות המשפטיות הרלוונטיות בנושא זכויות עובדים, ייבחנו ויזוהו במועד היישום לראשונה של ההוראות על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי, ובכל מועד בו חל שינוי בהתחייבויות אלו. ההנהלה תתעד את תוצאות הבדיקה, ותסווג את ההתחייבויות המזוהות לקבוצות הרלוונטיות, שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.
- תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים - התאגידים הבנקאיים נדרשים לשמור תיעוד מפורט של נתוני עזיבת עובדים לכל קבוצת עובדים והמענקים שניתנו להם בעת עזיבתם.
- תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את השיעור של העובדים הצפויים לעזוב ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בחוזר נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי יידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בגין קבוצת העובדים, או, לחילופין, לשמור תיעוד המבוסס על ראיות הניתנות לאימות, שתומכות בעמדתו לא להביא בחשבון את תוספת העלות כאמור.
- דין וחשבון אקטוארי - על האקטואר להכין דין וחשבון אקטוארי, המפרט את עבודתו בהערכת התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין זכויות עובדים, אשר יוגש להנהלת התאגיד ויצורף לדוחות הכספיים השנתיים. בהוראה נקבעו הנושאים שהאקטואר חייב להתייחס אליהם בחוות דעתו.
- הסתמכות על הערכת אקטואר ותיקופה - הערכת האקטואר תתוקף על ידי התאגיד הבנקאי, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "תיקוף מודלים".
- גילוי בדוחות לציבור - במסגרת הגילוי שנכלל בדוחות הכספיים בנושא: "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים", ינתן גילוי להשפעה הכמותית של האומדן האקטוארי בנושא זכויות עובדים (לרבות הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מאומדן זה), ויכלל ניתוח רגישות לגבי ההנחות העיקריות ששימשו בסיס להערכה האקטוארית, לרבות: שיעור עליית השכר החזוי; שיעורי העזיבה הממוצע; התאמות שבוצעו לדוחות התמותה והנכות שמפרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, השפעתן והסיבה להם.

הבנק מסתמך על אקטואר מוסמך לחישוב מענקי יובלות וזכאות לביטוח רפואי ועיתון יומי בגיל פרישה. היקף ההתחייבויות הכספיות הנכלל בדוח הכספי מסתכם לסך של כ- 5.7 מיליון ₪. ההתחייבויות מהוונות בשיעור של 4% לשנה כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. המודל לחישוב כולל הנחות לגבי שיעורי פרישה. העלאת שיעור הריבית להיוון ב-1% מורידה את העתודה הנדרשת ב-6%, כ-0.3 מיליון ₪. שינוי של 1% בשיעורי הפרישה תגדיל את העתודה ב-7%, כ-0.4 מיליון ₪. ההתחייבות מוצגת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן. להרחבה ר' ביאור 13 בדוח הכספי של שנת 2010. ההנחיות החדשות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2011. ליישום לא הייתה השפעה על הדוח הכספי של הבנק.

4. הנחיית המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3.5.2011 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה אשר תחול על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 5 במאי 2011 ואילך. ההנחיה מגבילה את החלק מההלוואה לדיור בריבית משתנה לשליש מסך ההלוואה לדיור שמעמיד תאגיד בנקאי ללווה. כלומר, תאגיד בנקאי יאשר הלוואה לדיור, רק אם היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה לדיור אינו עולה על 33.3%. המגבלה חלה על הלוואות חדשות לדיור בכל מסלולי הריבית המשתנה שבהן הריבית עשויה להשתנות במהלך תקופה קצרה מחמש שנים. כמו כן, ההנחיה גם מסדירה חובת גילוי ללקוחות שנטלו בעבר הלוואות לדיור במסלול של ריבית משתנה לא צמודה על בסיס הפריים, כאשר רכיב ההלוואה שנטלו במסלול זה הוא שלישי או יותר. המגבלות האמורות אינן חלות, בתנאים מסוימים, על הלוואות בהן משולם מרכיב הריבית בלבד (הלוואות גרייס), הלוואות אשר הועמדו לתושבי חוץ והלוואות "לכל מטרה" בסך שאינו עולה על 100,000 ₪. להערכת הנהלת הבנק השפעת ההוראה על הבנק אינה מהותית.

5. מכתב המפקח על הבנקים בנושא התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור מיום 11.7.2010

ביום 11 ביולי 2010 פרסם המפקח הוראה בדבר התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור. עיקרה של ההוראה הינה כי לאור ההתפתחויות האחרונות בשוק הדיור נדרשים הבנקים לבחון מחדש את תיקי האשראי שלהם ואת מדיניות האשראי בנושא משכנתאות ולוודא כי מדיניותם תואמת את תיאבון הסיכון של הבנק. ביום 6 בספטמבר דן דירקטוריון הבנק בנושא, וקבע כי תיק האשראי בבנק הולם את התיאבון לסיכון כמשתקף ממדיניות האשראי. כמו-כן, חויב במסגרת ההוראה כל תאגיד בנקאי בביצוע הפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור שניתנו החל מיום 1.7.2010 ואילך ואשר שיעור המימון הראשוני שלה היה גבוה מ-60% בשיעור של 0.75% לפחות. מבחינה שנעשתה עולה כי שיעור ההפרשה הנוספת כאמור, הינה ראויה בהינתן סיכון האשראי הקיים כיום באשראי חדש הניתן על ידי הבנק בשיעורי המימון שנקב המפקח. להוראה צפויה להיות השפעה על הרווח הנקי של הבנק במהלך השנים הקרובות.

במחצית השנייה של שנת 2010 נערכה הפרשה נוספת להפסדי אשראי מיישום ההוראה בסך של 4.7 מיליון ₪.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 נערכה הפרשה נוספת להפסדי אשראי מיישום ההוראה בסך של 7.7 מיליון ₪.

6. הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור

בהתאם למכתב המפקח מיום 1.5.11 ולהבהרות שנמסרו על ידי הפיקוח נדרשו התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור וזאת בנוסף להפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור, זאת כדי להביא בחשבון את הירידה בשיעור הכיסוי של ההפרשה בגין תיק ההלוואות לדיור, לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור.

השפעת יישום ההוראה כאמור לראשונה, ליום 1 בינואר 2011 תיכלל במסגרת השפעת יישום לראשונה של ההוראות החדשות בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

בהתאם למודל הפנימי שקבע הבנק סך ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור מסתכמת לסך של כ- 16 מיליון ₪ ובהתאם להוראה "הפרשה להפסדי אשראי, חובות פגומים" נבחנה מול ההפרשה הכללית והנוספת הקיימת

בבנק שיתרתה ליום המאזן גבוהה מסך ההפרשות הקבוצתיות שחושבו (נטו ממס). לפיכך לא הייתה השפעה על הדוח הכספי של הבנק.

הלוואות לדיר שניתנו מיום 1.7.10 בשיעור מימון של 60% ומעלה, ההפרשה המינימלית בשיעור של 0.75% שנערכה בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים מסתכמת ליום 30.9.11 לסך של כ- 12.4 מיליון ₪, ר' סעיף 5 לעיל.

7. חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 70), התשע"א-2011

ביום 7.3.2011 התקבל בקריאה שנייה ושלישית בכנסת תיקון מס' 70 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963. שמטרתו קיצור משך ההליכים הפרוצדוראליים עד להשלמת העברת הזכויות בדירה על שם הרוכש. בהתאם לתיקון, על רוכש דירה להעביר מקדמה על חשבון מס השבח ישירות למנהל מס שבח, אלא אם הצהיר המוכר כי הוא זכאי לפטור ממס שבח או אם המוכר הוא קבלן הזכאי לטופס 50. גובה המקדמה ינוע בין 7.5%-15%. החובה לתשלום המקדמה קמה לאחר ששולמו 40% מתמורת המכר. עם תשלום המקדמה, יוצא הרוכש ידי חובתו - ויש להניח כי באותו המועד יוצא אישור להעברת הזכויות בלשכת רישום המקרקעין. בעקבות פעילותה של התאחדות הקבלנים ואיגוד הבנקים החליט מנהל רשות המיסים מר יהודה נסרדישי לדחות את החלת תיקון מס' 70 לחוק מיסוי מקרקעין על הקבלנים, עד ליום 31.7.2011. רשות המיסים הבהירה בההרות באשר למסלולי דיווח ותשלום ספציפיים: באשר למכירות שיבוצעו בפרויקטים שנחתמו וסוכמו תנאי הליווי הבנקאי עד ליום 31.7.11, ובאשר לקבלנים להם הונפקו טפסי 50. משרד המשפטים הבהיר, כי רוכש דירה מקבלן זכאי כי הקבלן ימציא לו בטוחה לפי חוק המכר גם לגבי אותם כספים שהועברו לרשות המיסים.

8. הצעת חוק הלוואות לדיר (תיקון- חובת הפניה לוועדה המיוחדת ולוועדת חריגים לפני הגשת בקשה לביצוע משכנתה), התשע"א-2011

ביום 23.5.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת החוק על ידי ח"כ זהבה גלאון וח"כ נוספים. על פי הצעת החוק לא ניתן יהיה לפתוח תיק הוצאה לפועל למימוש משכנתה לפני זימון הלווה ומתן הסבר על זכותו לפנות לוועדת חריגים. הגשת בקשה לוועדה תוביל לעיכוב הליכי הביצוע למשך שישה חודשים או עד לקבלת החלטה של הוועדה, לפי המאוחר. פתיחת תיק הוצאה לפועל ללא זימון הלווה לוועדת החריגים תחייב את הבנק לפצות את הלווה ללא הוכחת נזק בשיעור 10% מיתרת החוב לסילוק. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השבע עשרה והשמונה עשרה והצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת השמונה עשרה.

9. חוק הליכי תכנון ובנייה להאצת הבנייה למגורים (הוראת שעה), התשע"א-2011

ביום 3.8.2011 התקבל בקריאה שנייה ושלישית חוק הליכי תכנון ובנייה להאצת הבניה למגורים (הוראת שעה), התשע"א-2011. החוק קובע מסלול תכנון חדש ומזורז העוקף את ועדות התכנון הקיימות. בכל מחוז במדינה תוקם ועדה מיוחדת לדיר לאומי (וד"ל) והיא תהיה מוסמכת לדון בתוכניות בניה למגורים בהיקף של לפחות 200 יחידות דיר. בהתאם לחוק רק גורמים ציבוריים כמו משרדי ממשלה או רשויות מקומיות יהיו מוסמכים להגיש תוכניות לאישור הוועדות המיוחדות. תוכניות אלו יהיו חייבות להיות בשטח שלפחות 80% ממנו הם בבעלות המדינה. החוק אושר כהוראת שעה לתקופה של 18 חודשים.

ביום 31.10.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה להאצת בניה למגורים (הוראת שעה) (ביטול), התשע"ב-2011. על פי הצעת החוק יש לבטל את הצעת החוק שבכותרת בטענה כי ההחלטה להקים ועדות דיר לאומיות (וד"לים) כפתרון לבעיות המחסור בדיר ועליית מחירי הדירות ושכר הדירה היא שגויה, מכיוון שהיא עוקפת את הליכי התכנון התקינים ומאפשרת את קיומן של תוכניות פגומות אשר אינן מבטיחות לתושבים איכות חיים מינימאלית. זאת, תוך פגיעה קשה בסביבה וכרסום משמעותי בזכות הציבור להשמיע את עמדתו על התכניות.

בעקבות המחאה החברתית ובמסגרת המאמצים לטיפול בהגדלת היצע דירות למניעת עליית מחירי הדיור ושכר דירה, מונתה על ידי הממשלה וועדת טרכטנברג. ביום 26.9.2011 וביום 9.10.2011 וביום 30.10.11 אימצה הממשלה את המלצות הוועדה הכוללות בין היתר הכפלת שיעור ארנונה לדירות שאינן מאוכלסות, קנסות על בעלי מגרשים שאושרו לבניה אך אינם בונים, סיוע מוגבר בשכר דירה לזכאי הדיור הציבורי, העלאת מסים על רווחי הון וחברות. ביום 2.11.11 פורסם תזכיר חוק לשינוי חברתי כלכלי (תיקוני חקיקה) (מסים) התשע"ב 2011 במסגרתו מוצע לעגן בחקיקה את החלקים בפרק המיסוי האמור שמצריכים שינויי חקיקה.

10. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון- ביטוח אבטלה- תנאי למתן הלוואה לדיור), התשע"א-2011

ביום 4.7.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת החוק שבכותרת על ידי ח"כ רוחמה אברהם- בלילא. על פי הצעת החוק יש להתנות מתן הלוואה לדיור בכריתתו של חוזה ביטוח אבטלה אשר לפיו, במקרה שהמבוטח יאבד את מקום עבודתו, יופעל הביטוח ותגמולי הביטוח יועברו ישירות לבנק כדי להחזיר את תשלומי ההלוואה.

11. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 15) (איסור גביית עמלת פירעון מוקדם בעת מימוש נכס), התשע"א-2011

במהלך שנת 2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת החוק שבכותרת על ידי ח"כ איתן כבל. הצעת החוק מבקשת לקבוע כי במקרים בהם בנקים מממשים דירת מגורים של לווה בשל אי פירעון ההלוואה, לא יהיו הבנקים רשאים לגבות עמלת פירעון מוקדם בשל מימוש הדירה. ביום 21.6.2011 אושרה ההצעה בקריאה ראשונה והועברה לוועדת הכלכלה להכנה לקריאה שנייה ושלישית תוך ציון שהועדה תדון באפשרות לתחום את תחולת התיקון המוצע לדירות בשווי מוגבל שנרכשו למגורים ולמקרים בהם הסכום שנתקבל ממכירת הדירה נמוך מהחוב שנותר. בישיבת הוועדה מיום 22.11.2011 נדונה ההצעה בנוסח מתוקן לפיה תאגיד בנקאי יחויב לשלם עמלת פירעון מוקדם רק אם התמורה המתקבלת ממכירת הדירה עולה על יתרת ההלוואה (ללא רכיב העמלה), או במקרה שתמורת המכירה עולה על כפליים ממחיר דירה ממוצעת, כאשר נתון זה מתפרסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. במידה והתמורה המתקבלת נמוכה מפעמיים מחיר דירה ממוצעת, סכום עמלת הפירעון לא יעלה על ההפרש בין סך התמורה לבין מלוא חוב ההלוואה.

12. צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשע"א-2011

בתאריך 13 ביולי 2011 פורסם ונכנס לתוקף צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשע"א-2011 אשר הוסיף עבירה לפי סעיף 3 לפרק ב' לפקודת המסחר עם האויב לרשימת עבירות המקור שבתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון. הוצאה טיוטת חוזר בנק ישראל בהקשר זה. הבנק פועל בהתאם לאמור בצו.

13. חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 71), התשע"א-2011

ביום 1.8.2011 אישרה הכנסת את הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 71), התשע"א-2011, שמטרתה הגדלת היצע הדירות כניסיון נוסף להתמודדות עם עליית המחירים בשוק הדיור. התיקון כולל מספר הוראות, שהעיקרית שבהן הינה כי החל מיום 1.1.2013 יבוטל הפטור ממס שבח במכירת דירת מגורים מזכה אחת לארבע שנים, ובמקומו יינתן פטור אחת לשמונה שנים בין השנים 2013-2021.

14. חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 12), התשע"א-2011

ביום 25.7.2011 פורסם ברשומות חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 12), התשע"א-2011. החוק קובע תנאים לקביעת הממונה על ההגבלים עסקיים (הממונה) בדבר קיומה של קבוצת ריכוז ומעניק לו סמכויות למתן הוראות לחברי קבוצת הריכוז, כולם או חלקם. בנוסף, החוק מקנה לבית הדין להגבלים עסקיים, לפי בקשת הממונה, סמכות להורות על ניתוק קשרי בעלות (מכירת החזקות) בין חברי קבוצת הריכוז. על פי החוק, הממונה יתייעץ עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים בנוגע לקביעה בדבר קיומה של קבוצת ריכוז וכן יודע להם על כוונתו לתת הוראה על פי החוק שנועדה למנוע

פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף וזאת ככל שהדבר בתחום אחריותם. נקבע כי ההוראות בקשר עם הימנעות הממונה ממתן הוראות עקב הודעת הנגיד או המפקח יחולו עד ליום 1.1.2014. שר האוצר, באישור ועדת הכלכלה, רשאי להאריך את התקופה כאמור בתקופות נוספות של שנתיים כל אחת.

15. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – חובת מתן הודעה מוקדמת לפני ביצוע פעולה), התשע"א-2011
ביום 25.7.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק על ידי ח"כ אורי מקלב. הצעת החוק מבקשת לקבוע כי תאגיד בנקאי לא יעמיד הלוואה לפירעון מיידי ללא הסכמתו המפורשת של הלקוח ולא יפתח בהליך משפטי כנגד הלקוח בטרם שלח הודעה המבהירה לו בלשון פשוטה ומובנת את המשמעויות העיקריות הנובעות מביצוע הפעולה והשלכותיה ואת הנימוקים לביצוע הפעולה.

16. רישום ההסכם הקיבוצי במשרד התמ"ת

ביום 17.7.2011 אישר משרד התמ"ת את רישומו של ההסכם הקיבוצי, בהתאם לחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957.

17. פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפת במסגרת שבא ומסב
בספטמבר 2011 הגישו הבנקים לממונה על ההגבלים העסקיים (ה"ממונה") בקשה להארכת הפטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקותיהם ופעילותם במסגרת שבא ומסב. נציגת הממונה מסרה הערכתם, כי הטיפול בבקשה לא יסתיים עובר למועד פקיעת הפטור הקיים. ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה הממונה להאריך את הפטור על תנאיו, למשך ארבעה חודשיים מיום מתן ההחלטה וזאת על מנת לאפשר לרשות ההגבלים העסקיים לסיים את הליך בדיקת בקשות הפטור.

18. הצעת חוק החברות (תיקון – הקמת מאגר דירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות), התשע"ב-2011
ביום 31.10.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק על ידי ח"כ נחמן שי וח"כ נוספים. הצעת החוק מבקשת לקבוע מנגנון למיון וסינון מועמדים לכהונת דירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות או אחרות המחויבות על פי חוק למנות דירקטורים חיצוניים. בהתאם להצעה, המנגנון יכלול הקמת מאגר דירקטורים חיצוניים שינוהל על ידי רשות ניירות ערך ואשר הדירקטורים בו יסווגו, בין היתר, על פי תחומי מומחיותם. המועמדים הרלוונטיים לתחום עיסוקה של החברה יבחרו מתוך המאגר בצורה אקראית. לרשות ניירות ערך תהיה הסמכות להטיל סנקציות בגין מינוי שלא לפי המנגנון המוצע. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השמונה עשרה על ידי ח"כ נחמן שי וח"כ נוספים.

19. הצעת חוק החברות (תיקון – איסור חברות בדירקטוריון של בנק ושל חברה ציבורית נוספת), התשע"ב-2011
ביום 31.10.2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק על ידי ח"כ מאיר שטרית. הצעת החוק מבקשת לאסור על מינוי אדם המכהן בדירקטוריון של בנק לדירקטור בכל חברה ציבורית אחרת, וזאת במטרה לצמצם את הריכוזיות במשק ולמנוע מצבי ניגוד אינטרסים.

20. טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין 339- "ניהול סיכונים"

ביום 15 באוגוסט 2011, פרסם הפיקוח על הבנקים טיטוט תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 בנושא "ניהול סיכונים" (להלן: "ההוראה"), במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של באזל. ההוראה עתידה להחליף את עקרונות היסוד לניהול ובקרת סיכונים, ומשקפת תפיסת ניהול סיכונים קבוצתית, כפי שזו באה לידי ביטוי בהמלצות באזל בנושא "הנחיות משלימות לנדבך השני", מחודש יולי 2009. זאת, במטרה לתמוך ביכולתו של התאגיד הבנקאי לזהות ולהגיב לסיכונים מתפתחים במועד וביעילות. טיטוט ההוראה דנה ומגדירה חמש אבני דרך מרכזיות: - מסגרת ממשל תאגידי - מסגרת הממשל התאגידי נסמכת על שלושה מעגלי בקרה/קווי הגנה: הנהלת קווי העסקים, פונקצית ניהול סיכונים בלתי תלויה וביקורת פנימית. ההוראה מפרטת ומגדירה את המבנה והתפקידים של האורגנים המשתתפים בניהול הסיכונים;

- תפיסת ניהול הסיכונים - תפיסת ניהול הסיכונים בראיה משולבת וכלל תאגידית - Firm Wide Risk Management, כוללת תהליכי ליבה לניהול הסיכונים: תהליכי זיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח, בתוך קווי העסקים ולרוחב התאגיד, בכל סוגי הסיכונים. בנוסף, ההוראה מתייחסת לנושאים נוספים, לרבות: מסגרת תיאבון סיכון ופיקוח על התאמת פרופיל הסיכונים של התאגיד למסגרת שנקבעה, שימוש במבחני קיצון צופי פני עתיד, ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים ושימוש במודלים להערכה ומדידת סיכונים;
- תרבות ארגונית לניהול הסיכונים - על הדירקטוריון והנהלה להטמיע תרבות ארגונית המבוססת על ניהול סיכונים איתן, בין היתר באמצעות:
 - הנחלת ידע ומומחיות הן באשר לפעילות העסקית והן למכלול הסיכונים הנובעים ממנה;
 - הגדרת סמכות ואחריות דיווחית - Responsibility and accountability;
 - שיקולי ניהול סיכונים יהוו מרכיב מרכזי בקבלת החלטות אסטרטגיות ושוטפות;
 - קביעת מדיניות תגמול נאותה המאזנת בין סיכון לתגמול;
- תקשור של פרופיל הסיכון - פרופיל הסיכון יתוקשר לדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים (דוח חשיפות), בכדי לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו.
- ניהול סיכונים קבוצתי - ההוראה מסדירה את המסגרת הנדרשת לניהול סיכונים קבוצתי, ובכלל זה: קביעת מדיניות סיכון קבוצתית, מתן כלים וסמכויות בידי חברות הבת לצורך ניהול הסיכונים וקביעת חובות דיווח כלפי חברת האם. הבנק בוחן את טיטת ההוראה והשלכותיה על מסגרת ותהליכי ניהול הסיכונים בו.

21. טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר "ניהול המשכיות עסקית"

ביום 25 ביולי 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא ניהול המשכיות עסקית. הטיטת הוכנה במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של באזל ובמטרה להבטיח אימוצם ויישומם של נהלים נאותים לניהול המשכיות עסקית על ידי תאגידים בנקאיים.

טיטת ההוראה מבהירה את אחריות הדירקטוריון והנהלה הבכירה להטמעת מסגרת עבודה לניהול המשכיות עסקית ולקיום פיקוח נאות. מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית כוללת נהלי עבודה בתחומי התשתית, הממשל התאגידי וניהול סיכונים, שתכליתם להבטיח כי התאגידים הבנקאיים ימשיכו לספק שירותים בנקאיים מרכזיים חרף התממשותם של אירועים הגורמים לשיבושים תפעוליים חמורים במערכותיהם ובפעילותם.

טיטת ההוראה מפרטת את ארבעת המרכיבים העיקריים שיש לכלול במסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית: ניתוח השלכות עסקיות, במסגרתן מזהים ומעריכים את הסיכונים ואת ההשפעה הפוטנציאלית על התאגיד הבנקאי בטווח הקצר, הבינוני והארוך; אסטרטגיית התאוששות, אשר מגדירה יעדים לרמת השירות שהתאגיד הבנקאי ישאף לספק במקרה של שיבושים, תוך קביעת טווחי הזמן לחידוש אותם שירותים; תוכנית המשכיות עסקית, אשר מגדירה תפקידים, תחומי אחריות וסמכויות לקבלת החלטות במקרה של שיבושים וטריגרים להפעלתה; ניטור סיכונים ותוכנית תרגול.

בהתאם לטיטת יידרש, בין היתר, למנות מנהל המשכיות עסקית וצוות לניהול משבר, שיורכב מחברי הנהלה בכירים, שתפקידו יהיה לנהל את המשבר ולקבל החלטות במצבי לחץ. הטיטת כוללת גם הנחיות ביחס למיקום, לתשתיות, ולאופן ההפעלה של אתריו החלופיים של התאגיד הבנקאי, אשר יוחזקו במצב של מוכנות ויאפשרו לתאגיד הבנקאי לשמור על רציפות עסקית במקרה של פגיעה באתריו הראשיים.

הבנק לומד את טיטת ההוראה.

22. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר "פונקצית ביקורת פנימית"

ביום 11 באוקטובר 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי חדשה בנושא פונקצית הביקורת הפנימית. הטיוטה מתבססת על מסמך ועדת באזל מחודש אוגוסט 2001, בנושא "ביקורת פנימית בתאגידים בנקאיים ומערכת היחסים של המפקח על הבנקים עם המבקרים", על מקורות בינלאומיים רלבנטיים של רשויות פיקוח בחו"ל, שנבחנו והותאמו למציאות הקיימת בישראל ועל חקיקה ורגולציה מקומית.

בטיוטה מוסדרים היבטים שונים של פונקצית הביקורת הפנימית, ובכלל זה:

- מאפייני הפונקציה - התכונות הדרושות על מנת שפונקצית הביקורת הפנימית תוכל למלא את תפקידיה בצורה יעילה ואפקטיבית;
- תפקידי פונקצית הביקורת הפנימית;
- כתב מינוי (צ'רטר) שיינתן לפונקציה;
- היקף עבודת פונקצית הביקורת הפנימית, בשים לב למבנה התאגיד הבנקאי ומורכבות פעילותו;
- שיטות עבודת פונקצית הביקורת הפנימית, בחלוקה לנושאים ותהליכים מרכזיים בעבודתה;
- מעמד המבקר הפנימי;
- מנגנון הדיווח הישיר של פונקצית הביקורת הפנימית לדירקטוריון, באמצעות ועדת הביקורת. הבנק לומד את הטיוטה.

23. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר ניהול הסיכון התפעולי

ביום 15 באוגוסט 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראה חדשה בנושא ניהול הסיכון התפעולי. הטיוטה מבוססת על הנחיות ועדת באזל מחודש יוני 2011, שפורטו במסמך "עקרונות לניהול נאות של סיכון תפעולי". הבנק בוחן את טיוטת ההוראה על העקרונות החדשים שבה, לרבות את ההשלכות של יישום עקרונות אלה. בהמשך לכך יפעל הבנק ליישום והטמעת העקרונות בניהול הסיכון התפעולי.

24. מהלך לתיקון ההוראות בענין ניהול סיכון אשראי

ביום 6 באוקטובר 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטה של תיקון ההוראות בענין ניהול סיכון אשראי, במסגרת עדכון ההוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן להמלצות ועדת באזל. הפיקוח הבהיר כי עדכון ההוראות בענין זה מהווה הסדרה של דרישות וציפיות הפיקוח מתאגידים בנקאיים, שברובן המכריע מוכרות לתאגידים הבנקאיים ומיושמות על ידם מזה זמן. העדכון מחדד את אותם סטנדרטים ומוסיף הבהרות כאשר נדרש.

בין היתר, הופצו הטיוטות הבאות:

- טיוטת הוראה חדשה, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310, בנושא "עקרונות לניהול סיכון אשראי", בה הוגדרו, בין היתר, מבנה ניהול הסיכונים הנדרש מתאגיד בנקאי, וחלוקת סמכויות בנוגע לניהול סיכונים האשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי. הטיוטה מבוססת על הגישה, לפיה על מנת להבטיח קבלת החלטות אשראי טובות, ונטרול שיקולים לא רלבנטיים, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות.

בין היתר נדרש בטיוטה, שהאחריות לעריכת מדיניות אשראי, לסיווג ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי, תוטל על פונקצית ניהול הסיכונים;

- טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314, בנושאים "הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות", שתחליף את ההוראה הקיימת, ובה יכללו דרישות ביחס למדידת סיכונים אשראי, בקרה על תהליכי הערכת הסיכון והגדרות אחרות רלבנטיות;

- טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 319, בנושא "בקרת אשראי". תיקון ההוראה נועד להתאים את הדרישות למערכת ניהול סיכונים אשראי מתקדמת ובמסגרתו הוסט הדגש בהוראה ממדדים טכניים-כמותיים, לדרישות איכותיות, ותוצרים נדרשים מפעילות יחידת בקרת האשראי.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחויב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים.

יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך אפוא לעיתים בהנחות, היערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההיערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים ומההיערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והיערכות מסוג זה שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והיערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההיערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים" הובאה בדוח השנתי לשנת 2010 (עמוד 56).

הליכים משפטיים

במהלך העסקים הרגיל של הבנק, מוגשות נגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתייחס לתובענות משפטיות אלו, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, אם נדרשו.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) מסתכמת בכ-21.3 מיליון ₪.

ר' ביאור 5ב' לתמצית הדוחות הכספיים בנוגע לתביעות המהותיות, לרבות בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות המתנהלות כנגד הבנק.

הביקורת הפנימית בבנק

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בבנק ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והשיקולים לקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2010 (ר' עמודים 62-60).

בתאריך 29.3.11 מונה מר רפי ביכלר, ממלא מקום המבקר הפנימי בבנק, למבקר הפנימי של הבנק ושל חברות הבנות של הבנק. מר רפי ביכלר הוא בעל תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. רפי ביכלר עובד משנת 1979 במערך הביקורת הפנימית של בנק דיסקונט בע"מ, ומשנת 2000 משמש כמנהל אגף הביקורת הפנימית של בנק דיסקונט בע"מ.

בתקופת הדוח הוגשו ונדונו בוועדת הדירקטוריון לביקורת, הדוחות כדלקמן:

בתאריך 23.3.2011 נדון בוועדת הדירקטוריון לביקורת דו"ח על פעילות הביקורת הפנימית ברביע השלישי של שנת 2010.

בתאריך 17.5.11 נדון בוועדת הדירקטוריון לביקורת, הדוח על פעילויות הביקורת ברביע הרביעי של שנת 2010.

בתאריך 23.6.11 נדון בוועדת הדירקטוריון לביקורת, הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2010.

בתאריך 3.8.2011 הוגש וטרם נדון בוועדת הדירקטוריון לביקורת, דו"ח על פעילות מערך הביקורת הפנימית בבנק, במחצית הראשונה של שנת 2011.

אחריות חברתית-סביבתית

הבנק הצטרף לפרויקט "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל. הבנק אימץ את גדוד 405 של התותחנים. האימוץ מחייב את הבנק בתרומה שנתית של 100 אלפי ₪ למשך 3 שנים, החל משנת 2007. לצד תרומת הכספים, משתתפים עובדי הבנק באירועים הנערכים על ידי הגדוד, ומביעים את תמיכתם בפעילות הגדוד ובחייליו. לאחרונה האריך הבנק את התחייבותו לאימוץ הגדוד לשלוש שנים נוספות.

במהלך החגים חלקו עובדי הבנק למשפחות מזקקות ברחבי הארץ כרטיסי מגנטיים המאפשרים רכישת מוצרי מזון.

הבנק מקיים מזה שלוש שנים פרויקט משותף עם המשלמה לפיתוח יפו (גוף של עיריית תל-אביב-יפו המתמקד בפיתוח יפו). במסגרת הפרויקט מפעיל הבנק על בסיס שבועי תחנת סיוע לימודי ביפו, לטובת ילדים מקרב העדה האתיופית.

הבנק תרם במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 תרומות בסך של כ-150 אלפי ₪, בהשוואה ל-134 אלפי ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי שלו בשיתוף הנהלת הבנק העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי הגיעו למסקנה כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק מדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לא אירע כל שינוי בבקורה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי.

במהלך התקופה המדווחת המשיך הבנק בחיזוק מערכי הבקורה הפנימית על הדיווח הכספי וביצוע בדיקות אפקטיביות (טסטים) שוטפות על הבקורות שהוגדרו כבקורות מפתח. במסגרת זו הבנק בוחן באופן שוטף את עדכניות התהליכים המשפיעים על הדיווח הכספי.

מדיניות תגמול למנהל הכללי ולהנהלה הבכירה של הבנק

דירקטוריון הבנק אישר בסוף חודש יוני 2011, תוכנית תגמול למנהל הכללי ולהנהלה הבכירה של הבנק, למעט מנהל הסיכונים הראשי (לגבי הדירקטוריון יקבע ספציפית), לשנים 2011-2013.

תוכנית התגמול תואמת את ההנחיות של המפקח על הבנקים ועקרונות מדיניות התגמול בקבוצת דיסקונט.

תוכנית התגמול מבוססת על מענקים שינתנו על עמידה ביעדים הן כמותיים והן איכותיים, כאשר לגבי היעדים האיכותיים יופעל שיקול הדעת של הדירקטוריון למנכ"ל ולחברי ההנהלה עפ"י המלצת המנהל הכללי.

היקף התגמול תלוי בקריטריונים שנקבעו ע"י הדירקטוריון, לרבות הרווח הנקי של הבנק בנטרול השפעות חשבונאיות, היקף האשראי שניתן, שיעור המשכנתאות ללקוחות דיסקונט, עמידה בתוכנית המחשוב, וניתן בכפוף לעמידה בתנאי סף הכוללים עמידה ביחס הלימות ההון, במגבלת נכסי הסיכון שנקבעו, שמירה על רגולציה ועוד.

היקף התגמול מותנה בעמידה ביעדים השנתיים. חלק מהתגמול השנתי ידחה לשנים עוקבות ותשלומו יותנה בעמידה ביעדים שהוגדרו. כמו-כן, כוללת התוכנית תמרוץ לטווח ארוך למנהל הכללי ולחברי ההנהלה הבכירה, להשגת יעדים מצטברים לכל תקופת התוכנית, ובלבד שישארו בתפקידם עד לסיום תקופת התוכנית.

ההליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומונה שבעה חברים*: מר יובל גביש - יו"ר הדירקטוריון, מר אברהם אשרי, מר חיים הייבלום, מר שי ורדי, מר אבי יהב, מר אברהם מירון ומר אריה ניסים.

בדירקטוריון חמישה חברים בעלי מיומנות חשבונאית פיננסית: מר יובל גביש, סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הקמעונאית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, מר אברהם אשרי-יועץ כלכלי ומנהל חברות, מר אבי יהב - יו"ר ומנכ"ל חברת יחד מועדון צרכנות לחפאים בע"מ, מר אברהם מירון-ר"ח עצמאי ומר אריה ניסים-דירקטור, מנהל ובעל מניות בחברת אריה ניסים השקעות בע"מ.

דירקטוריון הבנק מינה ועדת מאזן אשר חברים בה חמישה מחברי הדירקטוריון - מר אברהם מירון - יו"ר, מר אברהם אשרי, מר אריה ניסים, מר יובל גביש ומר אבי יהב.

לועדת המאזן נשלח חומר הרקע וזאת לאחר ישיבת ועדת גילוי בה חברים כל חברי ההנהלה, ואליה מוזמנים נציג המבקר הפנימי ונציג רואה החשבון המבקר. ועדת המאזן דנה בדוחות הכספיים וממליצה בפני הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לישיבת ועדת המאזן, כמו גם לישיבת הדירקטוריון בה נידונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים ונכחים רואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת המאזן בוחנת, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה ואחרים בבנק, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, את המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה ואת יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה. כמו כן בוחנת היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים.

הדוחות הכספיים מועברים לעיונם של חברי הדירקטוריון טרם אישורם. בישיבת הדירקטוריון נסקרות התוצאות הכספיות של הבנק ומוצגים כלל השינויים שחלו במהלך התקופה המדווחת בהשוואה לתקופות המקבילות וניתנת סקירה על הדיון שנערך בועדת המאזן כולל עיקרי ממצאיה והערותיה, וממליצה על אישור הדוחות הכספיים. בתום הדיון, משהובהר כי הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות את מצב עסקי הבנק ואת תוצאות פעולותיו, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

סקירת רואי החשבון המבקרים

בסקירה של רואי החשבון המבקרים על תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים והבלתי מבוקרים של הבנק לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011, הפנו רואי החשבון המבקרים את תשומת הלב לאמור בביאור 1(ב) בדבר מיזוג הבנק עם החברה האם ולביאור 5(ב) בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד הבנק.

חברי ההנהלה האקזקוטיובית

אתי לנגרמן, המנהל הכללי
רוני כתב, רו"ח, סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי
זאב דקל, סמנכ"ל בכיר, מנהל אגף אשראי, קצין אשראי ראשי
משה הלפרין, סמנכ"ל פיננסי וניהול סיכונים
אלדד זרחיה, סמנכ"ל תפעול
רון אלרואי, סמנכ"ל טכנולוגיות
יגאל בורוכובסקי, עו"ד, סמנכ"ל, מזכיר הבנק, יועץ משפטי ראשי ואחראי קשרי קהילה.

שינויים בהנהלה מתחילת השנה

בישיבת הדירקטוריון מיום 29.3.2011 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר רון אלרואי כסמנכ"ל טכנולוגיות, בכפוף לאישור בנק ישראל. ביום 5.5.2011 התקבל אישור בנק ישראל למינויו. מר אלדד זרחיה ימשיך בתפקידו כסמנכ"ל תפעול.

שינויים בדירקטוריון מתחילת השנה

1. ביום 30.1.2011 החליט הדירקטוריון להקים ועדת מחשוב, הרכב חברי הועדה המעודכן הוא:
מר א.אשרי- יו"ר, מר נ. הנגבי – התפטר, משמש כמשקיף, מר א.יהב ומר א. נסים. מר ש.ורדי יוזמן להשתתף כמשקיף בוועדה.
2. ביום 30.1.2011 החליט הדירקטוריון למנות את ועדת משאבי אנוש כוועדת משאבי אנוש ותגמול.
3. באסיפה הכללית השנתית החמישים ושתיים של הבנק שהתקיימה ביום 24.3.2011 הוחלט למנות את מר יובל גביש, סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הקמעונאית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, כדירקטור בבנק.
4. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29.3.2011 מונה מר יובל גביש לתפקיד יו"ר הדירקטוריון וכן כחבר נוסף בוועדת המאזן של הבנק. מר נעם הנגבי, אשר כיהן כיו"ר הדירקטוריון ממשיך לכהן כדירקטור.
5. ביום 16.5.2011 הודיע מר נעם הנגבי, אשר שימש כדירקטור בבנק, כיו"ר ועדת המחשוב וכחבר בוועדת המאזן, על התפטרותו מדירקטוריון הבנק. הרקע להתפטרותו הינו סיום תפקידו כמנהל החטיבה הקמעונאית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ.
6. ביום 26.6.2011 החליט הדירקטוריון על מינויו של מר א. אשרי ליו"ר ועדת מחשוב.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 התקיימו 12 ישיבות מליאת הדירקטוריון ו-40 ישיבות ועדות הדירקטוריון.

27 בנובמבר 2011

אתי לנגרמן
מנהל כללי

יובל גביש
יו"ר הדירקטוריון

סקירת ההנהלה

תוספת א'- שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק - וחברות מאוחדות שלו

להלן נתונים בדבר שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 בהשוואה לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010 (סכומים מדווחים במיליוני ₪).

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

***2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*
כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%			כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%		
	2.46	35.7	5,854.4		4.07	69.5	6,942.6
	9.96	0.3	12.7		10.98	0.3	10.3
	(2.17)	(25.9)	4,801.3		(3.61)	(51.9)	5,834.4
	(6.94)	(0.5)	27.0		(7.12)	(0.4)	24.6
	0.29				0.46		
	9.53	234.1	10,173.8		6.21	167.5	11,028.1
	9.17	6.5	290.9		6.44	3.8	242.3
	(9.30)	(226.3)	10,065.9		(6.16)	(162.8)	10,807.0
	(9.06)	(4.9)	224.3		(6.35)	(3.1)	201.6
	0.23				0.05		
	1.67	1.7	409.5		8.44	7.5	366.7
		(6.8)	(9.3)			17.5	(27.1)
(4.96)		(5.1)	400.2	32.84		25.0	339.6
	2.87	2.9	400.1		(9.81)	(6.8)	287.2
		1.3	(0.1)			(19.5)	(9.5)
4.12		4.2	400.0	(43.58)		(26.3)	277.7
(0.84)	4.54			(10.74)	(1.37)		
	6.77	271.5	16,437.7		5.44	244.5	18,337.4
	9.20	6.8	303.6		9.09	4.1	252.6
		(6.8)	(9.3)			17.5	(27.1)
6.60		264.7	16,428.4	5.84		262.0	18,310.3
	(6.69)	(249.3)	15,267.3		(5.34)	(221.5)	16,928.6
	(8.83)	(5.4)	251.3		(8.98)	(3.5)	226.2
		1.3	(0.1)			(19.5)	(9.5)
(6.66)		(248.0)	15,267.2	(5.82)		(241.0)	16,919.1
(0.06)	0.08			0.02	0.10		
		4.7				0.8	
		-				-	
		13.4				12.9	
		282.8				275.7	
		62.2				56.4	
		(17.4)				(249.4)	
		46.9				69.2	
		16,520.1				18,186.5	
		(248.0)				(241.0)	
		34.8				34.7	
		(5.3)				11.9	
		29.5				46.6	
		89.2				71.5	
		53.9				64.3	
		1,109.8				1,131.6	
		16,520.1				18,186.5	

מטבע ישראלי לא צמוד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למט"ח:

נכסים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

הנכסים הכספיים שהגב הכנסות מימון

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

מזה: פיקדונות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

בגין אופציות

עמלות מעסקי מימון

הכנסות מימון אחרות

סה"כ הכנסות מימון

נכסים כספיים אחרים

הפרשה להפסדי אשראי

נכסים לא כספיים

סה"כ נכסים

סה"כ הוצאות מימון

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה

להפסדי אשראי

התחייבויות כספיות אחרות

התחייבויות לא כספיות

אמצעים הוניים

סה"כ התחייבויות ואמצעים הוניים

* על בסיס יתרות פתיחה חודשיות למעט מגזר לא צמוד המחושב על בסיס יתרות יומיות ולאחר מניית היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

** שיעור תשואה על בסיס שנתי. חישובי האחוזים מתבססים על הנתונים בסכומם המלא ולא על בסיס הנתונים במיליוני ₪.

*** לענין העדר השוואתיות בין נתוני התקופה השוטפת לבין נתוני תקופות קודמות, ר' ביאור 2 לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה

תוספת א'- שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק - וחברות מאוחדות שלו (המשך)

להלן נתונים בדבר שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 בהשוואה לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010 (סכומים מדווחים במיליוני ₪).

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

***2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*
כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%			כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%		
	2.26	91.7	5,421.2		3.57	182.3	6,830.2
	9.46	1.0	13.4		10.38	0.9	10.8
	(1.92)	(63.3)	4,403.7		(3.17)	(134.3)	5,666.0
	(6.39)	(1.3)	27.1		(6.94)	(1.3)	25.2
	0.34				0.40		
	6.57	494.2	10,106.9		7.56	603.4	10,734.7
	6.03	13.8	308.0		7.59	14.2	252.4
	(6.33)	(471.8)	10,009.6		(7.50)	(588.5)	10,554.7
	(5.96)	(10.2)	231.0		(7.52)	(11.6)	208.1
	0.24				0.06		
	1.88	6.0	426.2		4.17	11.6	373.2
		(0.3)	(12.7)			18.9	(24.6)
1.85		5.7	413.5	11.83		30.5	348.6
	(0.91)	(2.8)	410.1		(3.56)	(8.4)	316.0
		(10.5)	(3.1)			(25.8)	(9.0)
(4.39)		(13.3)	407.0	(15.12)		(34.2)	307.0
(2.54)	0.97			(3.29)	0.61		
	4.98	591.9	15,954.3		5.97	797.3	17,938.1
	6.17	14.8	321.4		7.70	15.1	236.2
		(0.3)	(12.7)			18.9	(24.6)
4.98		591.6	15,941.6	6.12		816.2	17,913.5
	(4.87)	(537.9)	14,823.4		(5.94)	(731.2)	16,536.7
	(6.01)	(11.5)	258.1		(7.46)	(12.90)	233.3
		(10.5)	(3.1)			(25.8)	(9.0)
(4.96)		(548.4)	14,820.3	(6.15)		(757.0)	16,527.7
0.02	0.11			(0.03)	0.03		
		10.0				1.4	
		0.2				-	
		39.0				42.4	
		640.8				860.0	
		87.8				64.0	
		(16.8)				(244.7)	
		47.3				61.4	
		16,059.9				17,794.2	
		(548.4)				(757.0)	
		92.4				103.0	
		(4.4)				10.1	
		88.0				113.1	
		89.5				80.9	
		49.6				63.5	
		1,100.5				1,122.1	
		16,059.9				17,794.2	

מטבט ישראלי לא צמוד:

נכסים
מזה: אשראי מפיקדונות מיועדים
התחייבויות
מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבט ישראלי צמוד למדד:

נכסים
מזה: אשראי מפיקדונות מיועדים
התחייבויות
מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבט ישראלי צמוד למט"ח:

נכסים
השפעת גזרים משובצים
סה"כ נכסים
התחייבויות
השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

סה"כ הנכסים

הנכסים הכספיים שהגב הכנסות מימון
מזה: אשראי מפיקדונות מיועדים
השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
מזה: פיקדונות מיועדים
השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

בגין אופציות

עמלות מעסקי מימון

הכנסות מימון אחרות

סה"כ הכנסות מימון

נכסים כספיים אחרים

הפרשה להפסדי אשראי

נכסים לא כספיים

סה"כ נכסים

סה"כ הוצאות מימון

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה

להפסדי אשראי

התחייבויות כספיות אחרות

התחייבויות לא כספיות

אמצעים הוניים

סה"כ התחייבויות ואמצעים הוניים

* על בסיס יתרות פתיחה חודשיות למעט מגזר לא צמוד המחושב על בסיס יתרות יומיות ולאחר נכח היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

** שיעור תשואה על בסיס שנתי. חישובי האחוזים מתבססים על הנתונים בסכומם המלא ולא על בסיס הנתונים במיליוני ₪.

*** לעניין העדר השוואתיות בין נתוני התקופה השוטפת לבין נתוני תקופות קודמות, ר' ביאור 2 לדוחות הכספיים.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

תוספת ב' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

31 בדצמבר 2010												
עם דרישה	מלך חודש	מלך 3 חודשים	מלך 3 חודשים	מלך שנה	מלך 3 עד 5 שנים	מלך 5 עד 10 שנים	מלך 10 עד 20 שנים	מלך 20 שנים	ללא תקופת פירעון*	סה"כ שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מלך חיים ממוצע אפקטיבי
עד חודש	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד שנה	עד 3 שנים	עד 5 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	עד 20 שנים	פירעון*	סה"כ שווי הוגן	ב- %	מלך חיים ממוצע אפקטיבי
מטבע ישראלי לא צמוד												
נכסים פיננסיים*	6,956.6	(6.6)	(18.9)	(41.2)	(29.0)	(38.5)	(14.5)	(0.2)	35.5	6,843.2	4.78	0.13
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	0.4	1.6	6.5	10.3	59.3	67.4	-	-	145.5	-	-
סך כל השווי ההוגן	6,956.6	(6.2)	(17.3)	(34.7)	(18.7)	20.8	52.9	(0.2)	35.5	6,988.7	-	-
התחייבויות פיננסיות*	5,876.9	93.0	(21.1)	(42.9)	(28.5)	(35.2)	(16.8)	(0.3)	-	5,825.1	3.76	0.14
אופציות (במונחי נכס בסיס)	20.3	-	54.8	7.0	-	15.3	-	9.0	-	106.4	-	-
סך כל השווי ההוגן	5,897.2	93.0	33.7	(35.9)	(28.5)	(19.9)	(16.8)	8.7	-	5,931.5	-	-
משכירים פיננסיים, נטו	1,059.4	(99.2)	(51.0)	1.2	9.8	40.7	69.7	(8.9)	35.5	1,057.2	1.02	(0.01)
סך כל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	1,059.4	960.2	909.2	910.4	920.2	960.9	1,030.6	1,021.7	1,057.2	-	-	-
מטבע ישראלי צמוד למלך												
נכסים פיננסיים*	142.2	204.8	1,749.2	3,491.1	2,841.0	2,019.4	720.7	12.3	-	11,180.7	3.18	3.64
התחייבויות פיננסיות*	448.9	357.7	1,491.3	3,197.8	3,297.2	1,876.3	465.9	11.6	-	11,146.7	2.69	3.31
משכירים פיננסיים, נטו	(306.7)	(152.9)	257.9	293.3	(456.2)	143.1	254.8	0.7	-	34.0	0.49	0.33
סך כל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(306.7)	(459.6)	(201.7)	91.6	(364.6)	(221.5)	33.3	34.0	34.0	-	-	-
מטבע חוץ – צמוד מט"ח**												
נכסים פיננסיים*	66.8	113.0	162.3	(2.9)	(1.7)	(1.5)	(0.3)	-	-	335.7	3.42	0.27
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	(0.4)	(1.6)	(6.5)	(10.3)	(59.3)	(67.4)	-	-	(145.5)	-	-
סך כל השווי ההוגן	66.8	112.6	160.7	(9.4)	(12.0)	(60.8)	(67.7)	-	-	190.2	-	-
התחייבויות פיננסיות*	47.4	61.7	155.8	(1.9)	(1.2)	(1.3)	(0.4)	-	-	260.1	2.81	0.27
אופציות (במונחי נכס בסיס)	(20.3)	-	(54.8)	(7.0)	-	(15.3)	-	(9.0)	-	(106.4)	-	-
סך כל השווי ההוגן	27.1	61.7	101.0	(8.9)	(1.2)	(16.6)	(0.4)	(9.0)	-	153.7	-	-
משכירים פיננסיים, נטו	39.7	50.9	59.7	(0.5)	(10.8)	(44.2)	(67.3)	9.0	-	36.5	0.61	-
סך כל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	39.7	90.6	150.3	149.8	139.0	94.8	27.5	36.5	36.5	-	-	-
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית**												
ס"כ הנכסים הפיננסיים***	7,165.6	311.2	1,892.6	3,447.0	2,810.3	1,979.4	705.9	12.1	35.5	18,359.6	3.79	2.25
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	7,165.6	311.2	1,892.6	3,447.0	2,810.3	1,979.4	705.9	12.1	35.5	18,359.6	-	-
ס"כ ההתחייבויות פיננסיות***	6,373.2	512.4	1,626.0	3,153.0	3,267.5	1,839.8	448.7	11.3	-	17,231.9	3.06	2.17
אופציות (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	6,373.2	512.4	1,626.0	3,153.0	3,267.5	1,839.8	448.7	11.3	-	17,231.9	-	-
משכירים פיננסיים, נטו	792.4	(201.2)	266.6	294.0	(457.2)	139.6	257.2	0.8	35.5	1,127.7	0.73	0.08
סך כל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	792.4	591.2	857.8	1,151.8	694.6	834.2	1,091.4	1,092.2	1,127.7	-	-	-

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ר' ביאור ה'16 בדוח הכספי לשנת 2010.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגיו.
- מח"מ אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי הכלכלי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- חישוב השווי ההוגן כולל השפעה של פירעונות מוקדמים על תיק האשראי ותיק ההתחייבויות (הכולל אופציה לפירעון מוקדם) בשיעור של 8.46%. ר' עמוד 23 לדוח הדירקטוריון.
- יתרות הריבית משתנה (פריים, ליבור, צמוד מדד וכו') כוללת את השפעת פער הריבית.
- למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- *** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך חיים הממוצע האפקטיבי
- *** פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- השפעה של שינוי 1%-0.1% על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, ר' עמוד 24 לדוח הדירקטוריון. גידול מיידי מקביל של 2% יקטין את השווי ההוגן ב-73.3 מיליון ₪, כ-6.6% שינוי בשווי ההוגן, קיטון מיידי מקביל של 2% יגדיל את השווי ההוגן ב-100.4 מיליון ₪, כ-9.0% שינוי בשווי ההוגן.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ₪

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)							30 בספטמבר 2011									
סיכון אשראי בעייתי		הפסדי אשראי			סיכון אשראי חוץ מאזני*	יתרת חוב רשומה	סיכון אשראי בעייתי		הפסדי אשראי			סיכון אשראי חוץ מאזני*	יתרת חוב רשומה			
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי	יתרת הפרשה	הוצאות	סה"כ			יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות	סה"כ						
-	519.5	232.7	0.4	16,771.0	416.3	16,354.7	-	471.1	225.1	(4.2)	(3.3)	17,776.1	267.5	17,508.6	הלוואות לדיור **	
-	-	0.1	-	5.0	-	5.0	-	-	0.2	-	-	8.3	-	8.3	הלוואות לדיור אחרות	
-	519.5	232.8	0.4	16,776.0	416.3	16,359.7	-	471.1	225.3	(4.2)	(3.3)	17,784.4	267.5	17,516.9	סך כל הלוואות לדיור לאנשים פרטיים ***	
191.3	49.0	13.1	(1.6)	859.0	568.7	290.3	97.0	45.5	9.9	-	(3.7)	1,091.7	822.3	269.4	בינוי ונדל"ן ****	
-	51.5	9.6	1.1	679.3	20.9	658.4	-	34.6	12.8	6.8	(3.1)	643.0	10.5	632.5	מסחר	
191.3	620.0	255.5	(0.1)	18,314.3	1,005.9	17,308.4	97.0	551.2	248.0	2.6	(10.1)	19,519.1	1,100.3	18,418.8	סך-הכל	

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

** ליום 30 בספטמבר 2011 כולל הלוואות שניתנו לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 976.1 מיליון ₪ (31.12.10 – 916.3 מיליון ₪).

*** סך כל הלוואות לדיור ליום 30.9.11, כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 10,502.0 מיליון ₪ (31.12.10: 9,282.0 מיליון ₪).

**** ליום 30.9.11 כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך 214.7 מיליון ₪ וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 730.8 מיליון ₪ (ליום 31.12.10: 195.1 מיליון ₪, 403.5 מיליון ₪, בהתאמה).

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ₪

30 בספטמבר 2010						31 בדצמבר 2010						
יתרת חובות בעייתיים		ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים				יתרת חובות בעייתיים		ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים				
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי	סה"כ	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי		סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי	סה"כ	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי		
-	205.8	3.7	11,423.1	221.3	11,201.8	-	192.6	2.1	12,106.1	187.7	11,918.4	לדיר שההפרשה בגין נערכה לפי עומק הפיגור (1)
-	83.7	0.8	3,758.0	153.2	3,604.8	-	86.1	0.9	3,356.5	33.1	3,323.4	לדיר אחר *** (1)
-	41.2	(1.8)	935.3	48.2	887.1	-	38.2	(2.6)	941.1	24.8	916.3	הלוואות במשכון דירת מגורים****
-	330.7	2.7	16,116.4	422.7	15,693.7	-	316.9	0.4	16,403.7	245.6	16,158.1	סך כל הלוואות לדיר**
218.7	52.5	(1.8)	1,267.1	871.2	395.9	191.3	61.0	(1.6)	892.8	600.8	292.0	לקבלנים, לחברות משכנות ולחברות בניה *****
-	-	-	-	-	-	-	53.3	1.1	690.4	20.9	669.5	לאחרים
-	64.5	0.2	707.7	37.0	670.7	191.3	431.2	(0.1)	17,986.9	867.3	17,119.6	סך-הכל
218.7	447.7	1.1	18,091.2	1,330.9	16,760.3							
		3.3	(30.4)	(10.6)	(19.8)			3.5	(30.6)	(10.6)	(20.0)	בניכוי - הפרשה כללית והפרשה נוספת להפסדי אשראי
		4.4	18,060.8	1,320.3	16,740.5			3.4	17,956.3	856.7	17,099.6	סך-כל האשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

** סך כל הלוואות לדיר ליום 31.12.10, כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 9,282.0 מיליוני ₪ (30.9.10: 8,731.0 מיליוני ₪).

*** הלוואות לדיר שיתרת כל אחת מהן עולה על 0.9 מיליוני ₪, הלוואות לדיר שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים והלוואות לדיר אשר ההפרשה הספציפית הקיימת בגין עולה על סך ההפרשה לפי עומק הפיגור.

**** יתרת אשראי של הלוואות במשכון דירת מגורים הוצגה בסה"כ. ליום 31 בדצמבר 2010 יתרת האשראי שההפרשה בגינה נערכה לפי עומק הפיגור הסתכמה בכ-745.3 מיליוני ₪ (30.9.10 – 706.2 מיליוני ₪). הלוואות במשכון דירת מגורים-נערך בהתאם לחזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006 לפיו נקבע כי הלוואה לדיר לצורך הדיווח הכספי תכלול הלוואות שניתנו לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

(1) ***** ליום 31.12.10 כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך 195.1 מיליוני ₪ וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 403.5 מיליוני ₪ (ליום 30.9.10: 291.2 מיליוני ₪, 413.2 מיליוני ₪ בהתאמה).

הצהרה (certification)

אני, אתי לנגרמן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30.9.2011 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 בנובמבר 2011

אתי לנגרמן – מנהל כללי

הצהרה (certification)

אני, רוני כתב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30.9.2011 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 בנובמבר 2011

רוני כתב- סמנכ"ל בכיר,
חשבונאי ראשי

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2011 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 1ב' לדוחות הכספיים בדבר מיזוג הבנק עם החברה האם ולביאור 5ב' לדוחות הכספיים בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

תל-אביב, 27 בנובמבר 2011

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים

(במיליוני שקלים חדשים)

31.12.2010	30.9.2010	30.9.2011	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
<u>נכסים</u>			
218.3	128.5	168.6	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(2)(1) 17,595.6	(2)(1) 17,243.9	18,418.8	אשראי לציבור
(2)(1) 496.0	(2)(1) 503.4	240.6	הפרשה להפסדי אשראי
17,099.6	16,740.5	18,178.2	אשראי לציבור, נטו
(3) 69.0	(3) 68.7	68.4	בניינים וציוד
(3) 31.1	(3) 40.1	49.3	נכסים אחרים
17,418.0	16,977.8	18,464.5	סך כל הנכסים
<u>התחייבויות והון</u>			
678.0	712.1	578.2	פיקדונות הציבור
14,688.7	14,244.4	15,843.4	פיקדונות מבנקים
26.0	26.6	24.2	פיקדונות הממשלה
748.6	736.9	736.2	כתבי התחייבות נידחים
156.2	143.5	140.8	התחייבויות אחרות
16,297.5	15,863.5	17,322.8	סך כל ההתחייבויות
1,120.5	1,114.3	1,141.7	הון עצמי
17,418.0	16,977.8	18,464.5	סך כל ההתחייבויות והון

חוני כתב

סמנכ"ל בכיר,
חשבונאי ראשי

אתי לנגרמן

מנהל כללי

יובל גביש

יו"ר הדירקטוריון

(1) ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30.9.2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ר' ביאור 2.

(2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.

(3) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 בנובמבר 2011.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011
סכומים מדווחים
 (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2010	2010	2011	2010	2011	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)				
121.2	92.4	103.0	34.8	34.7	רווח מפעילות מימון, לפני הפרשה
⁽¹⁾ 3.4	⁽¹⁾ 4.4	(10.1)	⁽¹⁾ 5.3	(11.9)	להפסדי אשראי
117.8	88.0	113.1	29.5	46.6	הפרשה להפסדי אשראי
46.5	34.8	31.5	11.9	10.0	רווח מפעילות מימון, לאחר הפרשה
					להפסדי אשראי
					הכנסות תפעוליות ואחרות
72.4	52.9	58.0	17.8	21.7	<u>הוצאות תפעוליות ואחרות</u>
14.2	10.5	10.6	3.3	3.8	משכורות והוצאות נלוות
29.3	19.8	21.9	5.5	10.0	אחזקה ופחת בניינים וציוד
115.9	83.2	90.5	26.6	35.5	הוצאות אחרות
48.4	39.6	54.1	14.8	21.1	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
18.0	15.4	20.0	6.6	7.3	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
30.4	24.2	34.1	8.2	13.8	הפרשה למסים על הרווח מפעולות
					רגילות
					רווח נקי
19.62	15.65	22.09	5.32	8.97	<u>רווח למניה: בשקלים חדשים</u>
					רווח נקי למניה בת 1 ש"ח ע.נ.
1,547,428	1,547,428	1,547,428	1,547,428	1,547,428	מספר המניות ששימשו לחישוב

(1) ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30.9.2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ר' ביאור 2.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

**תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011**

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

סה"כ	עודפים	פרמיה על מניות	הון המניות הנפרע וקרנות הון*
1,127.9	605.9	160.1	361.9
13.8	13.8	-	-
<u>1,141.7</u>	<u>619.7</u>	<u>160.1</u>	<u>361.9</u>
1,106.1	584.1	160.1	361.9
8.2	8.2	-	-
<u>1,114.3</u>	<u>592.3</u>	<u>160.1</u>	<u>361.9</u>
1,120.5	598.5	160.1	361.9
(12.9)	(12.9)	-	-
34.1	34.1	-	-
<u>1,141.7</u>	<u>619.7</u>	<u>160.1</u>	<u>361.9</u>
1,090.1	568.1	160.1	361.9
24.2	24.2	-	-
<u>1,114.3</u>	<u>592.3</u>	<u>160.1</u>	<u>361.9</u>
1,090.1	568.1	160.1	361.9
30.4	30.4	-	-
<u>1,120.5</u>	<u>598.5</u>	<u>160.1</u>	<u>361.9</u>

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2011
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2010
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2011 (מבוקר)
השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2010 (מבוקר)
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2010
רווח נקי בשנת החשבון
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

* כולל קרנות הון שנוצרו לפני יום 31 במרס 1986.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(1) ר' ביאור (1)(ג) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

**תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011**

סכומים מדווחים

(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2010	2010	2011	2010	2011
מבוקר	בלתי מבוקר			

30.4	24.2	34.1	8.2	13.8
3.4	4.4	(10.1)	5.3	(11.9)
4.4	3.4	2.9	1.0	1.2
12.3	4.1	18.5	10.0	(12.5)
1.2	(7.3)	(1.5)	(9.7)	(4.2)
(1.0)	(0.3)	(16.7)	0.1	1.7
25.1	12.4	(15.4)	0.7	2.0
75.8	40.9	11.8	15.6	(9.9)

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות:
הפרשה להפסדי אשראי
פחת על בנינים וציוד
התאמות אחרות
שינויים בסעיפים מאזניים:
נכסים אחרים
מסים נדחים
התחייבויות אחרות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

(4,056.7)	(3,061.7)	(2,731.7)	(1,099.5)	(838.3)
2,492.5	1,821.8	1,941.1	595.6	634.8
19.4	19.4	20.3	-	-
(1.6)	(1.9)	(2.3)	(0.3)	(0.2)
(1,546.4)	(1,222.4)	(772.6)	(504.2)	(203.7)

תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים:

מתן אשראי לציבור (1)
גביה מתוך אשראי לציבור (2)
משיכת פיקדונות מבנקים
רכישת בנינים וציוד
מזומנים נטו (ששימשו) לפעילות בנכסים

92.3	60.5	57.6	15.7	20.3
(268.6)	(203.8)	(179.3)	(79.2)	(70.8)
3,503.0	2,643.5	2,625.2	1,167.7	1,041.4
(2,081.4)	(1,634.0)	(1,749.4)	(532.5)	(679.0)
-	-	-	-	-
(4.2)	(3.6)	(1.8)	(0.5)	(0.6)
(19.4)	(19.4)	(20.3)	-	-
1,221.7	843.2	732.0	571.2	311.3
(248.9)	(338.3)	(28.8)	82.6	97.7
446.3	446.3	197.4	25.4	70.9
197.4	108.0	168.6	108.0	168.6
2.7	2.0	0.9	0.2	0.1
2.6	1.6	1.0	1.4	0.2
270.4	198.0	177.9	66.2	54.4

תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות:

קבלת פיקדונות מהציבור
החזרת פיקדונות לציבור
קבלת פיקדונות מבנקים
החזרת פיקדונות לבנקים
קבלת פיקדונות מהממשלה (1)
החזרת פיקדונות לממשלה (2)
פירעון כתבי התחייבות נדחים
מזומנים נטו שנבעו מפעילות בהתחייבויות
גידול (קטון) במזומנים
יתרת מזומנים לתחילת התקופה
יתרת מזומנים לסוף התקופה
(1) לא כולל:
פיקדונות לפי מידת הגבייה והאשראי שניתן מהם
הלוואות עומדות
(2) לא כולל פיקדונות לפי מידת הגבייה
והאשראי שניתן מהם

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים:

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2011 נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי.
- (2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010 והביאורים המצורפים אליהם.

ב. מיזוג

ביום 23 בנובמבר 2011 אישרו הדירקטוריונים של הבנק ושל חברת האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ("בנק דיסקונט"), מיזוג של הבנק עם ולתוך בנק דיסקונט ("המיזוג" או "עסקת המיזוג"). עיקרי התנאים בהסכם המיזוג מפורטים בדוח המיזוג שפרסם בנק דיסקונט ביום 24 בנובמבר 2011. בשלב זה אין כל וודאות כי עסקת המיזוג תצא אל הפועל, שכן היא מותנית בתנאים מתלים ובכללם: קבלת אישור בכתב מאת המפקח על הבנקים לביצוע המיזוג, ככל שנדרש אישור כאמור; קבלת אישור ממס הכנסה להיות המיזוג פטור בהתאם להוראות פרק ה'2 לפקודה; קבלת אישורים מצדדים שלישיים, לפי נסיבות העניין, אם וככל שידרשו על פי כל הסכם שבנק דיסקונט ו/או בדמ"ש הינם צד לו, כמו גם קבלת אישורים נוספים, ככל שדרושים על פי דין; התקיימות כל התנאים למיזוג בהתאם להוראות הפרק הראשון לחלק השמיני של חוק החברות; וקבלת הודעה מבנק דיסקונט כי הושלמו הליכי המחשוב הנדרשים לתפעול הבנק הממוזג. ככל שיושלם המיזוג ייכנס בנק דיסקונט בנעלי בנק דיסקונט למשכנתאות ויישא במלוא התחייבויותיו.

ג. נכסים והתחייבויות צמודים :

להלן פרטים על מזדי המחירים לצרכן, שערי החליפין של הדולר של ארה"ב ושיעורי השינוי, בתקופות החשבון:

31.12.2010	30.9.2010	30.9.2011			
113.1	112.4	116.2	מדד המחירים לצרכן בנקודות (מדד ידוע)		
113.5	112.7	116.0	מדד המחירים לצרכן בנקודות (מדד בגין)		
3.549	3.665	3.712	דולר של ארה"ב (ב-ש ל-1 דולר)		
4.738	4.987	5.044	אירו (ב-ש ל-1 אירו)		
לשנה שהסתיימה ביום	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום		
31.12.2010	30.9.2010	30.9.2011	30.9.2010	30.9.2011	
		%			
2.3	1.62	2.75	1.23	0.58	מדד המחירים לצרכן (מדד ידוע)
2.7	1.90	2.17	1.23	-	מדד המחירים לצרכן (מדד בגין)
(5.99)	(2.91)	4.59	(5.42)	8.70	דולר של ארה"ב
(12.93)	(8.36)	6.45	4.81	2.01	אירו

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים:

(1) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים

ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים, על פיו אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, המטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי. בנוסף, בחודש יולי 2010 פורסם נוסח משולב של הוראות הדיווח לציבור במסגרתו עודכנו ההוראות לאימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים שאומצו במסגרת החוזר מיום 31 בדצמבר 2009 וכן לאימוץ קבוצה נוספת של תקני דיווח כספי בינלאומיים. יצוין כי ישנם תקני דיווח כספי בינלאומיים נוספים, המטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, שטרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור. בהתאם לנוסח המשולב של ההוראה אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושאים המפורטים להלן:

1. IAS 8, בנושא "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות";
2. IAS 10, בנושא "אירועים לאחר תאריך המאזן";
3. IAS 16, בנושא "רכוש קבוע";
4. IAS 17, בנושא "חכירות";
5. IAS 20, בנושא "הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי";
6. IAS 21, בנושא "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ";
7. IAS 27 (2008), בנושא "דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים";
8. IAS 28, בנושא, "השקעות בחברות כלולות";
9. IAS 29, בנושא, "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות";
10. IAS 31, בנושא, "זכויות בעסקאות משותפות";
11. IAS 33, בנושא, "רווח למניה";
12. IAS 34, בנושא, "דיווח כספי לתקופות ביניים";
13. IAS 36, בנושא, "ירידת ערך נכסים";
14. IAS 38, בנושא, "נכסים בלתי מוחשיים";
15. IAS 40, בנושא, "נדל"ן להשקעה";
16. IFRS 2, בנושא, "תשלום מבוסס מניות";
17. IFRS 3 (2008), בנושא, "צירופי עסקים";
18. IFRS 5, בנושא, "נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו".

תקני דיווח כספי בינלאומיים המפורטים לעיל ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסים אליהם יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח. גישה זו נועדה לספק רמת ודאות גבוהה יותר בדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, תוך שמירה על רמה גבוהה של עקביות בדיווחים של תאגידים בנקאיים;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על אותם נושאים;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן האחר וההנחיות המתייחסות של הפיקוח על הבנקים;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

בעקרונות לאימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים שנקבעו בחוזר הובהר כי בכל נושא מהותי הקשור לדיווח כספי, ובפרט בכל מקום שבו נדרשות הבהרות לגבי ההפניות והעמדות בהוראות הדיווח לציבור בנושא התקנים הבינלאומיים, יש לפנות לפיקוח על הבנקים. כמו כן, במקומות שבהם התקן הבינלאומי אינו שונה מהותית מכללי החשבונאות שחלו קודם לכן, יש לבחון האם ניתן להצדיק החלטה לפיה ראוי לשנות את הטיפול החשבונאי בשל יישום התקן הבינלאומי בלבד.

תאגידים בנקאיים יישמו את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים המפורטים לעיל, ואת הפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRS) שמתייחסות ליישום תקנים אלה, החל מיום 1 בינואר 2011 ואילך. בעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי לפי הוראות החוזר, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך):

(1) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים (המשך):

מיום 1 בינואר 2011 ואילך תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר, בהתאם למועד התחילה והוראות המעבר שייקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, בהתאם לעקרונות האימוץ שפורטו בחוזר ובהתאם להבהרות של הפיקוח על הבנקים. בהוראות המעבר לאימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים שנקבעו בחוזר, צוין כי עם יישום תקן דיווח כספי בינלאומי בנושא מסוים, במידה ולפי הוראות המעבר של התקן נדרש ליישמו על עסקאות קיימות, תאגיד בנקאי יבדוק מהו הטיפול החשבונאי המתאים בהתאם לתקן בכל העסקאות הקיימות המטופלות לפי תקן זה. במצבים שבהם תאגיד בנקאי הגיע למסקנה לפיה ראוי לשנות באופן מהותי טיפול חשבונאי שיישם בעבר לגבי נושא מסוים, עליו לבחון היטב האם מתקיימים התנאים המצדיקים שינוי בטיפול החשבונאי או האם נדרש לטפל בשינוי כתיקון של טעות. יש לפנות לפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית במקרה של ספק, ובכל מקרה שבו הוחלט על תיקון של טעות.

כיוון שאימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים נעשה במהלך דו-שלבי, התאגידים הבנקאיים בישראל אינם יכולים לאמץ את תקן דיווח כספי בינלאומי 1 (להלן: "תקן 1"), שענינו "אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומי", על ההקלות שניתנו בו.

הבנק מיישם את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. כתוצאה מיישום לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

החל מיום 1.1.11 מיושמת הוראת המפקח בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה המקורית"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאיים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:

- על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני המסלולים הבאים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית", כמפורט להלן:
- "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית הינה 1 מיליון ₪ או יותר וכן בגין חובות אחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהוונים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי;
- "הפרשה קבוצתית" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדירור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו בעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.
- הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, ובהם:
- "סיכון אשראי נחות" (substandard) - מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה אם לא יתוקנו הליקויים;
- "חוב פגום" - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".
- על פי ההוראה יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ועל יתרות בחשבונות עובר ושב הנמצאים בחריגה, שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4 (ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325.
- על פי ההוראה נאסר על התאגידים לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב) על בסיס צבירה בגין חובות פגומים;
- "סיכון אשראי בסיווג שלילי" (classified) - המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכונים אשראי) בעייתיים הכוללת את כל האשראים שסווגו כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך):

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך):

- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בהוראה כי:
- יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד, שהותרו כנס, אינה מוצדקת;
- יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות, שזוהה כסכום שאינו בר גביה;
- אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב, שנערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי, אלא אם צפויים אירועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחיה זו לא תמשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.
- לגבי חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:
- חובות בפיגור המובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים, יימחקו חשבונאית, אם תקופת הפיגור עולה על 150 יום;
- בחובות המובטחים בביטחון דירת מגורים יש לקבל הערכת שווי מעודכנת ולמחוק את חלק החוב העודף על שווי הביטחון, אם תקופת הפיגור עולה על 180 יום;
- חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידים שניתן לגביהם צו פירוק, יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס או הפירוק, לפי העניין.
- הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים ונקבעו כללים לעריכת נהלים, תיעוד ובקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים לזיהוי, מדידה ודיווח של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם.
- ההנחיות הכלולות בהוראה המקורית מיום 31 בדצמבר 2007 אמורות היו להיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך (ר' להלן). בנוסף, כוללת ההוראה הוראות מעבר, שיחולו בעת יישומה לראשונה של ההוראה. בהמשך להוראה המקורית, פרסם המפקח על הבנקים, ביום 18 בפברואר 2010, עדכון להוראה המקורית אשר כולל, בין היתר, הרחבה של דרישות הגילוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010.
- להלן עיקרי השינויים והתוספות בהוראה המתוקנת:
- יישום ההוראה יידחה ליום 1 בינואר 2011 (במקום 1 בינואר 2010 בהוראה המקורית);
- הורחבו דרישות הדיווח בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010, ובכלל זה:
- דרישה לכלול בדוחות הכספיים ביאור פרופורמה שיתייחס להשפעת ההוראה על סעיפים מאזניים עיקריים בהנחה שההוראה הייתה מיושמת ביום 31 בדצמבר 2010;
- דרישה לכלול בדוח הדירקטוריון דיון בהשפעת ההוראה על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות הכספיים ועל איכות האשראי, אילו ההוראה הייתה מיושמת במועד זה;
- הובהר כי בכל מקום בו בדוח הדירקטוריון תובא התייחסות ליתרות ליום 31 בדצמבר 2010, שתושפענה מיישום ההוראה, תינתן התייחסות גם לנתוני הפרופורמה הרלוונטיים;
- הובהר הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2011, בדבר ההשפעה של האימוץ לראשונה של ההוראה החדשה;
- נוספה הוראת שעה, שתיושם בשנים 2011-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), אשר קובעת את אופן חישוב ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בהתייחס לסעיף אשראי לציבור. על פי הוראת השעה, שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בתקופת המעבר בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים להפסדי אשראי (הכוללים הפרשות לריבית בגין חובות שאינם נושאי הכנסה), בשנים 2008, 2009 ו-2010 - בפילוח לפי ענפי משק (כהגדרתם בהוראת דיווח לפיקוח 831 בדבר "דוח רבעוני על חלוקת סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק"), תוך הפרדה בין שיעור ההפרשות מיתרת החובות הבעייתיים הממוצעת ובין שיעור ההפרשות מיתרת החובות הממוצעת הכוללת.
- תאגיד בנקאי שיישם את הכללים למדידת הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, כמוגדר בהוראת השעה, אינו נדרש לשמר בספריו הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת להפסדי אשראי, שעריכתה נדרשת מכח הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, בתנאי שסכום ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מכל מועד בתקופת המעבר, לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לאותו מועד, המחושבת בהתאם לכללים שבהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 ברוטו ממס.
- בוצעו תיקונים בהוראה בהתאמה לתיקונים שבוצעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 בדבר "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב" (ר' להלן) ובעיקרם ביטול יתרות בחשבונות חח"ד או עו"ש עם חיוב בריבית חריגה ובעמלות טיפול מיוחדות מהגדרת "חובות פגומים".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך):

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך):

- ביום 18 בפברואר 2010 פורסמו תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין בעקבות השינוי בהוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים. עיקרי התיקונים:
- בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 בדבר "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב", יבוטלו סעיפים מסוימים אשר נוגעים להיבטים חשבונאיים של סיווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, ולהכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
 - בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 בדבר "הפרשה נוספת להפסדי אשראי" תוקנה ההתייחסות למאפיין סיכון "חובות בעייתיים" תוך התאמה להגדרות ולמונחים הכלולים בהוראה "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מאפיין הסיכון שונה ל"סיכון אשראי בסיווג שלילי וסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת" ותחתיו הוגדרו שלושה סוגי סיכון אשראי (בהשוואה לארבעה לפני התיקון): "סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", "סיכון אשראי נחות" ו-"סיכון אשראי פגום". כמו כן, שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים עודכנו והיו כלהלן:
 - סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%
 - סיכון אשראי "נחות" - 2%
 - סיכון אשראי "פגום" - 4%
 - בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון" הובהר חישוב נכסי הסיכון המאזניים והחוץ מאזניים כך שיהיו לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, הפרשות פרטניות וקבוצתיות ובתוספת ההפרשה הכללית להפסדי אשראי הנכללת בהון המשני.
- יישום ההוראה חייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע. בכל הקשור לבנק אשר מיישם את שיטת עומק הפיגור בהלוואות לדיור ואחרות, ההוראה אימצה את חוזר המפקח מיום 1.1.2006, בנושא הפרשות לפי עומק פיגור.
- החל מיום 1.1.11 כל ההלוואות לדיור ההפרשה בגין תיערך לפי עומק הפיגור, כ- 95% מיתרת האשראי של הבנק, למעט סך של כ-8.3 מיליון ₪ בגין הלוואות לדיור אחרות ליום 30.9.2011 (ליום 31.12.2010 - 5 מיליון ₪).
- להלן ביאור פרפורמה העוסק בהשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות הכספיים ליום 31.12.10 אילו הוראות אלה היו מיושמות ביום זה. לפרטים נוספים בדבר השינויים ר' ביאור 2 בדוחות הכספיים.

לוח 1 – סיכום ההשפעה על העודפים ליום 31.12.2010

31.12.2010	
598.5	יתרת עודפים ליום 31.12.2010 שנכללה בדוחות הכספיים
(12.9)	השפעה מצטברת נטו ממס מיישום לראשונה של ההוראות החדשות ליום 31.12.2010
	מזה:
(9.6)	השינוי בהפרשה להפסדי אשראי
(11.8)	השינוי בהפרשה להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
8.5	השפעת המס המתייחסת
585.6	יתרת העודפים ליום 31.12.2010 לפי ההוראות החדשות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. **יישום לראשונה של תקני חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך):**

(2) **הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך):**

לוח 2 – ההשפעה על האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי) ליום 31.12.2010

31.12.2010	יתרת האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות לחובות מסופקים) ליום 31.12.2010
17,617.0	שנכללה בדוחות הכספיים
	השפעת יישום לראשונה ליום 31.12.2010 של ההוראות החדשות
(287.2)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 31.12.2010
* (21.4)	שינויים אחרים ביתרת האשראי לציבור ליום 31.12.2010
17,308.4	יתרת האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות לחובות מסופקים) ליום 31.12.2010 לפי ההוראות החדשות

לוח 3 – ההשפעה על יתרת נכסים אחרים בגין מיסים נדחים לקבל נטו ליום 31.12.2010

31.12.2010	יתרת נכסים אחרים בגין מיסים נדחים לקבל נטו ליום 31.12.2010 שנכללה בדוחות הכספיים
5.2	השפעת יישום לראשונה ליום 31.12.2010 של ההוראות החדשות
* 8.5	יתרת נכסים אחרים בגין מיסים נדחים לקבל נטו ליום 31.12.2010 לפי ההוראות החדשות
13.7	

* ר' גם הערת שוליים 5 בביאור 2 בדבר ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בהלוואות לדיר.

3) מדידת שווי הוגן וחלופת שווי הוגן

כללי

בחודש דצמבר 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המאמץ את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן 157 בדבר מדידת שווי הוגן (SFAS 157 – Fair Value Measurements) (להלן: תקן 157) ובתקן 159 (SFAS 159 – The Fair Value Option For Financial Assets and Financial Liabilities) (להלן: תקן 159) הדנים בין היתר בנושאים הבאים:

א. הגדרת שווי הוגן, יישום טכניקות הערכת שווי לגבי נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות (תקן 157).

ב. יישום חלופת שווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מסוימים (תקן 159).

תקן 157 – מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. שווי הוגן אינו כולל עלויות עסקה והוא עשוי להיות שונה ממחיר העסקה אם מתקיים אחד מבין ארבעת התנאים הבאים:

א. העסקה היא בין צדדים קשורים.

ב. העסקה מתבצעת תחת לחץ או שהמוכר מאולץ לקבל את המחיר בעסקה (כמו לדוגמא אם המוכר נמצא בקשיים פיננסיים).

ג. יחידת המדידה המייצגת את מחיר העסקה שונה מיחידת המדידה הנמדדת בשווי הוגן (כמו במקרים בהם הנכס או התחייבות הם רק אחד מהמרכיבים בעסקה)

ד. השוק בו מבוצעת העסקה שונה מהשוק בו הבנק עשוי למכור את הנכס או להעביר את התחייבות.

טכניקות להערכת שווי

יש למדוד נכס או התחייבות בשווי הוגן בהסתמך על אחד מבין שלוש השיטות כמפורט להלן:

א. גישת השוק – גישת השוק משתמשת במחירים ובמידע רלבנטי אחר שמקורו בעסקאות שוק שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות זהים או בני השוואה.

ב. גישת ההכנסה – גישת ההכנסה משתמשת בטכניקות הערכת שווי כדי להמיר סכומים עתידיים (לדוגמא תזרימי מזומנים או רווחים) לסכום נוכחי יחיד (מהוון). שיטות הערכה אלו כוללות מדידה בערך נוכחי או מודלים לתמחור אופציות (בינומי, בלק שולס) המבוססים על שיטות אלו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך):

(3) מדידת שווי הוגן וחלופת שווי הוגן (המשך):

ג. גישת העלות – גישת העלות מבוססת על הסכום שהיה נדרש כיום על מנת להחליף את קיבולת השירות של הנכס. מנקודת מבט של מוכר, המחיר שהיה מתקבל עבור נכס נקבע בהתבסס על העלות של קונה כדי לרכוש או לבנות נכס חלופי בעל תועלת ברת השוואה לאחר שהותאם בגין התיישנות. טכניקות הערכת שווי המתאימות לאור הנסיבות ושעבורם יש מספיק נתונים זמינים ישמשו למדידת שווי הוגן. אם משתמשים במספר טכניקות להערכת שווי כדי למדוד שווי הוגן, התוצאות יוערכו וישוקללו תוך הבאה בחשבון של מידת הסבירות של הטווח הנגזר מתוצאות אלה, והשווי ההוגן שיימדד יהיה נקודה בתוך הטווח המהווה את האומדן הטוב ביותר לאור הנסיבות.

מדרג שווי הוגן

על מנת להגדיל את העקביות וההשוואתיות במדידת שווי הוגן והגילוי הקשור, מדרג שווי הוגן קובע לפי סדר עדיפות את הנתונים בהם משתמשות טכניקות הערכת שווי המשמשות למדידת שווי הוגן לשלוש רמות כלליות כאשר הוא נותן את העדיפות הגבוהה ביותר למחירים מצוטטים (רמה 1) ואת העדיפות הנמוכה ביותר לנתונים לא נצפים (רמה 3) כמפורט להלן:

נתוני רמה 1 מחירים מצוטטים בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים אשר לתאגיד המדווח יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.

נתוני רמה 2 נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות במישרין או בעקיפין אך אינם מהווים מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1, כגון, מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים, נתונים נצפים עבור נכס או התחייבות (כגון שיעורי ריבית ועקומי תשואה).

נתוני רמה 3 נתונים לא נצפים עבור נכס או התחייבות.

בתקן נקבעו דרישות גילוי נרחבות לגבי הפריטים והטכניקות ששימשו למדידת השווי ההוגן תוך הפרדה בין הפריטים הנמדדים בכל אחת מהרמות. כמו כן נכללו דרישות גילוי נרחבות לפריטים הנמדדים על בסיס נתוני רמה 3.

התקן יישום מכאן ולהבא למעט מספר חריגים המופרטים בהוראות המעבר. הוראות הגילוי מיושמות החל מהדוחות הרבעוניים של 2011. אין להציג את הגילויים החדשים בדוחות שהוצגו לפני יישום ההוראה (מספרי ההשוואה).

חלופת שווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות – תקן 159

תקן זה מתיר לתאגידים לבחור למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים שהוכרו (למעט חריגים כמפורט בחוזר) ופריטים מסוימים אחרים אשר בהתאם לתקני חשבונאות אחרים לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן.

בתקן נכללו הנחיות לגבי המועדים בהם ניתן לבחור בחלופת שווי הוגן לכל פריט כשיר. כמו כן נקבע כי ההחלטה האם לבחור בחלופת השווי ההוגן:

א. תיושם לכל מכשיר בנפרד

ב. אינה ניתנת לביטול

ג. תיושם לגבי המכשיר בכללותו ולא רק לגבי סיכונים מוגדרים, תזרימי מזומנים מוגדרים או לגבי חלקים של מכשיר זה.

בהוראות הדיווח לציבור הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר למדוד פריט כלשהוא לפי חלופת השווי ההוגן אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכת, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך תאגיד בנקאי לא יבחר למדוד לפי חלופת השווי ההוגן נכס כלשהוא שמתאים לסיווג של רמה 2 או רמה 3 במדרג שווי הוגן, או התחייבות כלשהיא, אלא אם קיבל לכך אישור מראש.

FAS 159 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. יישום באימוץ למפרע או יישום באימוץ מקודם אסורים. הוראות המעבר של המפקח על הבנקים מתייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה באופן הבא: יישום כל פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה: תאגיד בנקאי רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן עבור פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה. במקרים אלה, היתרות המאזניות של פריטים כשירים אלה יותאמו לשווי הוגן וההשפעה של המדידה מחדש הראשונה בשווי הוגן תיזקק כהתאמה בגין השפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. כמו כן, תאגיד בנקאי הבוחר בחלופת השווי ההוגן לפריטים הקיימים במועד התחילה, יכלול גילויים נרחבים כנדרש בחוזר בדוח הכספי השנתי ובדוח הכספי ביניים הראשון שלו לשנת 2011. בשלב זה, לא ניתן להעריך את מידת השפעת התקנים על הדוחות הכספיים של הבנק, אם בכלל.

הוראות הדיווח לציבור לגבי תקן 157 ותקן 159 אומצו החל מיום 1 בינואר 2011.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם:

(1) תקן חשבונאות מספר 29

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם למכתב, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים החל ביום 1 בינואר 2011, זאת למעט מספר תקני IFRS והתייחסויות נוספות בנושאים המפורטים להלן:

א. IAS 12, מסים על ההכנסה

ב. IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים

ג. IAS 23, עלויות אשראי

ד. IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור

כמו כן, טרם פורסמה הוראה סופית של הפיקוח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות עם בעלי שליטה, זאת גם לאור אי אימוץ תקן חשבונאות ישראלי 23 הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה במערכת הבנקאית.

ב-2 באוקטובר 2011 פורסמה טיוטת חוזר של הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התיקונים המפורטים בטיטה כאמור מטרתם להתאים את הוראות הדיווח לציבור לאימוץ תקני החשבונאות הבינלאומיים בנושאים שפורטו לעיל. צפוי כי ההוראות שנקבעו בהתאם לטיטת החוזר יחולו מיום 1.1.2012 ואילך.

בעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי, תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יפעלו בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקני הדיווח הכספי הבינלאומי הרלוונטיים, לרבות בדרך של תיקון למפרע של מספרי ההשוואה, ככל שהדבר נדרש, כמו גם ימשיכו ויעדכנו את הטיפול החשבונאי בנושאים להלן באופן שוטף ובכפוף למועד התחילה ולהוראות המעבר של תיקונים ושל פרסומים חדשים שיחולו.

(א) תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS12), בדבר מסים על ההכנסה

מטרת התקן היא לקבוע את הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה. ההכרה במיסים נדחים תתבצע בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך הדיווח הכספי לבין ערכם לצרכי מס, למעט חריגים הקיימים בתקן על פיהם לא יוכרו מסים נדחים בגין הפרשים זמניים. המסים הנדחים ימדדו בהתאם לשיעורי המס החזויים לחול בתקופה שבה ימומשו ההפרשים הזמניים, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לסוף תקופת המאזן. התחייבויות או נכסי מסים שוטפים בגין התקופה השוטפת ובגין תקופות קודמות ימדדו לפי הסכום שחזוי שישולם לרשויות המס/שיושב מרשויות המס, תוך שימוש בשיעורי המס ובחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לסוף תקופת המאזן. נכסי מסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. כאשר בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים הגדרת המונח צפוי (probable) תהיה בעקביות ליישום של המונח "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) במסגרת כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב לטיפול במסים על ההכנסה וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור בהקשר של נכסי מסים נדחים "כקרב לוודאי" (beyond any reasonable doubt).

כמו כן במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים יידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48 בדבר חוסר ודאות במסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. **השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך):**

(1) **תקן חשבונאות מספר 29 (המשך):**

(ב) **תקן חשבונאות בינלאומי 7 (IAS 7), בדבר דוח על תזרימי מזומנים**

התקן מספק מידע לגבי השינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים באמצעות דוח על תזרימי המזומנים המסווג תזרימי מזומנים במהלך התקופה מפעילויות שוטפות, מפעילויות השקעה ומפעילויות מימון. הדוח על תזרימי המזומנים יעשה תוך שימוש בשיטה העקיפה, ובהתבסס על הרווח לאחר מסים. יחד עם זאת, לא תהיה מניעה מתאגיד בנקאי להציג את תזרימי המזומנים מפעילויות שוטפות לפי השיטה הישירה.

תזרימי המזומנים יסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. במקביל נקבע אילו פעילויות ייחשבו כעיקריות לייצור הכנסות ובהתאמה אילו נכסים ואילו התחייבויות ייחשבו כשוטפים ואף יוצגו בנטו. תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות במטבע חוץ יירשמו במטבע הפעילות של התאגיד על ידי הכפלת הסכום במטבע חוץ בשער החליפין בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ בתאריך תזרים המזומנים. ההשפעה של שינויים בשער החליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ תוצג בנפרד מיתר השינוי במזומנים ושווי מזומנים. לתזרימי מזומנים מריבית ומדיבדנדים שנתקבלו או ששולמו וכן לתזרימי מזומנים הנובעים ממיסים על ההכנסה יינתן גילוי בנפרד. עוד נקבע כי עסקאות השקעה ומימון שאינן מחייבות את השימוש במזומנים ושווי מזומנים לא יכללו בדוח על תזרימי מזומנים ויינתן גילוי לעסקאות כאלה במקום אחר בדוחות הכספיים.

כמו כן הותאם דוח תזרימי לשינויים אחרים שחלו בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לאימוץ של תקני IFRS מסוימים כך שרכישה נוספת של מניות בחברת בת תיחשב כפעילות מימון ולא כפעילות השקעה. גם מתכונת הגילוי הורחבה, כך שבמקרה של רכישה או מימוש של חברת בת התאגיד הבנקאי יידרש לתת גילוי בין היתר, על התמורה ששולמה או שהתקבלה, וכן על הנכסים וההתחייבויות בהתאם לקבוצות עיקריות שנוספו או נגרעו.

(ג) **תקן חשבונאות בינלאומי 23 (IAS 23), בדבר עלויות אשראי**

התקן קובע כי על חברה להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל נכסים קבועים, נדל"ן להשקעה ומלאי הדורש פרק זמן ממושך כדי להביאו למצב מכירה. יחד עם זאת, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שיהווו.

(ד) **תקן חשבונאות בינלאומי 24 (IAS 24) בדבר גילויים בהקשר של צד קשור ותקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים),**

התש"ע-2010

התקן דן בדרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עיסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. כאשר צד קשור יוגדר כאדם או ישות הקשורה לישות המכילה דוחות כספיים (להלן, "הישות המדווחת"). כמו כן נדרש גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים ייחשבו כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליהן במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו. עם זאת, הגדרת תגמול תהיה בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע, 2010. מתכונת הדיווח של התאגידים הבנקאיים הותאמה על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנדרשים מכוח תקנות ניירות ערך התש"ע, 2010.

לעניין עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי - לאור העובדה שלא קיימת התייחסות לנושא זה במסגרת התקינה הבינלאומית התאגיד הבנקאי יידרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. במידה וגם שם לא תימצא התייחסות יידרש התאגיד הבנקאי ליישם את הכללים שנקבעו בתקן 23, ובפרט לעסקאות של העמדת הלוואות או גיוס פיקדונות בין חברות בתוך הקבוצה הבנקאית. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי את תקן חשבונאות מספר 23 בדבר "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבעל השליטה בה" (להלן, "תקן 23"). תקן 23 קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה יימדדו במועד העיסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנזקפה יזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן יקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא קרן הון מעיסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה. התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, כדלקמן-

- העברת נכס לישות מבעל שליטה או לחלופין העברת נכס מישות לבעל השליטה.
- נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלוואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בגין הוצאה, ויתור בעל השליטה על חוב שמגיע לו מהישות במלוואה או בחלקה.
- הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעיסקאות בין הישות לבעל השליטה בה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 – מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. **השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך):**

(1) **תקן חשבונאות מספר 29 (המשך):**

(ד) **תקן חשבונאות בינלאומי 24 (IAS 24) בדבר גילויים בהקשר של צד קשור ותקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים).**

התש"ע-2010 (המשך):

לפיכך, בוטל הטיפול שנקבע בהוראות הדיווח לציבור לעניין עסקאות עם בעל שליטה או עם חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. עם זאת הושארה על כנה ההנחיה בדבר התקשרות המשך בתמורה שונה. בנושאים בליבת העסק הבנקאי- יאומצו החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תיקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות (ה-convergence) בין גופי התקינה הבינלאומי והאמריקאי.

(2) עדכון מספר 2011-02 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי

בחודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא "קביעה על ידי נותן אשראי האם ארגון מחדש של חוב מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי". בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש, במסגרתו – מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב – הבנק העניק ויתור ללווה.

העדכון מספק הנחיות נוספות המבהירות מתי ייחשב ארגון מחדש של חוב כארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו הוענק על ידי נותן האשראי ויתור. בפרט, נכללו הבהרות בכל הקשור לאופן היישום של מבחן הויתור בריבית אפקטיבית. בנוסף, נכללו הנחיות לקביעה האם הוענק הויתור בארגון מחדש של חוב שבמסגרתו הריבית בחוזית בהתאם לתנאים החדשים גבוהה יותר מהריבית החוזית המקורית, אך עדיין נמוכה בהשוואה לריבית בשוק לגבי הלוואות בעלות מאפייני סיכון דומים ובהתחשב במכלול התנאים שנקבעו במסגרת הארגון מחדש. בנוסף, הובהר כי במצבים בהם לחייב לא קיימת אפשרות לגייס חוב בעל מאפייני סיכון דומים בתנאי שוק, יידרש הבנק לבחון את מכלול התנאים האחרים של הארגון מחדש לקביעה האם הוענק ויתור.

לצורך קביעה האם הלווה הינו בקשיים יידרש הבנק, בין היתר, להעריך האם צפוי שהלווה יקלע לארוע הכשל בעתיד הנראה לעין. במידה וארוע הכשל כאמור הינו צפוי (probable) על הבנק להסיק כי הלווה נמצא בקשיים פיננסיים. בנוסף, בהתאם לתקינה הקיימת, דחיה לא משמעותית בתשלומים לא מהווה ויתור. ה-ASU מספק רשימה של סממנים שעשויים להצביע על כך שהערכוב אינו מהותי, כגון: הסכום של התשלומים שאורגנו מחדש אינו מהותי ביחס ליתרת החוב שלא נפרעה או בחס לשווי הביטחון וכן הדחיה אינה מהותית ביחס לתדירות התשלומים (חודשית, רבעונית וכד'), מועד הפירעון החוזי המקורי והמח"מ הצפוי המקורי של החוב. בהתאם ל-ASU, נותן האשראי חייב להביא בחשבון השפעה מצטברת של ארגון חוב מחדש שבוצע בעבר בעת ביצוע הערכה האם הדחיה אינה מהותית. כמו כן, ה-ASU קובע שורה של דרישות גילוי לגבי פעולות ארגון מחדש של חוב בעייתי. הכללים שנקבעו ב-ASU יכנסו לתוקף לתקופות המתחילות לאחר 15 ביוני 2011 (כלומר, החל מיום 1 ביולי 2011). יישום מוקדם אפשרי.

שינויים באופן המדידה של הפרשה להפסדי אשראי ייושמו באופן של מכאן ולהבא (כלומר, מדידה של יתרות חוב שיוגדרו כחובות פגומים בעקבות היישום לראשונה של ה-ASU). עם זאת, דרישות הסיווג יחולו מיום 1 בינואר 2011. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, עדכון זה ייושם על ידי תאגידים בנקאיים החל ממועד תחולתו על הבנקים בארה"ב, למעט דרישות הגילוי, שלא יחולו בשלב זה. הבנק בוחן את השלכות היישום לראשונה של עדכון התקינה החשבונאית.

(3) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04, "מדידת שווי הוגן"

עדכון תקינה חשבונאית זה מעדכן את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (10)-FAS 157 (ASU 820). העדכונים שנכללו ב-ASU כוללים הבהרות של ה-FASB בנוגע לכוונותיו בדבר אופן היישום של כללי מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי הקיימות כיום, וכן עדכונים אשר קובעים עקרונות או דרישות ספציפיות בדבר מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי לגבי מדידות השווי ההוגן. בחוזר מיום 11 באוגוסט 2011, הבהיר המפקח על הבנקים כי התאגידים הבנקאיים נדרשים ליישם את ההבהרות שנכללו בעדכון התקינה האמור, מיום 1 בינואר 2012 ואילך, בדרך של "מכאן ולהבא". יישום מוקדם של ההבהרות אינו מותר.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל-31 בדצמבר 2010 (נתוני פרפורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. ההשפעה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה על הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים והתנועה ביתרת ההפרשה בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2011 הינה כדלקמן:

הפרשה להפסדי אשראי				
על בסיס קבוצתי *				
סה"כ	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
506.6	30.6 ⁴	201.6 ³	274.4 ²	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ¹ ליום 31.12.2010
				תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2011
(287.2)	(12.8)	-	(274.4)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011 **
				שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011
21.4	9.6	11.8	-	(נזקפו להון עצמי) **
14.7	14.7	-	-	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011 ⁵
(10.1)	0.9	(11.0)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(9.1)	(4.9)	(4.2)	-	מחיקות חשבונאיות
11.7	11.7	-	-	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
2.6	6.8	(4.2)	-	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	אחר (בגין רכישות / מכירת הלוואות, צירופי עסקים וכו')
248.0	49.8	198.2	-	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.9.2011

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

** כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי.

*** בהתאם להוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1.1.2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת להפסדי אשראי.

(1) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים".

(2) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה ספציפית אחרת".

(3) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה ספציפית לפי עומק הפיגור".

(4) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה נוספת".

(5) על פי הוראות המפקח על הבנקים יש להשוות בין ההפרשה הקבוצתית המחושבת לפי ההנחיות החדשות לאחר ניכוי השפעת המס לבין ההפרשה הכללית והנוספת שחושבה לפי ההוראה הישנה.

מאחר וליום 31.3.2011 ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הכללית והנוספת, נערכה התאמה שכללה גידול של 14.7 מיליון ₪ בהפרשה מיישום לראשונה ליום 1.1.2011 ובמקביל גידול במס הנדחה בסכום זהה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. האשראי לציבור

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח					
22.9	3.9	26.8	15.5	2.6	18.1
17,040.6	241.0	17,281.6	18,162.7	238.0	18,400.7
17,063.5	244.9	17,308.4	18,178.2	240.6	18,418.8
-	-	-	-	-	-

אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני*

אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי**

סך הכל אשראי לציבור

מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים

* לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני, ר' ביאור 2ב'.

** אשראי שההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק הפיגור לפי נספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי. ר' פירוט נוסף בביאור 2ג'.

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
במיליוני ש"ח					
22.9	3.9	26.8	15.5	2.6	18.1
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
22.9	3.9	26.8	15.5	2.6	18.1

אשראי לציבור פגום*

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של

90 ימים או יותר**

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של

30 ועד 89 ימים**

אשראי לציבור אחר שאינו פגום**

סה"כ אשראי לציבור שאינו פגום**

סה"כ אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצוין בסעיף קטן 4 להלן.

** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני

30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)	31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה) (מבוקר)
במיליוני ש"ח	
-	-
18.1	26.8
18.1	26.8
18.1	26.8
-	-
18.1	26.8

2. אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני

אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
סך הכל אשראי לציבור פגום

3. אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון
סך הכל אשראי לציבור פגום

4. אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי

30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)			31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה) (מבוקר)		
יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו	יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
18.1	2.6	15.5	26.8	3.9	22.9
18.1	2.6	15.5	26.8	3.9	22.9

שאינו צובר הכנסות ריבית
צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
צובר הכנסות ריבית
סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)

ליום 30.9.2011 וליום 31.12.2010 לבנק לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים, שלגביהם בוצע ארגון מחדש של אשראי בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני: (המשך)

מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

5.

לתשעה חודשים שהסתיימו	לשלושה חודשים שהסתיימו
ביום 30 בספטמבר 2011	ביום 30 בספטמבר 2011
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
במיליוני ₪	במיליוני ₪

22.1	18.2	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
0.7	0.1	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
0.7	0.1	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
0.7	0.1	* מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל:

1. הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314:

עומק הפיגור								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו***	בפיגור של יותר מ- 90 ימים					בפיגור של 30 ימים עד 90 ימים	
		סך הכל	מעל 3 חודשים	מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים	מעל 3 חודשים		
30 בספטמבר 2011								
(בלתי מבוקר)								
במיליוני ש"ח								
206.2	5.1	201.1	175.3	12.9	8.1	4.8	-	סכום הפיגור
85.1	-	85.1	82.7	1.0	0.9	0.5	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
703.5	20.5	450.6	188.3	57.9	80.5	123.9	232.4	יתרת חוב רשומה
198.2	10.3	187.9	146.8	28.3	11.7	1.1	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
505.3	10.2	262.7	41.5	29.6	68.8	122.8	232.4	יתרת חוב נטו
31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)								
(מבוקר)								
במיליוני ש"ח								
187.8	3.7	184.1	148.7	16.5	11.2	7.7	-	סכום הפיגור
79.7	-	79.7	69.4	4.6	3.5	2.2	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
784.0	18.3	501.2	209.4	59.7	110.7	121.4	264.5	יתרת חוב רשומה
213.4	8.5	204.9	153.2	33.2	15.8	2.7	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
570.6	9.8	296.3	56.2	26.5	94.9	118.7	264.5	יתרת חוב נטו

* בגין ריבית על סכומים שבפיגור, ליום 30.9.11 כולל סך של 9.1 מיליון ₪ הנובע מהפרשה לריבית בהלוואות שחושבו ספציפי קודם ליישום ההוראה (ליום 31.12.10 - 24.5 מיליון ₪).

** לא כולל יתרת ההפרשה לריבית. לא כולל הפרשה קבוצתית מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור. כולל יתרת הפרשה פרטנית מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור ר' ביאור 2ה'.

*** הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעון.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל: (המשך)

2. אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח					
39.8	6.5	46.3	36.4	5.6	42.0
-	-	-	-	-	-
4.6	0.4	5.0	4.6	0.3	4.9
684.1	1.4	685.5	623.5	7.0	630.5
728.5	8.3	736.8	664.5	12.9	677.4
15,741.5	19.3	15,760.8	16,992.9	26.9	17,019.8
16,470.0	27.6	16,497.6	17,657.4	39.8	17,697.2

אשראי לציבור פגום

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועוד 89 ימים

אשראי לציבור אחר שאינו פגום

סך הכל

אשראי לציבור לדירור תקין

סך הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011						
(בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי*						
סך הכל	הלוואות לדיור				לפי עומק הפיגור	
	קבלנים ואחרים		אחרת			
	(2)	(1)	(2)	(1)		
במיליוני ש"ח						
256.8	22.7	-	25.2	-	208.9	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
(11.9)	(3.8)	-	1.9	-	(10.0)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.1)	(0.4)	-	-	-	(0.7)	מחיקות חשבונאיות
4.2	4.2	-	-	-	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
3.1	3.8	-	-	-	(0.7)	מחיקות, נטו
-	-	-	-	-	-	אחר
248.0	22.7	-	27.1	-	198.2	יתרת הפרשה לסוף התקופה
<u>הרכב יתרת ההפרשה לסוף התקופה:</u>						
240.6	15.3	-	27.1	-	198.2	בגין אשראי לציבור
0.1	0.1	-	-	-	-	בגין חובות שאינם אשראי לציבור
7.3	7.3	-	-	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011						יתרת הפרשה לתחילת התקופה שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011 ⁽³⁾ סה"כ יתרת הפרשה לתחילת התקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות מחיקות, נטו אחר יתרת הפרשה לסוף התקופה
(בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי*						
סך הכל	הלוואות לדיור				לפי עומק הפיגור	
	קבלנים ואחרים		אחרת	במיליוני ש"ח		
	(2)	(1)	(2)		(1)	
240.8	22.7	-	4.7	-	213.4	
14.7	-	-	14.7	-	-	
255.5	22.7	-	19.4	-	213.4	
(10.1)	(6.8)	-	7.7	-	(11.0)	
(9.1)	(4.9)	-	-	-	(4.2)	
11.7	11.7	-	-	-	-	
2.6	6.8	-	-	-	(4.2)	
-	-	-	-	-	-	
248.0	22.7	-	27.1	-	198.2	

(1) חושבה על בסיס פרטני

(2) חושבה על בסיס קבוצתי

(3) על פי הוראות המפקח על הבנקים יש להשוות בין ההפרשה הקבוצתית המחושבת לפי ההנחיות החדשות לאחר ניכוי השפעת המס לבין ההפרשה הכללית והנוספת שחושבה לפי ההוראה הישנה.

מאחר וליום 31.3.2011 ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הכללית והנוספת, נערכה התאמה שכללה גידול של 14.7 מיליון ₪ בהפרשה מיישום לראשונה ליום 1.1.2011 ובמקביל גידול במס הנדחה בסכום זהה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. פרטים נוספים על ההלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2011						
(בלתי מבוקר)						
הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים			יתרת הפרשה להפסדי אשראי			
			אחרת**			
			לפי עומק הפיגור (2)	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	סך הכל
			יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור*	יתרת חוב רשומה (1) (3)	
במיליוני ש"ח						

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור

17,723.3	206.2	471.1	198.2	26.9	-	225.1
8.3	-	-	-	0.2	-	0.2
17,731.6	206.2	471.1	198.2	27.1	-	225.3

הלוואות לדיור אחרות** סך הכל

- מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 976.1 מיליוני ש"ח.
- כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 27.9 מיליוני ש"ח (הפרשה לפי עומק הפיגור בסך 198.2 מיליוני ש"ח, מזה: חושבה על בסיס קבוצתי בסך 170.3 מיליוני ש"ח וחושבה על בסיס פרטני בסך 27.9 מיליוני ש"ח).
- מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 10,502.0 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)						
(מבוקר)						
הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים			יתרת הפרשה להפסדי אשראי			
			אחרת**			
			לפי עומק הפיגור (2)	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	סך הכל
			יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור*	יתרת חוב רשומה (1) (3)	
במיליוני ש"ח						

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור

16,544.8	187.8	519.5	213.4	19.3	-	232.7
5.0	-	-	-	0.1	-	0.1
16,549.8	187.8	519.5	213.4	19.4	-	232.8

הלוואות לדיור אחרות** סך הכל

- מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 916.3 מיליוני ש"ח.
- כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 53.6 מיליוני ש"ח (הפרשה לפי עומק הפיגור בסך 213.4 מיליוני ש"ח, מזה: חושבה על בסיס קבוצתי בסך 159.8 מיליוני ש"ח וחושבה על בסיס פרטני בסך 53.6 מיליוני ש"ח).
- מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 9,282.0 מיליוני ש"ח.

* כולל ריבית על סכום הפיגור.
** בקבוצה זו נכללו הלוואות לדיור שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים או רבעוניים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 3 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. בנתוני מאוחד

<u>31.12.2010</u>	<u>30.9.2010</u>	<u>30.9.2011</u>
1,120.5	1,114.3	1,141.7
519.0	516.4	459.9
<u>1,639.5</u>	<u>1,630.7</u>	<u>1,601.6</u>
8,627.7	8,575.7	9,118.7
28.2	36.4	57.9
306.3	305.0	311.8
<u>8,962.2</u>	<u>8,917.1</u>	<u>9,488.4</u>
12.5%	12.5%	12.0%
18.3%	18.3%	16.9%
9.0%	9.0%	9.0%

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון רובד 1

הון רובד 2

סה"כ הון כולל

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי

סיכונים שוק

סיכון תפעולי

סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

<u>31.12.2010</u>	<u>30.9.2010</u>	<u>30.9.2011</u>
1,120.5	1,114.3	1,141.7
<u>1,120.5</u>	<u>1,114.3</u>	<u>1,141.7</u>
18.4	18.4	18.4
500.6	498.0	441.5
<u>519.0</u>	<u>516.4</u>	<u>459.9</u>

1. הון רובד 1

הון עצמי

סה"כ הון רובד 1

2. הון רובד 2

א. הון רובד 2 עליון

הפרשה כללית להפסדי אשראי

ב. הון רובד 2 תחתון

כתבי התחייבויות נדחים

סה"כ הון רובד 2

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 4 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה *

30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)

סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ **		מטבע ישראלי	
		צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
168.6	-	-	-	-	168.6
18,178.2	-	51.6	292.1	10,961.6	6,872.9
68.4	68.4	-	-	-	-
49.3	0.2	-	0.2	-	48.9
18,464.5	68.6	51.6	292.3	10,961.6	7,090.4
578.2	-	-	1.3	525.0	51.9
15,843.4	-	27.4	238.7	9,733.8	5,843.5
24.2	-	-	-	-	24.2
736.2	-	-	-	635.8	100.4
140.8	75.7	-	0.1	7.4	57.6
17,322.8	75.7	27.4	240.1	10,902.0	6,077.6
1,141.7	(7.1)	24.2	52.2	59.6	1,012.8
-	-	(4.1)	(31.0)	-	35.1
-	-	(8.3)	4.3	-	4.0
1,141.7	(7.1)	11.8	25.5	59.6	1,051.9
-	-	(8.3)	(108.1)	-	116.4
-	-	(22.7)	63.9	-	(41.2)

30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)

סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ **		מטבע ישראלי	
		צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
128.5	-	-	-	20.5	108.0
16,740.5	-	59.1	328.4	10,274.9	6,078.1
***68.7	68.7	-	-	-	-
***40.1	0.6	-	0.1	-	39.4
16,977.8	69.3	59.1	328.5	10,295.4	6,225.5
-	-	-	(1.0)	1.0	-
712.1	-	-	4.0	663.6	44.5
14,244.4	-	68.8	292.1	8,957.4	4,926.1
26.6	-	-	-	-	26.6
736.9	-	-	-	636.5	100.4
143.5	61.3	-	0.1	10.6	71.5
15,863.5	61.3	68.8	296.2	10,268.1	5,169.1
1,114.3	8.0	(9.7)	32.3	27.3	1,056.4
-	-	18.3	(66.8)	-	48.5
-	-	-	37.7	-	(37.7)
1,114.3	8.0	8.6	3.2	27.3	1,067.2
-	-	4.4	(113.4)	-	109.0
-	-	-	95.3	-	(95.3)

נכסים:

מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי לציבור, נטו
בניינים וציוד
נכסים אחרים
סך-הכל נכסים
התחייבויות:
פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך-הכל התחייבויות

ה פ ר ש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:

אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סה"כ כללי
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

נכסים:

מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי לציבור, נטו
בניינים וציוד
נכסים אחרים
סך-הכל נכסים
מזה: עסקאות גידור
התחייבויות:
פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך-הכל התחייבויות

ה פ ר ש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:

אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סה"כ כללי
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

נכסים:

* כולל השפעת עסקאות גידור.
** צמודי מטבע- חוץ.
*** סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 4 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה * (המשך)

31 בדצמבר 2010

סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע-חוץ **		מטבע ישראלי	
		צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
218.3	-	-	-	20.9	197.4
17,099.6	-	55.0	306.6	10,302.9	6,435.1
69.0	69.0	-	-	-	-
31.1	0.5	-	0.2	-	30.4
17,418.0	69.5	55.0	306.8	10,323.8	6,662.9
-	-	-	(1.0)	1.0	-
678.0	-	-	3.6	620.8	53.6
14,688.7	-	68.0	288.0	9,122.4	5,210.3
26.0	-	-	-	-	26.0
748.6	-	-	-	648.2	100.4
156.2	80.9	-	0.2	10.6	64.5
16,297.5	80.9	68.0	291.8	10,402.0	5,454.8
-	-	-	-	-	-
1,120.5	(11.4)	(13.0)	15.0	(78.2)	1,208.1
-	-	19.8	(53.0)	-	33.2
-	-	1.5	41.9	-	(43.4)
1,120.5	(11.4)	8.3	3.9	(78.2)	1,197.9
-	-	3.7	(122.5)	-	118.8
-	-	3.5	114.0	-	(117.5)

נכסים
מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי לציבור
בניינים וציוד
נכסים אחרים
סך-כל הנכסים
מזה - עסקאות גידור

התחייבויות:
פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך-כל ההתחייבויות
מזה - עסקאות גידור

הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים :
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סך כל כללי
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

* כולל השפעת עסקאות גידור.
** כולל צמודי מטבע-חוץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך):

(א) תביעה כספית (המשך)

עזבון התובע ממשיך בניהול התביעה. ביום 1.12.10 הוצא על ידי חב' איטונג בע"מ צו לניהול עזבון המנוח בהליכי פשט"ר ונתמנה מנהל מיוחד / נאמן לעניין זה. ביהמ"ש התיר לתובעים להגיש תצהיר עדות ראשית חלף תצהיר המנוח וכן התיר לבנק להגיש תצהיר עדות ראשית מטעמו בתגובה. התיק קבוע לקדם משפט נוסף ליום 4.12.2011. במסגרת התביעה שהגיש הבנק כנגד יחיד הלווה והערבים, הוגשה בקשה ע"י אלמנת המנוח בקשת רשות להתגונן, וניתנה, בהסכמה, רשות להתגונן. כמו-כן, ניתנה לבקשת הבנק אורכה להגשת בקשה לתיקון התביעה. עוד נקבע בדיון זה, כי לאחר החלטה בבקשה לתיקון כתב התביעה יאוחד תיק זה עם התביעה שהוגשה כנגד הבנק. ביום 15.8.11 הוגשה בקשת רשות לתיקון כתב התביעה. הוגשה תגובה מטעם הנתבעים. ביהמ"ש קבע כי יוגש תצהיר קצר מטעם הבנק לאימות העובדות ולאחריו יאושר תיקון כתב התביעה. הוגש תצהיר כנדרש. על הנתבעת להגיש כתב הגנה מתוקן.

(ב) תביעה כספית

ביום 31.12.2007 הוגשו שתי תביעות כנגד הבנק על ידי משרד עו"ד אשר נתנו שירותים משפטיים לבנק במשך שנים: האחת, תביעה אשר הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה העומדת על סכום של כ-8 מיליון ₪ בגין פיצויי פיטורין ופיצויי הלנת פיצויי פיטורין. בבסיס התביעה הטענה כי הבנק הפסיק את יחסי העבודה בין הצדדים באופן חד צדדי, לאחר 47 שנים, וזאת בלא מתן פיצויי פיטורין. בכתב התביעה טוענים התובעים כי היוו חלק אנטגרי, חיוני ובלתי נפרד מהמערכת הארגונית של הבנק וכי יש להכיר בזכותם לפיצויי פיטורין גם בהעדר יחסי עובד – מעביד קלאסיים. בד בבד עם הגשת תביעה זו הגישו התובעים תביעה נוספת בסכום של כ-4.5 מיליון ₪ כנגד הבנק לבית המשפט המחוזי בת"א. התביעה מתייחסת לתקופה שלאחר יום 01.01.2001, והתובעים מבקשים כי יפסק להם שכ"ט בגין טיפול משפטי בתיקי הבנק ופיצוי בגין הפרת הסכם. בנוסף, התובעים טוענים לזכאותם לשכר ראוי. ביום 11.3.08 הוגשו כתבי הגנה מטעם הבנק, בשתי התביעות לעיל. בעיקרו של דבר טוען הבנק בבית הדין לעבודה, כי לא התקיימו נסיבות של החלת סטאטוס "מעין עובד" ובהתאם כי התובעים אינם זכאים לסכום כלשהו. טענות הבנק בתביעה המתנהלת בבית המשפט המחוזי, הינן בתמצית, כי הבנק הביא את ההתקשרות לסיומה כדין בהתאם להסכם בין הצדדים; משרד עו"ד אינו זכאי לפיצוי בגין סיום התקשרות; הבנק לא הפר כל התחייבות חוזית כלפי התובעים – ולהפך, נהג על פי ההסכם וכי הסכומים שהגיעו לעו"ד בגין הטיפול בתיקים אשר הטיפול בהם טרם נסתיים סוכמו בין הבנק למשרד עו"ד ושולמו. הליך גישור בין הצדדים לא צלח. בית המשפט המחוזי אישר ביום 17.03.10 בקשה בהסכמה לעיכוב הליכים בתיק עד לקבלת פסק דין בהליך המתנהל בפני בית הדין לעבודה. ביום 19.12.10 ניתן פסק דין על ידי בית הדין לעבודה הדוחה את התביעה כנגד הבנק תוך חיוב התובעים בהוצאות. ביום 23.01.11 הגישו התובעים ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה. הצדדים הגישו סיכומי טענות והתיק קבוע ליום 31.05.12 להשלמת טיעונים בעל פה. ההליכים בבית המשפט המחוזי ממשיכים להיות מעוכבים עד להכרעה בבית הדין לעבודה וזאת מכוח החלטת בית המשפט המחוזי מיום 14.7.11.

(ג) בקשה לתובענה ייצוגית בנושא ביטוח

ביום 17 ביולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה לאשר הגשת תובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה האחרת") בסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים בשל גביית עמלות ביטוח חיים וביטוח מבנים של לווים. התובענה הוגשה נגד חמישה בנקים למשכנתאות אולם בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ אינו נמנה עליהם. ביום 2 בנובמבר 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ונגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות בקשר עם גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים ובטענה להסדר כובל בין הבנקים. הסכום הכולל הנתבע בתובענה הייצוגית הוא 500 מיליון ₪. אין בתביעה ייחוס נפרד לכל בנק. בבקשה האחרת, שהינה כאמור בנושא כמעט זהה, ניתנה כבר החלטה בבית המשפט המחוזי לפיה מחק את מרבית העילות עליהן נסמכו התובעים אך התיר לתובעים להמשיך ולתבוע סעד הצהרתי לפיו קיימו הבנקים למשכנתאות הסדר כובל בעניין הביטוחים. כל הצדדים ערערו על החלטה זו לבית המשפט העליון אשר טרם נתן החלטתו. משכך, החליטה השופטת הדנה בתיק זה, כי התיק ישמע רק לאחר שבית המשפט העליון ייתן החלטה עקרונית בנושאים שבמחלוקת, כפי שהועלו בערעור על ההחלטה בבקשה האחרת. ביום 12.07.11 פורסמה החלטה של בית המשפט המחוזי בת"א בעניין הבקשה האחרת, לפיה הגישו הצדדים לבית המשפט הסכם פשרה לאישורו וזה הורה לצדדים להגיב בטרם יאשר הפשרה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך):

(ד) בקשה לתובענה ייצוגית בנושא עמלת פירעון מוקדם

ביום 2.06.09 הוגשה תביעה כנגד הבנק בסכום של 25,296 ₪. לתביעה צורפה בקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית בסכום שלא יפחת מ- 75,000,000 ₪. התובעת ובעלה המנוח היו לווים של הבנק והמציאו לבנק פוליסת ביטוח חיים להבטחת סילוק ההלוואה במקרה של פטירה של אחד מהלווים. לאחר שהבעל נפטר שילמה חברת הביטוח את יתרת ההלוואה לרבות תשלום עמלת פירעון מוקדם. לטענת התובעת גביית העמלה מנוגדת לדין. לטענתה דין התביעה להתקבל בגין העילות הבאות: עילה חוזית, עשיית עושר ולא במשפט, אי מתן גילוי נאות והטעת לקוח. בבקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית מבקשת התובעת כי ביהמ"ש יורה לבנק להשיב עמלות פירעון מוקדם שנגבו בהלוואות בהן נפטר אחד מהלווים בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה הכולל נאמד על ידי התובעת בלא פחות מ- 75,000,000 ₪. הבנק הגיש תגובה לבקשה להכיר בתביעה כייצוגית והתובעים השיבו לתגובה. בתיק התקיימו דיונים מוקדמים ביום 3.03.10 וביום 6.04.10 בתומו הורה ביהמ"ש לצדדים לסכם טעמותיהם. הצדדים הגישו סיכומיהם וטרם ניתנה החלטה.

(ה) תביעה כספית (שכנגד)

בשנת 2007 הוגשה על ידי הבנק תביעה כנגד לווה וערביה לתשלום ייתרת חובם לבנק. ביום 24.08.09 הוגשה על ידי החברה הנתבעת תביעה שכנגד, כנגד הבנק וכנגד ב"כ הבנק דאז ע"ס כ- 11 מיליון ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית. לטענת הלווה נגרמו לה אבדן רווח ונזקים נוספים עקב כך שהבנק מינה לטענתם את בא כוחו לצורך השלמת הפרויקט תוך הפקעת סמכותם לגבי פרויקט זה. לטענת החברה מינוי ב"כ הבנק ומחדלי הבנק גרמו לאבדן הרווחים מהפרויקט ולחובות בהן נתונה החברה כלפי הבנק ואף הוביל להתמוטטותה של החברה. התובעת שכנגד טוענת בתביעתה שכנגד כי הבנק הפר כלפי החברה את הסכם הליווי. ביום 15.12.09 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. ההליכים המקדמיים בתיק החלו והוגשו על ידי הצדדים בקשות לשאלונים וגילוי מסמכים. הנתבעים והתובעים שכנגד הגישו בקשה למחיקת התביעה עקב התיישנות והעדר עילה, כן בקשו את מחיקת כתב ההגנה שכנגד של הבנק וכן הגישו בקשה לפיצול הדיון. הבנק הגיש את התנגדותו לבקשות. הבנק הגיש בקשה לחיוב התובעים בערובה להוצאות ומחיקת התביעה שכנגד עקב התיישנות. ביום 22.12.10 התקבלה ההחלטה המחייבת את התובעים בהפקדת ערובה בסך של 275,000 ש"ח תוך 45 יום כתנאי להמשך התביעה שאם לא כן הלה תידחה. ביהמ"ש קבע כי לאחר הפקדת הערובה כאמור ידון בשאר הבקשות שהוגשו. התובעים הפקידו הערובה לאחר קבלת ארכה. נתקבלה החלטה הדוחה את הבקשות ההדדיות לדחיית התביעות על הסף מחמת התיישנות. ביהמ"ש קבע כי נושא ההתיישנות יתברר במהלך שמיעת התיק. טרם התקבלה החלטה בבקשת התובעים שכנגד לפיצול הדיון בתיק. הוגשה בקשה ע"י ב"כ התובעים שכנגד להפסקת הייצוג בתיק. התובעים הודיעו על מינוי ב"כ חדש.

(ו) תובענה ייצוגית בנושא גביית פרמיית ביטוח

ביום 25.08.10 התקבלה בבנק תביעה אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א ובקשה להכיר בה כייצוגית על סכום של 7.5 מיליון ₪. המדובר בלווים אשר נטלו הלוואות זכאות לפיה קרן ההלוואה מוצמדת בשיעור 80% למדד. התובעים ביצעו ביטוח חיים באמצעות הבנק ולטענתם הבנק גבה פרמיית ביטוח כשהיא מוצמדת למדד בשיעור 100% ולא לפי תנאי ההלוואה. ביום 3.03.11 הבנק הגיש תגובתו. בין היתר טוען הבנק כי אין ולא צריך להיות קשר בין תנאי ההצמדה של כספי ההלוואה לתנאי ההצמדה של פרמיית הביטוח, וכי הבקשה חסרת עילה מכח הוראות הפיקוח על הבנקים ומכח חוק חוזה הביטוח, וכן שהתובעים לא פעלו להקטנת נזק לאור כך שידעו על אופן ההצמדה כבר לפני 7 שנים. ביום 12.05.11 הגיש התובע את תשובתו לתגובת הבנק במסגרתה חזר על הטענות שבבקשה. ביום 16.05.11 התקיים קדם משפט בתומו נקבע מועד לחקירת המצהירים ליום 4.10.11. סמוך למועד הדיון הגיש התובע בקשה להסתלקות מהתביעה וביום 2.10.11 ניתן פסק דין לפיו אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות וקבע כי סיכויי הזכיה של התובע נמוכים ולכן אין טעם לפעול לאיתור מבקש אחר. התביעה האישית נדחתה ללא צו להוצאות.

(ז) תובענה ייצוגית בנושא ביטול שעבודים

ביום 9.11.10 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בירושלים להכיר בתביעה כייצוגית. התובעים מבקשים מבית המשפט לקבוע כי הבנק עבר על סעיף 9א' לחוק הבנקאות שירות ללקוח, ועל נהלי בנק ישראל בנושא ביטול שיעבודים, ומבקשים לחייב את הבנק להסיר את כל השיעבודים הרשומים לטובתו בגין הלוואות שנפרעו, לחייב את הבנק לעגן בנהלים את חובתו להסרת שיעבודים כאמור, לחייב את הבנק שלא לרשום שיעבודים לתקופה העולה על שנתיים ממועד פירעון ההלוואה, ולחייב את הבנק על נזקים שונים שנגרמו לקבוצה התובעת בסך כולל של 9.6 מיליון ₪. לפי הטענה, סילקה התובעת הייצוגית את הלוואתה בבנק בשנת 2004 וגילתה בשנת 2010 (אגב מכירת הנכס) כי המשכון שנרשם להבטחת ההלוואה טרם נמחק. המשכון נמחק על ידה (בסיוע הבנק), רק בשנת 2010. לפי הטענה נגרם לתובעת נזק אישי בסך של 851 ₪, הכולל אגרת עיון, הוצאות שליחות, שכ"ט עו"ד, נזקים לא ממוניים ועוד. ביום 10.03.11 הוגשה תגובת הבנק לביהמ"ש במסגרתה טוען הבנק כי התובעת אינה עומדת בתנאים לאישור

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך):

(ז) תובענה ייצוגית בנושא ביטול שעבודים (המשך)

תביעה ייצוגית, התובעת טועה בהגדרת הקבוצות ומערבבת נתונים לרבות לגבי לווים שעילת תביעתם התיישנה ומתיימרת לייצג קבוצה אחרת אשר היא אינה נכללת במסגרתה. ביום 28.04.11 הוגשה תשובת התובעת לתגובת הבנק וכפרה בטענות הבנק. בדיון מקדמי שהתקיים ביום 16.06.11 הוחלט לאחד את התובענה עם ארבע תובענות ייצוגיות נוספות דומות המתנהלות מול בנקים אחרים. בא כח התובעת הגיש בקשה לצירוף תצהיר של לקוח נוסף של הבנק כתמיכה לבקשה. בדיון קדם משפט מיום 7.07.11 אפשר בית המשפט העברת ההליך לגישור והורה לבנק להגיב לבקשת צירוף תצהיר עד ליום 1.10.11. בהסכמת התובעים תגובה לבקשה לצירוף תצהיר של לקוח נוסף תוגש ככל שהליכי הגישור לא יצליחו. הליך הגישור החל ונקבעו ישיבות במעמד הצדדים.

(ח) תובענה ייצוגית עמלת פירעון מוקדם הלוואה מסחרית

ביום 24.02.11 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית בנושא גביית עמלת פירעון מוקדם בהלוואות מסחריות, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. המדובר בחברה אשר נטלה הלוואה לרכישת נכס מסחרי ובעת פירעון מוקדם של ההלוואה חויבה בעמלת פירעון מוקדם. לטענת התובעת חישב הבנק את עמלת פירעון מוקדם באופן שגוי הסותר את נהלי בנק ישראל ואת הוראות החוק. לטענת התובעת הפר הבנק חובות חקוקות, לא גילה באופן נאות את דרכי החישוב ללקוחותיו כנדרש על פי דין, התעשר על חשבון לקוחותיו שלא כדין, נהג שלא בתום לב ועוד. התובעת טוענת כי בדרך זו גבה הבנק שלא כדין סכומים של עשרות מיליוני ₪ בכל שנה. התובעת מבקשת לייצג את הלקוחות מהם גבה הבנק עמלת פירעון מוקדם בשבע השנים האחרונות, להורות על השבת העמלה שנגבתה מהם שלא כדין בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ועל פיצוי התובע הייצוגי וב"כ הקבוצה בהיקף כולל של 25% מהנזק הנתבע. הבנק הגיש תגובתו במסגרתה הבהיר מדוע שיטת חישוב העמלה תואמת את הוראות החוק ואינה נוטה רק לטובת הבנק. דיון מקדמי בתובענה התקיים ביום 10.07.11 במסגרתו הודיעה התובעת כי מוותרת על הטענה בדבר הטעיה שנקט הבנק כלפי לקוחותיו ועומדת על כל יתר טענותיה. נקבע דיון ליום 9.10.11 בו ישמעו סיוכמים בעל פה מטעם הצדדים. הצדדים הגישו בקשה מוסכמת לדחיית הדיון ליום 7.12.11.

(ט) תביעה כספית

ביום 17.4.2011 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בת"א תביעה כספית כנגד הבנק, אשר הועמדה לצרכי אגרה ע"ס של 16,500,000 ₪. התביעה הוגשה מטעם רוכשי דירות בפרויקט שניבנה ע"י חברת חפציבה אשר נטלו הלוואות מהבנק לשם רכישת 25 יחידות דיור. התובעים טוענים, כי עקב מעשי ו/או מחדלי הבנק, איבדו הם את זכויותיהם בדירות ונגרמו להם נזקים בהיקף של 23,750,000 ₪, המשקפים את שווי זכויותיהם בדירות. לחלופין, מבקשים התובעים כי על הבנק לשלם להם שווה ערך ערבויות חוק המכר, נשוא כספי ההלוואות שהועמדו בסך של 10,445,000 ₪. הבנק הגיש בקשה לסילוק על הסף בשל מעשה בית דין ובשל העובדה שאחד התובעים מצוי בהליכי פשט"ר ואינו יכול להגיש תביעה שלא באמצעות הנאמן שלו וכן בקשה לחיוב התובעים להפקיד ערובה להוצאות הבנק. הוגשו תגובות לשתי הבקשות וביום 13.9.2011 הגיש הבנק תשובות. טרם נתנה החלטה בבקשה לסילוק על הסף. בבקשה להפקדת ערובה נקבע כי על התובעים להפקיד סך של 75 אש"ח להבטחת הוצאות הבנק.

(י) תביעה כספית

ביום 28.11.2010 הוגשה לבית משפט המחוזי בתל אביב תביעה (מתוקנת) לצו הצהרתי, צו עשה וכן לסעד כספי כנגד הבנק. התביעה הועמדה לצרכי אגרה ע"ס של 11,000,000 ₪. לטענת התובעים הם זכאים לסעד כספי בגין עבודות שביצעו ושהבנק התחייב לתשלום תמורתן, להירשם כבעלים של דירות המשועבדות לבנק ולכספים שיתקבלו בגין ערבויות חוק מכר שהוציא הבנק בגין דירות אלו. לפיכך, טוענים התובעים כי הם זכאים הן לקבלת מכתבי החרגה מהבנק בגין שיעבודים שרושמים לטובתו על דירות, והן (במצטבר) לחילוט ערבויות חוק מכר שהוצאו בגין הדירות נשוא התביעה. ביום 3.5.2011 שולמה האגרה בגין התביעה. ביום 1.6.2011 הוגש כתב הגנה לכתב התביעה המתוקן. ביום 23.6.2011 התקיים דיון בבקשת התובעים לעיכוב ביצוע מימוש דירה יחידה שטרם מומשה. טרם נתנה החלטה בבקשה. התקבלה החלטה אשר קיבלה את בקשת הנתבעים לעיכוב ביצוע מימוש הדירה היחידה שטרם מומשה. במסגרת כתב ההגנה טען הבנק להתיישנות התביעה, למניעות ולהשתק, הכחיש את הסכמתו הנטענת למתן ערבות לעסקאות שבין התובעים לבין החברה הקבלנית, וטען כי התובעים טוענים למעשה לעסקאות פיקטיביות שביצעו תוך מתן קנוניה כנגד הבנק.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במיוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך):

להלן תביעות שאין באפשרות הנהלת הבנק להעריך את סיכוייהן:

(יא) בקשה לתובענה ייצוגית בנושא ביטוח

ביום 19 ביוני 2000 הגישו שניים מלווי הבנק בקשה לבית המשפט המחוזי לאשר תובענה כתובענה ייצוגית (להלן "בקשת האישור") נגד הבנק ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס") החברה בה היו מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה, כפי שהוערך על ידי התובעים, הינו כ- 105 מיליון ₪. בין היתר טוענים הלווים כי הבנק ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעלית המדד. הבנק והפניקס הגישו תגובה לבקשת האישור וטענו כי יש לדחות את בקשת האישור על הסף ולגופה מטעמים שפורטו בתגובה. התובעים מצידם הגישו תגובה לתגובת הבנק וחזרו על טענותיהם בבקשת האישור. ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות הנדונות במסגרת הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות אחרות (להלן: "הבקשה האחרת") ועל כן החליט בית המשפט לעכב את הדין בתובענה האמורה כנגד הבנק עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. בתיק התקיימו מספר קדמי משפטי והתיק הועבר לדין בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז (בית משפט מחוזי חדש שהוקם ואליו הועברו תביעות מבית המשפט המחוזי בתל אביב), אשר עיכב את הדין בתיק עד להכרעת בית המשפט העליון בעניין דומה. ביום 12.07.11 פורסמה החלטה של בית המשפט המחוזי בת"א בבקשה האחרת, לפיה הגישו הצדדים לבית המשפט הסכם פשרה לאישורו וזה הורה לצדדים להגיב בטרם יאשר הפשרה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6 - פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון במאוחד ובבנק

א. היקף הפעילות - חוזי מטבע חוץ

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגזרים

31/12/2010	30/09/2010	30/09/2011
6.2	6.2	-
6.2	6.2	-

חוזי אופציה אחרים:
אופציות שנקנו
סה"כ

ב. נגזרים אחרים

31/12/2010	30/09/2010	30/09/2011
325.9	332.7	199.0
327.2	346.4	274.2
653.1	679.1	473.2

חוזי אופציה אחרים:
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים

31/12/2010	30/09/2010	30/09/2011
41.0	46.3	22.0
33.7	31.2	13.4

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30/09/2011

בנקים	אחרים	סה"כ
-	22.0	22.0
-	27.4	27.4
-	49.4	49.4

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים*
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים**
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

30/09/2010

בנקים	אחרים	סה"כ
-	46.3	46.3
0.6	34.6	35.2
0.6	80.9	81.5

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים*
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים**
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

31/12/2010

בנקים	אחרים	סה"כ
-	41.0	41.0
0.6	32.7	33.3
0.6	73.7	74.3

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים*
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים**
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

* מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 22.0 מיליון ₪ (ליום 30.9.10 : 46.3 מיליון ₪ וליום 31.12.10 : 41.0 מיליון ₪).

** סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6 - פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון במאוחד ובבנק (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30/09/2011

סה"כ	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	חוזי מטבע חוץ סה"כ
473.2	366.3	28.8	56.6	21.5	
473.2	366.3	28.8	56.6	21.5	

30/09/2010

סה"כ	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	חוזי מטבע חוץ סה"כ
685.3	451.9	148.9	84.0	0.5	
685.3	451.9	148.9	84.0	0.5	

31/12/2010

סה"כ	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	חוזי מטבע חוץ סה"כ
659.3	432.8	121.5	44.0	61.0	
659.3	432.8	121.5	44.0	61.0	

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	יתרה במאזן			שווי הוגן	יתרה במאזן			שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סה"כ	(2)	(1)		סה"כ	(2)	(1)		סה"כ	(2)	(1)	
במיליוני ש"ח												
219.4	218.3	20.9	197.4	129.4	128.5	20.5	108.0	168.6	168.6	-	168.6	נכסים פיננסיים
17,546.1	17,099.7	10,622.6	6,477.1	17,331.0	16,740.5	10,622.5	6,118.0	18,174.5	18,178.3	11,269.0	6,909.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
8.5	8.5	-	8.5	15.5	15.5	-	15.5	16.5	16.5	-	16.5	אשראי לציבור, נטו
17,774.0	17,326.5	10,643.5	6,683.0	17,475.0	16,884.5	10,643.0	6,241.5	18,359.6	18,363.4	11,269.0	7,094.4	נכסים פיננסיים אחרים
סך כל הנכסים הפיננסיים												
התחייבויות פיננסיות												
741.8	678.0	606.8	71.2	785.5	712.1	644.8	67.3	622.6	578.2	511.4	66.8	פקדונות הציבור
14,974.8	14,688.7	9,406.8	5,281.9	14,689.7	14,244.4	9,266.0	4,978.4	15,756.8	15,843.4	9,909.5	5,933.9	פקדונות מבנקים
27.9	26.0	23.2	2.8	29.3	26.5	26.5	-	25.0	24.2	24.2	-	פקדונות הממשלה
804.0	748.6	748.6	-	796.8	736.9	736.9	-	769.7	736.2	736.2	-	כתבי התחייבות נדחים
64.7	64.7	-	64.7	57.5	57.5	-	57.5	57.8	57.8	-	57.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
16,613.2	16,206.0	10,785.4	5,420.6	16,358.8	15,777.4	10,674.2	5,103.2	17,231.9	17,239.8	11,181.3	6,058.5	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים												
	10.6	10.6			10.6	10.6			7.4	7.4		עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן), או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).
 (2) מכשירים פיננסיים אחרים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן שלהלן אינה בהכרח האינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. עוד יודגש כי בשל ההנחות והקירובים שננקטו בעת אומדן השווי ההוגן, אין הערכת השווי ההוגן המצורפת מהווה אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ותחת שיטות הערכה אחרות אפשר והיו מתקבלים ערכי שווי הוגן שונים באופן מהותי. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מהווים בשיעור ריבית מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות כלהלן – סוג אשראי, בסיסי ההצמדה תקופות לפירעון ובעייתיים ולא בעייתיים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הוונו לפי עקומי הריבית המשקפים את רמת הסיכון הממוצעת הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. ביתרות אשראי לתקופה קצרה (תקופה מקורית של עד שלושה חודשים), אומדן השווי ההוגן הינו בקירוב לשווי המאזני. חישוב השווי ההוגן כולל השפעה של פירעונות מוקדמים על כל תיק האשראי הכולל אופציה לפירעון מוקדם. הנחת שיעור פירעונות המוקדמים שנלקחה בחישוב הינה 8.54%. בהלוואות בריבית משתנה (פריים, ליבור, צמודי מדד) החישוב כולל את הפער בין המרווח הקיים בתיק האשראי וההתחייבויות לעומת המרווח שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם, לפי שיעור הריבית הגבוה המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח, בתוספת מרווח סיכון כמקובל בבנק. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. בחישוב השווי ההוגן הובאה בחשבון השפעה של פירעונות מוקדמים על תיק האשראי, באשר השפעתם אינה חד משמעית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח. פיקדונות במתווה דיסקונט – נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מהוונים בשיעור הריבית של מתן האשראי, כאמור לעיל, בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש, במסגרת המתווה.

חישוב השווי ההוגן כולל השפעה של פירעונות מוקדמים על כל תיק ההתחייבויות הכולל אופציה לפירעון מוקדם. הנחת שיעור פירעונות המוקדמים שנלקחה בחישוב הינה 8.54%.

בפיקדונות בריבית משתנה (פריים, ליבור, צמודי מדד) החישוב כולל את הפער בין המרווח הקיים בתיק האשראי וההתחייבויות לעומת המרווח שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים – השווי ההוגן מבטא את יתרת ההפרשה לחובות מסופקים הכוללת והנוספת בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזני.

מכשירים פיננסיים נגזרים משובצים בנכסים והתחייבויות – אומדני השווי ההוגן הוערכו לפי מודל מקובל.

ביאור 6ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2011 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
22.0	-	22.0	-
13.4	-	13.4	-

נכסים בגין מכשירים נגזרים:

חוזי אופציה אחרים שנקנו

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:

חוזי אופציה אחרים שנכתבו

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 7 - רוח מאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2010	2010	2011	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	
					א. בגין נכסים *
800.8	588.3	813.0	263.5	261.1	מאשראי לציבור
4.8	3.3	3.2	1.2	0.9	ממזומנים ופיקדונות בבנקים
805.6	591.6	816.2	264.7	262.0	סך כל
					ב. בגין התחייבויות *
(52.0)	(39.3)	(39.4)	(17.4)	(10.5)	על פיקדונות הציבור
(1.7)	(1.3)	(1.3)	(0.5)	(0.4)	על פיקדונות הממשלה
(637.6)	(472.0)	(672.7)	(213.9)	(217.6)	על פיקדונות מבנקים
(48.7)	(35.8)	(43.6)	(16.2)	(12.5)	על כתבי התחייבות נדחים
(740.0)	(548.4)	(757.0)	(248.0)	(241.0)	סך כל
					ג. בגין מכשירים נגזרים ופעילות גידור
2.1	10.0	1.4	4.7	0.8	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
					ד. אחר
0.2	0.2	-	-	-	עמלות מעסקי מימון
53.3	39.0	42.4	13.4	12.9	הכנסות מימון אחרות (1)
53.5	39.2	42.4	13.4	12.9	סך כל
121.2	92.4	103.0	34.8	34.7	סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי
(8.7)	(12.6)	(6.5)	(1.5)	(2.3)	מזה : הפרשי שער נטו
11.3	8.3	8.5	2.3	1.5	(1) מזה גביית ריבית מחובות בעיתיים

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחס הגידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 8 - מגזרי פעילות- מאוחד

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010					לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי הכנסות תפעוליות ואחרות סך הכנסות הפרשה להפסדי אשראי
בלתי מבוקר					בלתי מבוקר					
הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית דיור	סה"כ	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית דיור	סה"כ	
92.4	14.1	9.1	5.5	63.7	103.0	19.0	9.2	(1.3)	76.1	
34.8	2.0	1.1	-	31.7	31.5	2.0	1.2	-	28.3	
127.2	16.1	10.2	5.5	95.4	134.5	21.0	10.4	(1.3)	104.4	
4.4	(1.8)	(0.5)	(0.9)	7.6	(10.1)	1.2	(3.1)	(3.7)	(4.5)	
24.2	8.6	4.2	2.5	8.9	34.1	9.6	6.4	0.9	17.2	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010					לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011					רווח נקי
בלתי מבוקר					בלתי מבוקר					
הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית דיור	סה"כ	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית דיור	סה"כ	
34.8	4.8	3.7	2.5	23.8	34.7	6.7	1.8	(1.1)	27.3	
11.9	0.7	0.4	-	10.8	10.0	0.5	0.4	-	9.1	
46.7	5.5	4.1	2.5	34.6	44.7	7.2	2.2	(1.1)	36.4	
5.3	(0.6)	1.3	0.1	4.5	(11.9)	1.1	(2.5)	(1.4)	(9.1)	
8.2	3.0	0.9	1.0	3.3	13.8	2.7	2.3	-	8.8	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010										רווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי הכנסות תפעוליות ואחרות סך הכנסות הפרשה להפסדי אשראי
מבוקר										
סה"כ	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית דיור						
121.2	19.5	11.2	6.9	83.6						
46.5	3.6	1.8	-	41.1						
167.7	23.1	13.0	6.9	124.7						
3.4	(2.6)	0.4	(0.9)	6.5						
30.4	12.7	4.7	3.1	9.9						

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 9 - הסכם מסגרת עם החשב הכללי במשרד האוצר

החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים (שהוארכה לאחר מכן) בין הבנק לבין החשב הכללי במשרד האוצר בעניין מתן הלוואות ושירותים נוספים לזכאים.

על פי ההסכם בגין הלוואות חדשות שניתנו החל מיום 1 ביולי 2004 מקבל הבנק עמלת גביה בשיעור של עד 1.08% במקום שיעור של עד 2.47% (שהיה בהסכם הקודם).

ירידת שיעור העמלה, כאמור לעיל, גרמה לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מעמלת גביה. ההסכם בין הבנק עם האוצר למתן הלוואות לזכאים מעל 1,700 נקודות שעמד לפוג ביום 30 ביוני 2011, הוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2012.

בחודש פברואר 2008 האוצר הודיע לבנק כי בכוונתו לערוך מכרז חדש בנושא לגבי הלוואות לזכאים עד 1,700 נקודות והלוואות מקום עד 1,000 נקודות שיינתנו מכספי בנק. המכרז היה על שיעור המרווח שיקבל הבנק במסגרת ההסכם לביצוע הלוואות מכספי הבנק.

הבנק השתתף במכרז ובהתאם נחתם הסכם עם אגף החשב הכללי במשרד האוצר לביצוע הלוואות לזכאים, כאמור לעיל, מכספי בנק החל מיום 1.5.08. ההסכם עמד לפוג ביום 30 באפריל 2011 והוארך בשנה נוספת עד ליום 30 באפריל 2012.

להערכת הנהלת הבנק לא צפויה פגיעה מהותית בהכנסות הבנק בעתיד.

ביאור 10 - מערכת המחשב - פרויקט "שמים"

מיקור חוץ של מערכת המיחשוב של הבנק (לרבות פרויקט שמים)

הבנק התקשר עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובדל שרותי מחשוב ומנהלה בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, (בסעיף זה להלן ביחד: "בנק דיסקונט") למיקור חוץ של שרותי המחשוב הכולל את כל מערכות המיחשוב, לרבות פרויקט שמים, בחודש דצמבר 2008.

על פי ההסכם שנחתם הבנק יקבל מבנק דיסקונט, את מלוא השירותים המאפשרים ביצוע של כל סוגי העסקאות הבנקאיות עצמן וביצוע פעולות נלוות על פי דרישות הגורמים המפקחים והחוקים השונים החלים על הבנק. בשלב הראשון יינתנו השירותים תוך השענות על המערכות הנוכחיות של הבנק (להלן: "המערכות הקיימות"). בשלב השני השירות יינתן על בסיס מערכות המחשוב של בנק דיסקונט. השלמת המעבר לשימוש מלא במערכות דיסקונט תוכננה לחודש מרס 2011. במהלך תיקוף תוכנית העבודה לבחינת תאריך היעד יחד עם חברת האם, נדחה מועד המעבר לשימוש מלא לשנת 2012.

החל מיום 1.3.11 הבנק משלם לבנק דיסקונט לישראל בע"מ בגין הוצאות המיחשוב בהתאם להסכם מחודש דצמבר 2008. שלב ראשון של פרויקט שמים – פיתוח מערכת לתהליך העמדת ההלוואה הסתיים והושלמה הטמעת המערכת בכל הסניפים ובמחלקות הרלוונטיות במטה הבנק.

ביאור 11 – מתווה דיסקונט

מאז יולי 2007 פועל הבנק יחד עם חברת האם במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית ללקוחות חברת האם הזכאים. על פי המתווה קובעת חברת האם, בנק דיסקונט, את הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיקה להם אישור זכאות לקבלת תנאי ריבית המתווה.

הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע בנק דיסקונט (נכון ליום 30 בספטמבר 2011 משכורת של 4,000 ₪ ומעלה או פאסיב בסך מינימלי של חצי מיליון ₪).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 11 – מתווה דיסקונט (המשך)

הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע בנק דיסקונט (נכון ליום 30 בספטמבר 2011 משכורת של 4,000 ₪ ומעלה או פאסיב בסך מינימלי של חצי מיליון ₪).
הלקוח מחויב לעמוד בתנאים אלה במשך חמש שנים לפחות. במידה ולא עמד בתנאי הזכאות יעלה שיעור הריבית ללקוח בהתאם להנחיית בנק דיסקונט כמפורט בהסכם ההלוואה (ובמקביל תועלה ריבית הפיקדון באותו שיעור).
אישור הזכאות ע"י בנק דיסקונט מאפשר ללקוח לפנות לבנק לקבלת הריבית האטרקטיבית, אך אינו מחייב את הבנק לאשר מתן הלוואת משכנתא במסלול המתווה או בכלל מאחר והבנק הוא הנושא בסיכון האשראי.
חברת האם מעמידה לבנק מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה (back to back) בניכוי מרווח שנקבע מראש (להלן: הפיקדון). הוסכם כי במקרים של פירעון מוקדם או מחזור האשראי, יפרע או ימוחרז במקביל הפיקדון שהועמד ע"י חברת האם.

בתחילת שנת 2010, נוכח עודפי המקורות שהחלו להיווצר בבנק, הוסכם כי הבנק יוכל לתת אשראי במסגרת מתווה דיסקונט גם ממקורותיו.

הטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בדוחותיו הכספיים בקשר עם המתווה האמור הינו בהתאם לטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בעסקאות של מתן הלוואות אחרות לדיור ובעסקאות של קבלת פיקדונות אחרים מבנקים.

א. סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט ובגינו התקבלו פיקדונות Back to back בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם בכ- 2,372.6 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
1,311.9	1,037.2	23.5	2,372.6

סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט מכספי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם בכ-121.1 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
121.1	-	-	121.1

סך האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה הסתכם בכ-127.7 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
85.4	37.0	5.3	127.7

סך הפיקדונות שהתקבלו מבנק דיסקונט במסגרת המתווה הסתכמו בסך של 2,329.1 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
1,285.3	1,023.5	20.3	2,329.1

סך נוסף של 43.5 מיליון ₪ התקבל בתחילת חודש אוקטובר 2011, מזה 26.6 מיליון ₪ במגזר צמוד המדד, 13.7 מיליון ₪ במגזר הלא צמוד בריבית משתנה ו-3.2 מיליון ₪ במגזר צמוד מט"ח.

ב. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד היה 2.45%.

שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה היה 3.57%.

ג. המקורות שהתקבלו הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 12 – מכתב המפקח על הבנקים בנושא התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור מיום 11.7.2010

ביום 11 ביולי 2010 פרסם המפקח הוראה בדבר התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור. עיקרה של ההוראה הינה כי לאור ההתפתחויות האחרונות בשוק הדיור נדרשים הבנקים לבחון מחדש את תיקי האשראי שלהם ואת מדיניות האשראי בנושא משכנתאות ולוודא כי מדיניותם תואמת את תיאבון הסיכון של הבנק. ביום 6 בספטמבר דן דירקטוריון הבנק בנושא, וקבע כי תיק האשראי בבנק הולם את התיאבון לסיכון כמשתקף ממדיניות האשראי. כמו-כן, חויב במסגרת ההוראה כל תאגיד בנקאי בביצוע הפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור שניתנו החל מיום 1.7.2010 ואילך ואשר שיעור המימון הראשוני שלה היה גבוה מ- 60% בשיעור של 0.75% לפחות. מבחינה שנעשתה עולה כי שיעור ההפרשה הנוספת כאמור, הינה ראויה בהינתן סיכון האשראי הקיים כיום באשראי חדש הניתן על ידי הבנק בשיעורי המימון שנקב המפקח. להוראה צפויה להיות השפעה על הרווח הנקי של הבנק במהלך השנים הקרובות. במחצית השנייה של שנת 2010 נערכה הפרשה נוספת להפסדי אשראי מיישום ההוראה בסך של 4.7 מיליון ₪. בתשעת החודשים הראשונים של השנה נערכה הפרשה נוספת להפסדי אשראי מיישום ההוראה בסך של 7.7 מיליון ₪.

ביאור 13 – הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור

בהתאם למכתב המפקח מיום 1.5.11 ולהבהרות שנמסרו על ידי הפיקוח נדרשו התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור וזאת בנוסף להפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור, זאת כדי להביא בחשבון את הירידה בשיעור הכיסוי של ההפרשה בגין תיק הלוואות לדיור, לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור. השפעת יישום ההוראה כאמור לראשונה, ליום 1 בינואר 2011 תיכלל במסגרת השפעת יישום לראשונה של ההוראות החדשות בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". בהתאם למודל הפנימי שקבע הבנק סך ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור מסתכמת לסך של כ- 16 מיליון ₪ ובהתאם להוראה "הפרשה להפסדי אשראי, חובות פגומים" נבחנה מול ההפרשה הכללית והנוספת הקיימת בבנק שיתרתה ליום המאזן גבוהה מסך ההפרשות הקבוצתיות שחושבו (נטו ממס). לפיכך לא הייתה השפעה על הדוח הכספי הרבעוני של הבנק. הלוואות לדיור שניתנו מיום 1.7.10 בשיעור מימון של 60% ומעלה, ההפרשה המינימלית בשיעור של 0.75% שנערכה בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים מסתכמת ליום 30.9.11 לסך של כ- 12.4 מיליון ₪.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 14 – הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011, הפיץ הפיקוח על הבנקים חוזר בעניין "הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים". במסמך מובאות הנחיות שעל הנהלת התאגיד הבנקאי, בפיקוח הדירקטוריון, לבצע במסגרת מכלול הפעולות הנדרשות לצורך חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים:

- שיתוף אקטוארי מוסמך - זכויות עובדים המחושבות על בסיס אקטוארי יוערכו על ידי אקטואר מוסמך, בעל ניסיון מעשי בעבודה אקטוארית בישראל, החבר באגודה האקטוארית הבינלאומית. לא יועסק אקטואר שהינו בעל עניין או שיש לו תלות בתאגיד בנקאי.
- זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים - כל ההתחייבויות המשפטיות הרלוונטיות בנושא זכויות עובדים, ייבחנו ויזוהו במועד היישום לראשונה של ההוראות על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי, ובכל מועד בו חל שינוי בהתחייבויות אלו. ההנהלה תתעד את תוצאות הבדיקה, ותסווג את ההתחייבויות המזוהות לקבוצות הרלוונטיות, שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.
- תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים - התאגידים הבנקאיים נדרשים לשמור תיעוד מפורט של נתוני עזיבת עובדים לכל קבוצת עובדים והמענקים שניתנו להם בעת עזיבתם.
- תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את השיעור של העובדים הצפויים לעזוב ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בחוזר נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי יידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בגין קבוצת העובדים, או, לחילופין, לשמור תיעוד המבוסס על ראיות הניתנות לאימות, שתומכות בעמדתו לא להביא בחשבון את תוספת העלות כאמור.
- דין וחשבון אקטוארי - על האקטואר להכין דין וחשבון אקטוארי, המפרט את עבודתו בהערכת התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין זכויות עובדים, אשר יוגש להנהלת התאגיד ויצורף לדוחות הכספיים השנתיים. בהוראה נקבעו הנושאים שהאקטואר חייב להתייחס אליהם בחוות דעתו.
- הסתמכות על הערכת אקטואר ותיקופה - הערכת האקטואר תתוקף על ידי התאגיד הבנקאי, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "תיקוף מודלים".
- גילוי בדוחות לציבור - במסגרת הגילוי שנכלל בדוחות הכספיים בנושא: "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים", יינתן גילוי להשפעה הכמותית של האומדן האקטוארי בנושא זכויות עובדים (לרבות הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מאומדן זה), ויכלל ניתוח רגישות לגבי ההנחות העיקריות ששימשו בסיס להערכה האקטוארית, לרבות: שיעור עליית השכר החזוי; שיעורי העזיבה הממוצע; התאמות שבוצעו ללוחות התמורות והנכות שמפרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, השפעתן והסיבה להם.
- הבנק מסתמך על אקטואר מוסמך לחישוב מענקי יובלות וזכאות לביטוח רפואי ועיתון יומי בגיל פרישה. היקף ההתחייבויות הכספיות הנכלל בדוח הכספי מסתכם לסך של כ- 5.7 מיליון ₪. ההתחייבויות מהוונות בשיעור של 4% לשנה כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. המודל לחישוב כולל הנחות לגבי שיעורי פרישה. העלאת שיעור הריבית להיוון ב-1% מורידה את העתודה הנדרשת ב-6%, כ-0.3 מיליון ₪. שינוי של 1% בשיעורי הפרישה תגדיל את העתודה ב-7%, כ-0.4 מיליון ₪. ההתחייבות מוצגת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן. להרחבה ר' ביאור 13 בדוח הכספי של שנת 2010.
- ההנחיות החדשות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2011. ליישום לא הייתה השפעה על הדוח הכספי של הבנק.